

UNIVERSITAT DE BARCELONA

**LES FAMÍLIES I EL SEU PROCÉS
D'ACOMPANYAMENT**

**Recerca sobre l'acompanyament en el projecte d'Empoderament
Familiar al Vedruna Manlleu**

TREBALL DE FINAL DE GRAU- Curs Acadèmic 2022-2023

Facultat d'Educació- Educació Social

Grup: M8

Dirigit per Ana Novella Camara

Autora: Helena Codony Güell

ÍNDEX:

0. RESUM	2
1. INTRODUCCIÓ	3
2. JUSTIFICACIÓ	5
3. OBJECTIUS	8
4. MARC TEÒRIC	9
4.1. La relació Família-Escola.....	9
4.2. Models i enfocaments d'intervenció en l'àmbit familiar	10
4.2.1. Model clínic	11
4.2.2. Model Educatiu	12
4.2.3. Model Comunitari	13
4.3. L'educació social en el context famílies-escola	14
4.3.1. L'acompanyament socioeducatiu de l'educador.....	15
4.3.2. El vincle familiar i l'acompanyament en la parentalitat	17
4.3.3. La funció educativa i les seves competències	19
4.4. Programes d'intervenció en l'àmbit familiar	21
5. MARC CONTEXTUAL	23
6. METODOLOGIA	27
6.1. Mostra i participants	27
6.2. Tècniques i instruments de recollida d'informació	28
6.3. Tècniques d'anàlisi d'informació	31
6.4. Criteris Ètics.....	33
6.5. Procediment i fases de recollida de la informació	34
7. RESULTATS	36
7.1. Aspectes que defineixen l'espai familiar	37
7.2. Anàlisi valorativa del servei.....	41
7.3. Possibilitats i reptes de la proposta	44
8. CONCLUSIONS	50
9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	57
10. ANNEXOS	62

0. RESUM

La present recerca aporta un seguit d'orientacions i elements en el projecte d'Empoderament Familiar que es duu a terme a l'escola Vedruna Manlleu des d'una proposta més participativa i socioeducativa. La finalitat de la investigació recau en valorar el procés d'acompanyament de les famílies en el projecte tot escoltant a tres grups de col·lectius que hi participen directament o indirectament. Conèixer la seva opinió i les seves perspectives contribueix a redissenyar la proposta des d'una construcció compartida. S'han emprat diverses eines entre els deu informants per donar resposta a la finalitat de la recerca: entrevistes amb profunditat, entrevistes informals, l'observació participant en les sessions d'empoderament i un espai de discussió. A partir de les seves veus i de l'anàlisi es configuren els elements que permeten redissenyar el projecte i l'espai pels cursos vinents. Aquests tenen a veure amb la incorporació d'una mirada més social, establir un enfocament més obert que compti amb un rol més actiu i participatiu de les famílies, partir de les seves necessitats i crear espais dialògics i de construcció compartida reals per fomentar el sentiment de pertinença.

Paraules clau: acompanyament, orientacions, participació, construcció compartida.

ABSTRACT

This research provides a series of guidelines and elements from the Family Empowerment project carried out in the Vedruna Manlleu school from a more participatory and socio-educational proposal. The purpose of the research is to assess the process of accompanying families in the project by listening to three groups that participate directly or indirectly. Knowing their opinions and perspectives contributes to redesigning the proposal using a shared construction. Several tools have been used among the ten informants to respond to the purpose of the research: in-depth interviews, informal interviews, participant observation in the empowerment sessions and a discussion space. Based on their voices and the analysis, it can be configured the elements that allow us to redesign the project and the space for the next courses. These have to do with incorporating a more social perspective, establishing a more open approach with a more active and participatory role for families, prioritising their needs and creating spaces for dialogue and real shared construction to promote a sense of belonging.

Key words: accompaniment, orientations, participation, shared construction.

1. INTRODUCCIÓ

El treball d'investigació que es duu a terme, se centra a valorar i aportar orientacions i elements per redissenyar un projecte amb famílies amb un col·lectiu que no són educadores socials. El context de la recerca és l'escola Vedruna Manlleu, concretament l'espai de tardes on es du a terme el projecte d'Empoderament Familiar. En aquest s'acompanya a certes famílies d'alumnes amb la finalitat d'establir una millor comunicació i relació entre elles i l'escola.

Les motivacions de l'elecció del present treball de final de grau en l'àmbit personal, sorgeixen arran de l'evident realitat que hi ha a Manlleu relacionada amb la immigració. La manca d'informació, d'accés a les noves tecnologies i de recursos lingüístics, econòmics i socials que no disposen o desconeixen les famílies, generen un impacte que repercuteix a les escoles. A l'escola on la investigadora anava de petita, el Vedruna Manlleu, hi ha un augment d'immigració. L'escola engloba trenta-tres nacionalitats diverses i actualment s'estan parlant vint-i-nou idiomes diferents entre els alumnes. Per tant, la diversitat cultural i les diferents maneres de socialitzar entre els alumnes són fets evidents i presents al dia a dia. Per tal de garantir una bona qualitat de vida dels infants i acompanyar a les famílies, l'escola organitza un projecte d'atenció a les famílies anomenat Empoderament Familiar. Per ara, aquest està focalitzat principalment en l'acompanyament en l'enfortiment de la lectura a través del Glifing, cobrint una necessitat de l'escola que aporta un seguit de beneficis per a les famílies.

Al llarg de la recerca es fa ús de la paraula empoderament perquè és el nom que rep el projecte de l'escola. Tanmateix, el verb empoderar i el derivat empoderament són termes que no existeixen en català, atès que la manera adequada per traduir la forma anglesa *empowerment* és apoderament, tot i que adquireix un significat paral·lel al verb *to empower*. Segons el diccionari normatiu, el terme apoderar significa "atorgar poders (a algú)" sense incloure el significat de "habilitar algú per alguna cosa, possibilitar, o permetre" tal com contempla el verb *to empower* en el diccionari Collins (Centre de terminologia [Termcat], s.d.), definició que encaixa més amb l'estudi desenvolupat. És per aquest motiu que es decideix optar per la forma empoderament i no apoderament al llarg de la recerca.

Actualment, el Vedruna Manlleu ha passat a ser escola d'alta complexitat perquè el 48% de l'alumnat es considera d'origen estranger. La necessitat d'un equip social que millori el vincle escola i famílies és perceptible atès que les mestres aborden problemàtiques allunyades de la seva tasca. En els aspectes del camp social i educatiu no existeix una fórmula concreta en la pràctica professional atès que es treballa amb persones i sovint sorgeixen situacions complexes. Per aquest motiu, la figura constant d'acompanyament de l'educador social és imprescindible i el vincle que aquest desencadena amb les famílies.

En prendre consciència de la realitat de la pròpia ciutat natal i de l'escola, la investigadora creu en la possibilitat d'imaginar una proposta més social i participativa a partir d'un procés d'innovació amb el projecte que ja hi ha creat. La intencionalitat s'asseu en idear una proposta d'orientacions basades en el: què, per què, per a què, per a qui, on, quan, amb qui, amb què i com. A tal efecte, l'actual investigació, té com a finalitat valorar el procés d'acompanyament de les famílies en el projecte Empoderament Familiar de l'escola Vedruna Manlleu, aportant elements de millora i acompanyant a l'equip perquè la iniciativa tingui un impacte i mirada des de l'educació social.

Per tal d'idear la recerca, el present document s'estructura en set blocs de treball diferenciats. En primer lloc, la justificació, que argumenta la necessitat de realitzar la present investigació. En segon lloc, els objectius generals i específics que expliciten les línies de treball que guien la recerca. Seguidament, el marc teòric on s'exposen aportacions teòriques sobre la relació famílies-escola, es distingeixen els models i enfocaments d'intervenció en l'àmbit familiar, es presenta la tasca de l'educació social en el context famílies-escola, i, en últim lloc, es consideren diferents programes d'intervenció en l'àmbit familiar. Consecutivament, el marc contextual que caracteritza el context i entorn social i educatiu on es desenvolupa la recerca. A continuació, la metodologia utilitzada per investigar i donar resposta a les preguntes plantejades. Tot seguit, els resultats fruit de les entrevistes, observacions i espai de discussió amb els tres grups de col·lectius que inclouen: els professionals de l'escola, les famílies i els professionals de serveis socials. Finalment, les conclusions que donen resposta al tema plantejat a partir de la informació i aportacions recollides.

2. JUSTIFICACIÓ

Manlleu és un model de referència en la lluita contra la segregació escolar a Catalunya. El municipi consta de més de 20.800 habitants i un 24% de població estrangera (Institut d'Estadística de Catalunya [Idescat], 2022). Hi ha tres escoles públiques i dues de concertades, entre elles el Vedruna Manlleu que es caracteritza per englobar un total de vint-i-nou llengües diferents parlades entre l'alumnat. La importància d'entendre's, sentir-se comprès i reconegut és fonamental perquè les famílies confiïn en l'escola i com a professionals s'ha de ser capaç d'acompanyar a qualsevol persona per molt que no parli el mateix idioma. Incloure tots els infants de l'escola adaptant-se a les necessitats de l'alumnat garantint que tots disposin de les mateixes oportunitats és un dels reptes emergents al Vedruna Manlleu. Escola que no disposa de cap equip social com a tal, sinó que és una de les mestres de l'escola que ha adoptat el rol d'educadora perquè la situació ho requereix juntament amb la psicòloga del centre.

Per contribuir a la transformació i determinació d'un sistema educatiu equitatiu i de qualitat, la Fundació Bofill proposa 15 mesures concretes que impulsen aquesta transformació al llarg de la legislatura entrant del Parlament de Catalunya. Una d'elles és l'acompanyament i l'empoderament de les famílies, atès que no totes "tenen els mitjans per acompanyar amb seguretat l'escolaritat dels seus fills" (Fundació Bofill, 2021, p.20). És per aquest motiu que posen l'èmfasi en implementar i dissenyar mesures que donin suport a les famílies com ara l'acompanyament parental.

Al passat novembre, al Vedruna es va iniciar el projecte Empoderament Familiar, una iniciativa que ofereix suport i acompanyament en la relació i comunicació amb l'escola, a famílies amb fills en l'etapa de 1r, 2n i 3r de primària. Des del centre es proposa a les famílies treballar sobre tres aspectes: millorar la comunicació amb l'escola explicant el funcionament i hàbits escolars, això s'aborda amb grups reduïts de 2-3 famílies amb fills d'edats similars; millorar el rendiment escolar dels alumnes mostrant a les famílies com fer les activitats escolars que es proposen des de l'escola mitjançant sessions individuals de pare/mare amb l'infant; i millorar les habilitats parentals de les famílies a proposta de l'equip d'atenció a la diversitat del centre a través de sessions grupals dirigides a famílies amb infants o sense.

Actualment, les relacions entre l'escola i la comunitat es consideren crucials en l'educació de l'alumnat, i, la família esdevé un pilar fonamental per l'èxit escolar

(Garreta, 2007). "Per educar avui és imprescindible un treball en xarxa corresponsable entre famílies, docents i comunitat" (Collet i Tort, 2017, p.14), en la xarxa educativa ningú pot educar per si sol o en oposició als altres agents. La complexitat de l'educació recau en aquesta xarxa, on tots els agents són indispensables i depenen els uns dels altres per dur a terme una bona socialització i èxit educatiu.

Jaeggi, et al. (2003) destaquen dos factors significatius que influeixen en l'èxit o el fracàs acadèmic dels estudiants. En primer lloc, la història i el projecte de futur de la família on intervenen factors econòmics, socials i culturals, i la participació dels pares en l'educació dels seus fills, la qual cosa determina el compromís de l'estudiant amb l'aprenentatge. En segon lloc, la qualitat de les relacions entre els pares i el professorat i la seva participació en el context educatiu. Les famílies que s'involucren activament mostren la importància que donen a l'escola i que es consideren part de la comunitat educativa.

Per establir una comunicació efectiva entre famílies i escola hi ha diverses lleis i decrets que indiquen les directrius a seguir, de manera que aquesta comunicació sigui el més eficaç possible i brindi de beneficis no només als alumnes i les seves famílies sinó també als professionals que intervenen en el procés educatiu. Segons la normativa vigent a la pàgina web de la Gencat, la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació a nivell autonòmic inclou un capítol destinat a les famílies on l'article 20.2 estableix que per mitjà de la carta de compromís educatiu s'ha de potenciar la participació de les famílies en l'educació dels fills (Catalunya, Llei 12/2009, art 20.2). El Departament és qui determina les orientacions i continguts de la carta respectant els drets i llibertats de les famílies. La mateixa llei també integra l'article 25.3, que reconeix el dret i la responsabilitat de les mares, pares o tutors de participar activament en l'educació dels seus fills, fomentar la convivència entre tots els membres de la comunitat escolar i participar en la vida del centre educatiu a través del consell escolar i altres medis que els centres puguin utilitzar per exercir la seva autonomia (Catalunya, Llei 12/2009, art 25.3).

Així doncs, la comunicació fluida i efectiva i el context participatiu assegura que ambdós agents puguin treballar junts en accions col·laboradores per millorar la resposta educativa dels estudiants a través de diferents mecanismes. En definitiva, com més protagonistes són les famílies dels infants en l'espai educatiu, més reforcen la relació amb l'escola i més interès tenen en evolucionar amb l'educació dels seus fills. Per tant,

la creació d'una proposta més social i col·laboradora on les famílies adquireixin un rol més protagonista milloraria el vincle famílies-escola tenint un impacte positiu en l'èxit educatiu dels infants.

Amb el propòsit acabat d'esmentat, les preguntes i inquietuds plantejades per la recerca són les següents:

- ◆ Quines són les necessitats i interessos de les famílies?
- ◆ Com respon l'espai a les necessitats de les famílies?
- ◆ Des de quina perspectiva es pot treballar amb les famílies i l'escola per millorar-ne el vincle? I per què esdevinguin més participants en l'educació dels seus fills?
- ◆ Quines eines, estratègies i metodologies afavoreixen el canvi?
- ◆ Quina és la perspectiva de la comunitat vers el projecte?
- ◆ Com es pot crear una proposta més participativa?

3. OBJECTIUS

La finalitat del treball de fi de grau es presenta amb els següents objectius generals:

- ◆ Valorar la incidència i el procés d'acompanyament de les famílies en el projecte Empoderament Familiar del Vedruna Manlleu.
- ◆ Proposar orientacions i elements per codissenyar el projecte amb famílies pels cursos vinents amb un col·lectiu que no són educadores socials.

A causa de l'extensió d'aquests dos objectius, es despleguen set objectius específics que permeten avançar cap a l'assoliment dels primers. Els dos primers que es mostren a continuació ajuden a respondre el primer objectiu general, mentre que els quatre següents possibiliten proposar les orientacions i elements per redissenyar el projecte.

L'últim objectiu específic contribueix al progrés dels dos objectius generals.

- ◆ Identificar les necessitats i interessos de les famílies.
- ◆ Analitzar si l'espai respon a les necessitats de les famílies.
- ◆ Identificar des de quina perspectiva es pot treballar amb les famílies i l'escola per millorar-ne el vincle.
- ◆ Identificar des de quina perspectiva es pot treballar amb les famílies perquè esdevinguin més participants en l'educació dels seus fills.
- ◆ Definir les eines, estratègies i metodologies per afavorir el canvi.
- ◆ Suggestir propostes de millora del projecte a través d'un espai de diàleg que permeti imaginar un altre tipus de projecte.
- ◆ Conèixer la perspectiva i opinió dels agents i participants implicats en el projecte.

4. MARC TEÒRIC

4.1. La relació Família-Escola

La família i l'escola són les dues primeres agències de socialització dels infants, nuclis que incideixen de forma directa en els processos de socialització, i que, per tant, on aquests adquireixen gran part del seu aprenentatge. Mentre que la família és el primer espai educatiu des d'on millor es pot oferir el suport essencial i bàsic que tota persona necessita (Thió de Pol, 2014, p. 32), històricament, l'escola sorgeix com a institució al servei de les finalitats familiars en termes educatius. La família accepta l'ajuda de l'escola perquè aquesta també es faci càrrec de l'educació dels infants (Altarejos, 2002). La connexió entre ambdós agents de socialització porta a considerar la rellevància de la participació de la família en l'educació escolar dels infants. Garreta (2007, p. 9-10) afirma que una bona educació, que comença en la família i es prolonga a l'escola, exigeix el coneixement del medi en el qual viuen els alumnes, així com la representació d'aquest en la vida escolar. Per tant, es pot anunciar que aquestes dues institucions han d'estar estretament relacionades entre elles.

La importància de la complementarietat entre famílies i escola és vital per afavorir un desenvolupament integral dels infants en els diferents àmbits de la personalitat. Ambdues institucions estan relacionades i l'una sense l'altra seria incompleta i no es garantiria l'evolució satisfactòria en el procés educatiu dels alumnes (Gómez, 2009, p.2). De fet, Collet i Tort (2017) afirmen que les famílies no representen un problema per l'educació dels estudiants sinó que són "una part integrant d'ella i un element clau de la seva millora" (p. 17).

A Famílies, escola i èxit. Millorar els vincles per millorar els resultats, Collet i Tort (2011) parlen de la significació de parar atenció a la qualitat dels vincles entre els participants implicats en el procés educatiu, incloent-hi els infants, les famílies, els docents i l'entorn. La qualitat d'aquestes relacions és un factor cabdal en termes de resultats acadèmics, atès que aquests vincles positius són els que afavoreixen i permeten l'aprenentatge i el desenvolupament d'habilitats en cada etapa. Altrament, si no existeixen aquests vincles positius, sovint s'acaba amb abandó i fracàs escolar. Principalment, els professionals de l'educació són els que tenen la responsabilitat i possibilitat de millorar les relacions i vincles entre famílies i escola, ja que poden modificar la seva perspectiva i la seva pràctica sobre el centre i els seus vincles (Collet i Tort, 2011, p.19).

El fet que l'escola i la família operin en contextos diferents fa que sigui lògic que es presentin obstacles en la participació, la comprensió i el llenguatge que poden acabar generant barreres en la col·laboració i comunicació d'ambdues institucions. Mentre que les famílies eduquen des d'un ambient no institucionalitzat i individual, els centres educatius són institucions col·lectives i poderoses que treballen de manera diferent. Per aquest motiu, com més relacions sòlides i eficients es construeixin entre els diferents espais de socialització i ambdós agents, major serà la qualitat d'educació i participació (Collet i Tort, 2017, p.17).

Per tal que hi hagi participació en els centres escolars cal una formació i reflexió per part de cada col·lectiu, en una col·laboració d'esforços i metes comunes d'actuació (Gómez, 2009, p.3). Cal facilitar les vies perquè tota la comunitat educativa pugui assumir les seves responsabilitats de participació.

Per no excloure a cap família i promoure diferents nivells i possibilitats de vinculació perquè totes les famílies puguin implicar-se col·laborant puntualment i en els espais que vulguin, és necessari generar estratègies diversificades (Collet i Tort, 2011, p.20). Així doncs, cal que l'escola vagi més enllà dels principis i estratègies genèriques de vincle entre docents i famílies que tendeixen a implicar a les "famílies de sempre" per eixamplar les desigualtats que hi pugui haver des d'un principi (Collet i Tort, 2011, p.20).

4.2. Models i enfocaments d'intervenció en l'àmbit familiar

Existeixen diferents propostes de models d'intervenció en famílies i cadascun respon a un tipus d'enfocament de la situació avalat per un corpus teòric que orienta el disseny de la intervenció. El terme model d'intervenció fa referència al conjunt d'estructures, dissenys o components que conformen un procés d'intervenció. En canvi, s'utilitzarà el mot enfocament per referir-nos a la perspectiva teòrica d'un model determinat que el limita (Capote i Máiquez, 2001, p. 189). Igual que els models, els enfocaments també inclouen les estratègies i procediments d'intervenció.

En les darreres dècades, la intervenció social en famílies en situació de risc ha evolucionat significativament. Mentre que fa uns anys es posava el focus en una intervenció assistencial basada en les mancances, actualment s'aposta per intervencions preventives i integradores que busquen l'empoderament familiar. A part de desenvolupar recursos personals orientats a l'empoderament familiar és fonamental

treballar simultàniament recursos que faciliten desenvolupar xarxes i teixit comunitari que contribueixen a superar situacions complexes (Fabregat, s.d., p.29).

A *Modelos y enfoques en intervención familiar*, Capote i Máiquez (2001) caracteritzen tres models d'intervenció que emmarquen les possibilitats d'intervenció actuals en l'àmbit familiar juntament amb els presumptius enfocaments. S'expliquen a continuació.

4.2.1. Model clínic

Model que parteix d'una concepció del desenvolupament humà individualista concebut els canvis com a resultat de processos individuals. És a dir, considera a la persona com a protagonista principal del procés sent ella mateixa qui resol la situació (Fabregat, s.d., p.30). Té com a objectiu l'avaluació de la situació, el diagnòstic i el tractament del problema on normalment, el professional parteix d'una base de coneixements entorn a la psicologia del desenvolupament. No s'enfoca en el nucli familiar sinó que es caracteritza per dur a terme intervencions individualitzades (siguin terapèutiques o educatives) i directes que es poden corregir, centrades en el subjecte. El professional és vist com a l'expert que proporciona eines a la persona per entendre i solucionar la seva situació. La tècnica més utilitzada en el model clínic és l'entrevista personal entre el professional i el "pacient" i el context principal d'aquest model són els despatxos. Alguns dels exemples més comuns d'aquest model són el tractament d'addicions, d'ansietat, d'estrès, entre d'altres.

Enfocaments en el Model Clínic

Alguns dels enfocaments que s'engloben dins del model clínic són:

- **Enfocament Conductista:** L'objectiu de la intervenció és canviar o establir una conducta mitjançant els reforços i càstigs o l'aprenentatge per imitació. No s'estableix cap interacció entre el professional i el subjecte i el darrer es considera com a ésser passiu.
- **Enfocament de Teràpia Familiar Sistèmica:** Entén a la família com a context de relacions i comunicacions significatives pel subjecte atès que els rols familiars són un pont entre processos interns del subjecte i les modalitats del grup familiar. Posa l'èmfasi en els diferents subsistemes que formen les famílies (conjugal, parental i fraternal), si algun d'aquests es debilita, causa alteracions en els altres. Durant el diagnòstic i el tractament s'agrupa a la família i al subjecte al mateix temps.

- **Enfocament Psicoanalític:** Centrat en el diagnòstic psicològic de la personalitat on el rol del professional és ajudar al subjecte a ser conscient dels seus conflictes interns per així abordar la problemàtica. En lloc de donar importància a la configuració real de la família, s'emfatitzen les representacions interioritzades de la família del subjecte. La Teràpia Familiar i l'Enfocament Diagnòstic o Psicosocial deriven d'aquest enfocament.
- **Enfocament centrat en el client:** Parteix que la conducta d'un individu ve regulada per l'autoconcepte. És necessari aconseguir que el subjecte abasti el seu funcionament complet i la capacitat de dirigir-se a si mateix. El professional adopta una tasca tolerant i permissiva.
- **Enfocament Cognitiu:** Es destaca la interdependència entre els processos que influeixen en els pensaments, emocions i comportaments de les persones. L'expert busca que el subjecte sigui responsable del seu canvi a través d'ajudar-lo a prendre consciència de la seva situació, ocupant-se dels processos intrapsíquics. També entrena al subjecte en habilitats intra i interpersonals per poder afrontar-se a situacions estressants i possibles fracassos.

Tot i ser enfocaments molt diversos, tots marquen una diferència entre el professional i el destinatari i restringeixen l'espai on es durà a terme la intervenció, el despatx.

4.2.2. Model Educatiu

Model basat en la formació d'habilitats i comportaments parentals tot i que també es pot dirigir a la reeducació dels fills. A diferència del clínic que es dirigia a un sol individu, aquest tendeix a implicar col·lectius. De manera general, es consideren les característiques del context d'intervenció. La tasca del professional es basa a proporcionar al subjecte els recursos necessaris per a la seva formació, i, concretament, les formes d'interacció més comunes en la intervenció familiar són la informativa i la instructiva. La primera, com diu el seu nom, consisteix a informar a les mares i pares amb coneixements relacionats amb la vida familiar (cures, problemes escolars, vida domèstica...). En aquesta modalitat es parteix de la certesa que les famílies no estan capacitades per la tasca educativa degut o al seu nivell cultural baix o perquè no es preocupen per informar-se. El professional informatiu es basa a aconsellar a les famílies amb coneixements teòrics fet que genera una actitud passiva i dependent dels pares que es limiten a buscar solucions ràpides i demanar consells. Pel que fa a la modalitat

instructiva, dona importància a l'abordatge de les actituds i coneixements dels pares sense limitar-se únicament al coneixement teòric com en la informativa. El recurs utilitzat és l'intercanvi d'experiències familiars afavorint la comunicació entre aquestes. Els contextos del model educatiu solen ser aules i en alguna ocasió els despatxos.

Enfocament del Model Educatiu

L'enfocament més utilitzat en aquest model és el constructivista que concep a l'ésser humà en constant procés de culturització. Té en compte el context de l'individu i el procés de construcció interna del coneixement valorant el procés d'aprenentatge en totalitat i no només el resultat final. El context, els agents educatius, els instruments i el rol del professional es tenen en compte per potenciar les habilitats amb el desenvolupament adequat de les capacitats del subjecte.

4.2.3. Model Comunitari

Model que sorgeix com a resposta a les múltiples demandes d'atenció psicosocial amb l'objectiu de promoure el canvi cap al benestar social i psicològic. El rol del professional és facilitar processos d'intercanvi positiu amb els altres agents socialitzadors (amics, escola, feina, veïns...) perquè la família es vegi reforçada per aquestes relacions. Per tant, s'actua amb la persona i l'entorn social analitzant la interdependència que hi ha entre ambdós. Els canvis necessaris perquè es produeixi la millora poden ser: en l'estructura o composició de l'entorn social, en la conducta o actituds individuals, o en les interaccions interpersonals i la seva qualitat. Com que en el model comunitari es busca treballar amb la família, el principal recurs a tenir en compte a l'hora de treballar-hi són les potencialitats i capacitats de cada una. Es reconeix als progenitors com a les úniques famílies que coneixen la pròpia situació particular, competents i amb experiència.

Des del model comunitari s'incideix en l'actuació de les xarxes socials i els contextos de vida proporcionant els recursos adequats a les famílies sense basar-se exclusivament en els processos individuals. Així doncs, és imprescindible que la tasca del professional es basi en accions més indirectes com ara: partir de les necessitats i prioritats dels acompanyants; detectar els valors i capacitats familiars; enfortir i promoure la xarxa social; potenciar la capacitat de la família a satisfer les pròpies necessitats autònomament; i promoure les competències bàsiques perquè puguin accedir i utilitzar

recursos efectivament. Els plans d'actuació que es planifiquen i s'acorden són processos de responsabilitat compartida.

Enfocaments del Model Comunitari

Dins del model comunitari es distingeixen dos enfocaments:

- **Enfocament Psicosocial:** Se centra a entendre com les persones interactuen i es relacionen al seu entorn comunitari, i com aquests contextos influeixen en la salut mental i el benestar emocional.
- **Enfocament Funcional:** Se centra a identificar les funcions i necessitats bàsiques de la comunitat, i en com aquestes es relacionen amb el benestar i la qualitat de vida dels seus membres.

El mètode més important que constitueixen els dos enfocaments és la teoria dels sistemes. Aquesta, promou el creixement de la família i la comunitat millorant les habilitats en la cura i l'educació dels infants; emfatitza els aspectes psicosocials positius (qualitat de vida) mitjançant una tasca preventiva, impulsora i terapèutica; considera l'actuació social com a mitjà per programes d'actuació basats en la comunitat; destaca la relació d'interdependència entre la família i la comunitat incloent sistemes de suport formals i informals; i per últim, denota la importància d'incorporar el professional a un equip multidisciplinari on obtingui un rol de mediador entre els sistemes i desenvolupi la capacitat i autonomia dels ciutadans i organitzacions.

Tal com afirmen Capote i Máiquez (2001, p. 196), en els últims anys hi ha hagut una transposició de models. És a dir, tot i que aquests es presentin per separat no significa que siguin incompatibles. En la intervenció socioeducativa familiar es poden trobar recursos que enllacin els tres models (clínic, educatiu i comunitari) i àmbits d'actuació (individual, grupal i comunitari) alhora.

4.3. L'educació social en el context famílies-escola

La diversitat de creences, cultures i criteris educatius i la societat diversa i canviant, posa en crisi a la família i l'escola requerint canvis en els enfocaments educatius i recursos que brindin estabilitat a les famílies (Thió de Pol, 2014, p.33). Els professionals de la docència han de ser conscients de la necessitat de participació de tots els membres de la comunitat educativa en el procés formatiu dels infants i la comunicació harmònica

entre el centre educatiu i l'entorn que l'envolta per garantir l'efectivitat de l'educació (Laaroussi, 2009, p. 87).

L'infant és el resultat de múltiples influències que rep i encara que l'escola és molt important en la seva trajectòria, no deixa de ser un agent més dels molts que constitueixen la xarxa d'influències d'aquest (Riberes i Vilar, 2017). L'educació de l'infant exigeix la integració harmònica de tots els agents implicats en la seva construcció personal tant en el desenvolupament propi com social. Tal com asseguren Riberes i Vilar (2017), els mestres i les mestres no arriben a tot i "no és raonable que tot allò que la societat considera que ha d'estar en la formació d'un infant-jove es traslladi a l'escola". Aprofundint en l'anàlisi de la realitat de les institucions educatives des de la perspectiva social, s'afronten les dificultats i reptes que encara l'alumnat al llarg del procés d'aprenentatge a causa d'una o múltiples problemàtiques. Aquests desequilibris en l'entorn familiar, social i del grup d'iguals, influeixen en el seu creixement personal i desenvolupament acadèmic.

La novetat que es pretén aportar des de l'educació social és ocupar-se d'aquests aspectes socials, a més del seguiment, acompanyament i personalització (Sáez, 2019, p. 18). L'educació social en l'educació formal té un caràcter transformador i inclou que aporta eines d'abordatge de diferents realitats socioeducatives (Arpal, 2019, p.185). Per tant, l'educació social facilita el desenvolupament de relació i comunicació amb els membres que constitueixen la comunitat educativa, treballant amb pluralitat de tipologies familiars. Aquesta relació s'enfoca a partir de l'acompanyament socioeducatiu.

4.3.1. L'acompanyament socioeducatiu de l'educador

"L'acompanyament no constitueix per a l'educador social un model d'intervenció més, sinó el principi que ha de configurar la seva condició de professional de l'ajut" (Alonso, et al., 2004, p. 36), l'acompanyament es construeix amb l'altre i no hi ha una sola manera concreta d'acompanyar. Cal fugir de models únics que afavoreixen relacions de dependència i acompanyar a les famílies perquè elaborin els seus propis recursos promovent la reflexió i l'anàlisi.

Els enfocaments d'acció impliquen escolta, atenció i sobretot identificar oportunitats per un acompanyament òptim mitjançant el treball col·lectiu, atès que s'aprèn i s'ensenya conjuntament, sense buscar orientar a ningú, sinó que junts es construeixen

noves mirades. Es tracta d'estar atent i deixa fluir alhora per tal de poder llegir la situació, problematitzar-la i redescobrir les pròpies habilitats en un espai que permet trobar-se amb els altres i créixer junts (Duschatzky, 2009, p. 2-6). En definitiva, "la nostra praxi rarament es limita a un acte professional, sinó que es fonamenta en un compromís amb el destinatari, que es constitueix en condició i possibilitat del seu progrés real" (Alonso, et al., 2004, p. 37).

Alonso, et al. (2004, p.40-44) descriu els set principis de l'acompanyament socioeducatiu. En aquests, es destaca la importància de concebre a l'altre com a un "ésser que ens emmiralla i amb qui construïm un projecte en comú" sent coherents amb l'allò, el què i el per a què es fa, aclarint els obstacles que dificulten la tasca educativa. Perquè l'acompanyament sigui eficaç, es contemplen dos elements: la sorpresa, per generar noves oportunitats d'aprenentatge i la coherència amb el contingut mantenint la connexió amb els aprenentatges previs i incorporant elements que estimulin l'exploració. També es remarca el valor d'espais que fan possible la disposició de coneixements transversals, on tothom pot participar de manera dialògica fomentant la pedagogia de la pregunta i no la de la certesa. Aquests espais educatius han de ser vius i oberts on els subjectes percebin que tenen espai per prendre decisions i llibertat per actuar més enllà de les pròpies creences i sabers. La pedagogia de l'acompanyament busca la creació i construcció compartida d'un discurs teixit, plural, diferent i acompanyat.

La relació a les persones que s'acompanyen és el propi espai, eina de treball i la pròpia metodologia, i la responsabilitat com a professionals és que aquesta sigui respectuosa, empoderadora i enriquidora (Caramés i Bardés, 2020, p. 185). El vincle és mútuament acceptat i consentit per part d'aquells que construeixen la relació d'acompanyament. El vincle garanteix un nivell i una qualitat en tota interrelació, una relació no pot no educar (Burguet, 2011, p. 3-6), i, educar és atorgar identitat, donar valor, fer que algú se senti persona (Alonso, et al., 2004, p.38). Tal com afirma Burguet (2011) "nos construimos por relación" (p.6), per tant, la consciència col·lectiva es basa a reconèixer que tot el que existeix té dret de ser i seguir sent, el qual és una garantia per prevenir l'exclusió.

Acompanyar a les famílies independentment de la mateixa forma de fer, implica escapar de patrons, descobrir a l'altre i oblidar a l'adjectiu que l'ha portat a ser a on es troba (Planella, 2008, p.4). El punt de partida on comença l'acompanyament familiar parteix

de cuidar l'espai perquè esdevingui espai de cura i això inclou cuidar la pròpia mirada i cuidar com es mira a les famílies. Partir de la pròpia experiència familiar, reconèixer-la, ser conscient i desconstruir allò que imposa la lògica de control, ajuda a comprendre i atendre les persones i relacions en singular i plural (Caramés i Bardés, 2020, p. 174-182).

4.3.2. El vincle familiar i l'acompanyament en la parentalitat

En els espais de relació és on s'originen les relacions de proximitat. El diàleg permet activar ponts per fer relació i no només es creen ponts, sinó que s'actua en ells ideant així el propi espai constituït per patrons establerts de forma conjunta. Ahlers (2023) cita a Kaës (2010) que parla de tres espais de realitat psíquica a partir dels quals es construeix el vincle des d'una perspectiva psicoanalítica:

- Espai grup: espai de contribució.
- Espai de vincle: ponts singulars de cada persona, varien en cada individu.
- Espai de subjecte: com actua i com és el subjecte en el grup.

Les relacions amb els altres sempre causen un afecte i provoquen emocions que acaben creant afeccions amb els altres. És en l'espai intersubjectiu de representacions, on s'inicien les relacions de proximitat on les persones es proven, es comprenen i reconeixen els seus límits (Ahlers, 2023). Però, com els professionals poden crear espais de trobada per crear vincles i com es treballa amb aquests vincles des de l'acompanyament de la parentalitat?

Els espais no formals obren l'espai per construir diàleg donant sentit a les pràctiques. Aquests espais esdevenen constructius per poder explicitar la pròpia perspectiva en un procés de subjectivació/objectivació que redueix col·lectivament les diferències.

Ahlers (2023) explica que Françoise Hatchuel (2019) afirma que hi ha tres eixos de parentalitat:

- L'exercici de la parentalitat: té vocació jurídica i es refereix a tots els drets i deures que estan vinculats a la funció parental i la filiació.
- La vivència de la parentalitat: és l'experiència subjectiva conscient i inconscient de l'exercici de les funcions parentals.
- La pràctica de la parentalitat: són les cures quotidianes, és a dir, les pràctiques com ara: banyar a l'infant, comprar-li llibres de l'escola, entre d'altres.

Segons Hatchuel (2019), és només en aquest darrer eix on els professionals i les institucions, que apareixen com a suport i ajuda, podran acompanyar en aquesta

parentalitat. La intervenció educativa amb famílies engloba aspectes de la vida quotidiana familiar on les àrees familiars sobre les quals pot intervenir un educador es relacionen amb la: convivència familiar, àmbit personal, hàbits de salut, habitatge, organització de la llar, escolaritat dels fills i relacions amb l'entorn (López-Arostegui, 1996, p. 99). Tanmateix, sempre és la família qui en funció dels seus codis, perspectives i representacions buscarà i decidirà ser acompanyada o no.

La manera com es vinculen les famílies dels infants en la institució educativa és influenciada en funció de com aquestes han viscut l'escola (Ahlers, 2023). Per aquest motiu, com a professionals és imprescindible tenir en compte l'experiència de la família a causa de la història que ja hi ha en la relació institucional. És a dir, les famílies tenen una experiència i un bagatge previ en la situació i això en alguns casos pot provocar rebuig. Cal treballar des del compartir crític, mobilitzador i transformador de la situació de dificultat de les famílies on es respecti la seva responsabilitat, les resistències al canvi i el rebuig des d'un acompanyament compromès que englobi l'escolta, la proposta, el respecte, l'espera i els suggeriments (López-Aroestgui, 1996, p. 101).

Per poder arribar a les propostes d'intervenció, es necessita establir una relació que permeti al professional ser acceptat en l'acompanyament de canviar maneres de fer, dir, decidir, pensar o gestionar les emocions (López, 2011, p.59). No obstant això, tal com s'ha dit anteriorment, algunes famílies presenten resistència per la relació amb la institució i el bagatge previ. Ahlers (2023) defensa que un aspecte important per trencar amb el rebuig és la postura del professional.

Una de les hipòtesis que defensa la conferenciant és que a través del diàleg, que és la part concreta dels espais no formals, es pot tractar una regeneració d'aquesta experiència. Com a professionals es poden crear espais de diàleg que poden esdevenir una pista per reinterpretar l'experiència de l'altre a través dels vincles. Aquests espais permeten tornar a narrar les vivències d'una manera diferent mitjançant les preguntes poderoses no directes que busquen fer pensar a l'altra persona, fugint de la lògica que controla els pensaments dels acompanyants.

Acompanyar implica acceptar que les propostes i els processos d'adaptació al canvi generen resistència. Entendre o no aquestes resistències i rebuigs i gestionar-los adequadament acaba determinant que la relació que els professionals estableixen amb els destinataris faciliti o compliqui el procés (López, 2011, p. 60).

4.3.3. La funció educativa i les seves competències

La finalitat educativa és acompanyar la família en la seva tasca educativa proporcionant ajut, suport i recursos educatius tot afavorint la participació de les famílies a la comunitat. Es basa a empoderar a les famílies i fer-les participar en el procés educatiu dels seus fills amb l'objectiu que els infants estiguin ben atesos des de l'escola i des de casa perquè es garanteixi el seu desenvolupament integral.

El treball amb famílies no s'identifica amb la intencionalitat de canviar el comportament o l'estil de relació de les famílies amb els infants sempre que no es detectin factors perjudicials per a ells, la seva educació i el seu desenvolupament:

La família ha de sentir al personal com una persona propera que parla el seu llenguatge, que l'escolta i que s'interessa per comprendre la seva realitat. Ha de treballar des de la proximitat i la confiança, però sense perdre el seu rol. (Fundació Idea, 2021, p. 36)

No totes les famílies participen de la mateixa manera i col·laboren amb igual intensitat i aquest fet s'ha de respectar. Hi ha moltes maneres d'organitzar la participació, però el més important és que hi hagi aquesta implicació i presència de les famílies que sigui fruit d'una planificació adequada que n'asseguri el desenvolupament i millora (Institut Obert de Catalunya [IOC], 2011).

En el desenvolupament de la finalitat educativa, cal potenciar el principi d'enfocament positiu establert des de les oportunitats, fortaleses i potencialitats de les famílies que són l'estructura del punt de partida. Per tal de poder generar compromisos, col·laboració i treball compartit, la família ha d'adquirir un paper actiu i protagonista (Fundació Idea, 2021, p. 37). El centre és el que s'ha d'adaptar al ritme i necessitats de les famílies i és "només a partir d'aquesta presència continuada, de la participació, la transparència i del treball conjunt amb la família, es podrà avançar cap a una parentalitat positiva" (Fundació Idea, 2021, p. 38).

L'oportunitat de poder treballar amb la comunitat educativa, entre ells, els docents i les famílies, és un factor clau per millorar el sistema educatiu (Arpal, 2019, p.181). Així doncs, la finalitat educativa també recau en construir espais on les desigualtats no es produeixin "i quin millor espai que l'escola, que hauria de ser un lloc de confluència dels diferents agents educatius" (Col·lectiu professional d'Educació Social i Escola del Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya [CEESC], 2018). Cal que aquests espais

assumeixin els reptes actuals com ara el tractament de la diversitat, l'escola inclusiva i la igualtat d'oportunitats per a tot l'alumnat. El disseny organitzatiu dels centres juga un paper fonamental en el treball educatiu d'aquests reptes. L'adaptació de les estructures de participació escolar a les estructures de les comunitats, facilita pautes per avançar cap a l'èxit educatiu i la inclusió de l'alumnat especialment nouvingut (Gratacós i Ugidos, 2011, p. 29). A la realitat existeixen poques estructures organitzatives que atenen seriosament a la necessitat d'adaptar-se a les necessitats de comunicació i relació social. "La inclusió passa perquè siguin ells qui sempre i constantment s'adaptin a les formes nostres, molt sovint sense massa concessions a provar de fer, paral·lelament i al mateix temps, la cosa inversa" (Gratacós i Ugidos, 2011, p. 30). Tot això comporta repensar noves mirades a l'educació que es basin en "acompanyar a descobrir i millorar les potencialitats personals" (CEESC, 2018) i construir ponts i camins que facilitin processos de connexió a través d'estructures de participació.

Segons diuen els Documents Professionalitzadors (Asociación Estatal de Educación Social [ASEDES], 2007, p. 41-43), un educador social ha de comptar amb competències bàsiques de primer ordre. El document n'enumera cinc blocs, basats a partir de les descripcions de les capacitats, que cal tenir sempre presents per poder desenvolupar la professió:

- Competències relatives a capacitats comunicatives: capacitat per expressar-se satisfactòriament i comprendre diferents codis en funció dels contextos socioculturals i professionals.
- Competències relatives a capacitats relacionals: capacitat de relacionar-se amb altres persones o grups mitjançant l'escolta activa i posar grups en relació i mobilitzar-los pel desenvolupament d'accions de promoció de cultura i participació ciutadana.
- Competències relatives a capacitats d'anàlisi i de síntesi: capacitat per comprendre les situacions socials i educatives establint una visió dels diferents elements que entren en joc i analitzar les pròpies pràctiques i els seus efectes d'acord amb les finalitats i objectius.
- Competències relatives a capacitats criticoreflexives: capacitat per comprendre els contextos socials, polítics, econòmics i educatius i les accions que s'hi

produeixen. Sensibilitat i destresa dels educadors/es socials per reflexionar possibilitant noves realitats i significats propers a la justícia i l'equitat.

- Competències relatives a capacitats per a la selecció i gestió del coneixement i la informació: capacitat per seleccionar les informacions més rellevants i decisives de la societat i l'habilitat per distingir, prioritzar i atorgar sentit a les informacions i verbalitzacions.

Les funcions de l'educador queden limitades per les anteriors competències que defineixen la professió de l'educació social.

4.4. Programes d'intervenció en l'àmbit familiar

Existeixen diversos programes i recursos en l'àmbit de suport i treball familiar que plantegen diferents tipus de participació. A continuació se'n presenten alguns exemples:

- **Les comunitats d'aprenentatge**

Segons Flecha (1998), les comunitats d'aprenentatge "són una alternativa educativa que promou la superació de les desigualtats socials mitjançant una pràctica educativa solidària, participativa i basada en un diàleg igualitari" (p.1). L'aprenentatge dialògic, l'educació participativa de la comunitat i l'obertura del centre escolar a la comunitat són les tres estratègies necessàries perquè aquest model d'intervenció amb les famílies es pugui dur a terme. Es defineixen com un "projecte de transformació social i cultural d'un centre educatiu i del seu entorn per tal d'aconseguir una societat de la informació accessible per a totes les persones" (IOC, 2011, p. 47) mitjançant l'aprenentatge dialògic. A través del diàleg, la comunitat aporta els seus arguments, idees i perspectives per igual, partint de les mateixes pretensions de validesa. L'orientació no és l'adaptació, sinó la transformació del context. Per aquest motiu és necessari la implicació de tota la comunitat: professorat, altres professionals, alumnat, famílies...

Un exemple és l'Escola Mare de Déu de Montserrat de Terrassa, un centre públic d'educació infantil i primària que s'ha anat creant a partir de la immigració. Des de l'any 2001 l'escola va iniciar l'alternativa educativa transformant el centre en una comunitat d'aprenentatge, una escola oberta i participativa on s'apliquen actuacions educatives que permeten aconseguir l'èxit educatiu (Escola Mare de Déu de Montserrat, s.d.). Des de l'escola treballen diferents tècniques amb les famílies: les acompanyen en temes de prevenció de gènere, el centre és obert a la comunitat i les famílies entren a participar en les aules, s'organitzen grups interactius (com a mínim dues sessions setmanals)

heterogenis i amb participació dels adults i es realitzen tertúlies dialògiques amb professionals, voluntaris i famílies (Escola Mare de Déu de Montserrat, 2016).

En definitiva, la participació de la comunitat, especialment de les famílies, en el projecte escolar és un dels punts fonamentals i una de les claus de l'èxit.

- **Espai Familiar**

Els espais familiars són serveis educatius d'atenció a les famílies amb infants de 0 a 3 anys acompanyats per a professionals. La intervenció s'estructura des del punt de vista de l'infant, el de les seves famílies i el de tots dos alhora amb la finalitat de compartir espais, material i activitats amb altres infants i adults tot rebent suport de professionals. Aquests organitzen grups de debats per a les famílies, potencien les competències i habilitats familiars, dinamitzen activitats i reunions on s'expliquen experiències i s'aborden situacions (IOC, 2011).

Els espais familiars segueixen tres línies principals: les famílies juguen amb els infants, les famílies xerren entre famílies, els professionals poden acompanyar a les famílies en qualsevol moment sense el judici fet que permet crear vincle i confiança.

- **Les Maison Vertes**

Un exemple d'acompanyament en la parentalitat similar a un espai familiar és La Maison Verte. Françoise Dolto, l'any 1979 crea La Maison Verte, espai que acull a famílies amb la finalitat que els pares passin temps amb els seus fills perquè no sempre disposen d'espais com aquests. La Maison Verte es caracteritza per no tenir un objectiu concret, sinó que és la família qui exerceix el principal rol d'educador i se li proporciona espai per repensar l'educació. Els professionals adquireixen un rol més secundari que s'allunya del control i judici que pretén ensenyar a les famílies la forma "correcte" d'educar.

- **Aprender juntos, crecer en familia – Obra Social "la Caixa" (2011)**

Per tal que els professionals com educadors socials, treballadors socials i psicòlegs disposin d'un instrument que els faciliti la tasca relacionada amb el treball i intervenció familiar, l'Obra Social "la Caixa" dissenya una eina amb exercicis, activitats pràctiques i consells útils. Aquesta es divideix en sis mòduls dedicats a la promoció dels vincles afectius, la transmissió de normes i valors, la responsabilitat compartida, el compromís negociat, l'organització familiar, el repartiment de tasques respectant la igualtat de gènere, el companyerisme i suport dels pares en les tasques dels fills, l'adaptació a l'entorn escolar, i el temps d'oci i de qualitat.

5. MARC CONTEXTUAL

El context educatiu en el qual es desenvolupa la proposta és la ciutat de Manlleu, municipi de Catalunya que pertany a la comarca d'Osona. Si es fa una anàlisi d'evolució de la població, s'observa un increment considerable d'habitants al llarg dels darrers 300 anys (Idescat, 2022). A causa del procés d'industrialització, la ciutat de Manlleu es convertí en la més dinàmica de la comarca atraient a nombroses persones al llarg dels últims segles, provocant tres importants onades migratòries que es descriuen a *Nouvinguts a la ciutat* (Casas i Crosas, 2007, p. 59).

La primera onada migratòria (1840-1869) coincideix amb els anys de creació del canal industrial, es produeix una migració interna de la gent que prové del Collsacabra i Lluçanès causant una duplicació de la població manlleuena (passant de 2000 a 4000 habitants).

En la segona onada migratòria (dècada de 1960-1970), una gran massa de persones provinents d'Andalusia i Extremadura arriben a Manlleu a la recerca de millors condicions de vida. Com a conseqüència es construeixen uns pisos (Can Garcia i Can Mateu) destinats a la gran massa de treballadors immigrants. Aquesta construcció d'un nou barri aïllat i massificat, va significar els orígens de la partició física del municipi en dues parts, que acabarà evolucionant en una fragmentació del municipi anys més tard.

En la tercera onada migratòria (finals dels anys 1990 fins al 2010), s'origina un procés de substitució de la vella immigració per la nova que acaba afectant els centres educatius. Les persones d'origen andalús s'instal·len en nous habitatges i els pisos de Can Garcia i Can Mateu passen a ser ocupats majoritàriament per població emigrant del nord d'Àfrica, "el predomini del grup de marroquins és absolut" (Casas i Crosas, 2007, p. 75), ocupant la major part del barri de l'Erm. L'any 1991 s'escolaritzen els primers infants del Marroc.

"El nombre de nouvinguts augmenta de manera considerable a partir de l'any 1999 i fins avui" (Casas i Crosas, 2007, p. 73) i a mesura que ens acostem a l'actualitat, el saldo migratori va sent més i més positiu. Al Manlleu d'avui conviuen ciutadans de moltes nacionalitats diferents tenint en compte que un 23% de la població és estrangera. Aquelles primeres famílies marroquines que van immigrar als anys 90 formen part d'una població ja instaurada avui dia, i els fills d'aquesta primera generació ja no són nouvinguts en el municipi sinó que en l'actualitat podem parlar d'una majoria de famílies

nouvingudes subsaharianes. Fa uns vuit anys que a Manlleu van començar a arribar famílies del Senegal, Nigèria i Ghana. Aquestes famílies juntament amb un nombre considerable de famílies d'Amèrica Llatina són les primeres generacions que formen part de les famílies nouvingudes actuals de la ciutat.

Tanmateix, tot sembla indicar que en la realitat contemporània es produeix una certa tendència a la progressiva dispersió en el conjunt de la ciutat a través de la redistribució de la població concentrada i del Model Manlleu aplicat a les escoles, estratègia reconeguda a escala de tota Catalunya. Refusant qualsevol model de guetització i segregació es contraposa la imatge de la <<ciutat de la immigració>> a la <<ciutat diversa>> capaç de construir un projecte col·lectiu des dels espais comuns (Casas i Crosas, 2007, p. 93). Per tal de revertir l'homogeneïtzació de les escoles amb la primera immigració de la resta de l'Estat i accentuada amb la nova immigració estrangera, als anys 90 comencen a funcionar les polítiques d'equilibri escolar (Fundació Bofill, 2021). El Model Manlleu treballa amb la implicació de tots els centres, tant públics com concertats, pel repartiment equitatiu dels alumnes amb NESE (Necessitats Educatives de Suport Educatiu).

Actualment, el municipi consta de cinc centres d'educació infantil i primària: Vedruna Manlleu (1856), Escola Puig-Agut (1972), Escola Casals Gràcia (1974), Escola Pompeu Fabra (1982) i Escola Quatre Vents (2004) i tres centres d'educació secundària: La Salle Manlleu (1881), l'Institut Antoni Pous i Argila (1984) i l'Institut del Ter (2013). El Model Manlleu treballa en una dimensió quantitativa pedagògica que, per una banda, busca treballar els elements estructurals del treball per l'heterogeneïtat escolar, i per altra, s'esforça malgrat la complexitat, per tal que tots els infants arribin fins a l'èxit educatiu (Codinachs et al., 2015, p.28).

La institució educativa on es desenvolupa l'objecte d'estudi és el Vedruna Manlleu, escola concertada d'alta complexitat que ronda al voltant dels 570 alumnes. A causa de la repartició equitativa de Model Manlleu que té com a finalitat establir que tots els centres educatius se centrin en l'acollida de tot l'alumnat, i que treballin per a la seva convivència i èxit acadèmic (Codinachs et al, 2015, p.28), un 40% dels alumnes del Vedruna tenen Necessitats Educatives de Suport Educatiu. Al centre educatiu es parlen vint-i-nou llengües diferents entre l'alumnat i hi ha un total de vint-i-tres nacionalitats

divergents dins l'escola. Des de fa un any que el Vedruna disposa d'una aula d'acollida i aula SIEI.

Actualment, l'escola és configurada per 54 docents, 3 persones que formen part del personal d'administració i serveis i 4 persones en el servei de neteja. Per tant, es pot parlar d'un total de 60 professionals sense incloure el personal subcontractat en els serveis de menjador, cuina i monitoratge. Entre les 300 llargues famílies que formen part de l'escola, 25 famílies (9 d'infantil i 16 de primària) conformen l'AFA.

El Vedruna també disposa d'una comissió social, on la representant de benestar social de l'ajuntament, una infermera del CAP, un professional de l'EAP, la psicòloga de l'escola, el director i algunes vegades la mestra de normalització lingüística, es reuneixen una vegada al mes. En aquesta comissió social es tracten temes urgents de l'alumnat o de família, com per exemple la detecció de famílies que pateixin dèficit elèctric o energètic.

El Vedruna Manlleu forma part de la xarxa educadora d'escoles Vedruna en l'òrbita de l'escola cristiana amb l'objectiu de "servir al ple desenvolupament de les persones i a servir a la millora de la societat" (Vedruna Manlleu, s.d.). Per tal de poder dur una tasca educativa de qualitat accentuen l'acompanyament educatiu de les persones, en funció de les seves necessitats, i l'estímul al desenvolupament de les possibilitats de cadascú; el compromís amb una educació en valors; la participació de tota la comunitat educativa en la vida escolar i el diàleg entre escola i famílies en un marc de corresponsabilitat educativa i de suport mutu (Vedruna Manlleu, s.d.). Tal com s'esmenta en el Projecte Educatiu de l'escola, al Vedruna Manlleu es vetlla per un estil familiar que es distingeix per un estil de relacions humanes, properes i senzilles. L'entorn familiar promou relacions amb alumnes i famílies que són facilitadores, amables i comprensives, amb la intenció que l'alumne visqui en un entorn acollidor i s'afavoreixi l'aprenentatge.

Per contribuir als espais de treball conjunt entre actors i oferir oportunitats a les famílies, en l'actualitat, a la ciutat de Manlleu hi ha tres espais familiars en els centres educatius gestionats per professionals aliens als mateixos centres. L'Escola Puig Agut i l'Escola Quatre Vents disposen d'un espai de formació familiar des de fa no més de dos anys. Ambdós projectes venen des de la Secretaria d'Immigració i són programes relacionats

amb l'acollida, formació dins l'escola sobre coneixement de l'entorn, llengua catalana... destinat a mares d'ambdues escoles.

Pel que fa a l'Institut Antoni Pous i Argila existeix el projecte AFEX (Aprenem Famílies en Xarxa), projecte que va començar a ser finançat per l'APEFAC (Associació de Professionals d'Espais Familiars a Catalunya) però que actualment és subvencionat per l'Ajuntament de Manlleu. L'objectiu d'aquest espai és que familiars dels nouvinguts puguin aprendre la llengua vehicular i acompanyar l'educació dels seus fills i filles (Rico, 2021). Les formadores que duen a terme els cursos de català i castellà són dues voluntàries estudiants de Batxillerat del mateix centre, a més d'una coordinadora de l'espai i projecte.

Per altra banda, el Vedruna Manlleu aposta per l'espai d'Empoderament Familiar gestionat per les mateixes professionals del centre aprofitant l'espai de l'escola. Cada dimarts i divendres a la tarda la psicòloga i una mestra de l'escola preparen sessions per les famílies que formen part del projecte d'empoderament. Aquest sorgeix a través de la detecció de la manca de suport i acompanyament a diverses famílies en la relació i comunicació amb l'escola, amb relació a temes d'hàbits i autonomia dels infants, així com de coneixement de què es fa a l'escola i seguiment en els aprenentatges dels infants.

6. METODOLOGIA

Entenem per metodologia la manera de realitzar la investigació, la manera d'enfocar els problemes i buscar respostes, el procediment i l'adequació per arribar als objectius de la investigació. En funció de la disciplina, el tipus d'investigació i els objectius establerts s'escollirà una opció metodològica o una altra.

En la present recerca s'opta per una investigació qualitativa, atès que va més enllà de la generalització de resultats perquè es pretén identificar la naturalesa de la realitat tenint en compte la subjectivitat dels participants. Un dels objectius específics de la investigació és conèixer la perspectiva i opinió dels agents i participants implicats en el projecte i identificar les necessitats, interessos, preocupacions i inquietuds de les famílies. La perspectiva qualitativa té en compte aquesta subjectivitat sostenint que no hi ha una única veritat sinó que cada experiència i vivència la condiona.

El paradigma de la investigació s'engloba dins del sociocrític incloent alguns components de l'interpretatiu, atès que fuig de les generalitzacions, es coneixen les perspectives dels participants i es construeix una relació dialèctica amb la realitat (Bisquerra, 2004, p.72).

El paradigma s'orienta a l'anàlisi de la realitat coneixent les perspectives dels agents i participants del projecte esdevenint la investigadora un subjecte més de l'estudi.

En definitiva, la metodologia aplicada consisteix d'un procés de codisseny on a través d'un imaginari es planteja un cas hipotètic sense límits ni obstacles per poder visualitzar com hauria de ser un bon projecte d'acompanyament familiar.

6.1. Mostra i participants

La present recerca es caracteritza per un mostreig de caràcter no probabilístic. L'univers de la investigació és el centre educatiu Vedruna Manlleu del qual s'identifiquen referents que estan vinculats amb el projecte d'Empoderament Familiar. En caracteritzar-se per un mostreig no probabilístic, s'estableixen uns criteris a partir dels quals se seleccionen els informants. Aquests es divideixen entre els informants directament vinculats amb el projecte i els que no. A continuació es mencionen els informants que formen part de la mostra, amb els criteris establerts per dur a terme la selecció del mostreig intencional i la seva justificació:

- Informants vinculats al projecte de forma directa

- La direcció del centre educatiu, atès que és la que autoritza el desenvolupament del projecte i facilita l'espai de l'escola per dur-lo a terme.
- Persones que treballen directament en el desenvolupament del projecte. Tenen relació directa amb els participants del projecte i defineixen el desenvolupament d'aquest.
- Persones que participen directament en el projecte. Acudeixen a l'espai i participen en el desenvolupament de les sessions que es duen a terme.
- Informants vinculats al projecte de forma indirecta
  - Famílies de l'escola que no participen en el projecte, amb la finalitat de conèixer si estan disposades a implicar-s'hi i de quina manera poden vincular-se.
  - Referents vinculats amb l'escola i l'ens públic local, atès que són les fonts de finançament del projecte, tenen una visió social de les famílies de l'escola i contribueixen en la valoració del projecte.

La selecció d'aquests informants permet avançar en l'assoliment dels objectius de la recerca.

6.2. Tècniques i instruments de recollida d'informació

El procés cap a la innovació es realitza a través d'un mètode de redisseny coneixent la perspectiva dels tres grups de col·lectius: professionals de l'escola, famílies i professionals de serveis socials. Es tracta d'una recerca sociocrítica amb components interpretatius d'investigació qualitativa.

Les tècniques i instruments de recollida d'informació que s'han emprat per extreure informació significativa són: les entrevistes, l'observació participant i l'espai de discussió. En l'aplicació de totes les tècniques hi ha hagut una interacció entre la investigadora i els participants la qual cosa ha permès recollir informació de forma analítica sense ser invasiva.

Les **entrevistes** (vegeu Annex 1 pàgina 63) permeten obtenir informació d'un tema, mitjançant la comunicació verbal, tot mantenint una conversa estructurada amb unes preguntes per a un testimoni. El tipus d'entrevista que s'ha dut a terme és l'**entrevista en profunditat**, caracteritzada per un guió de temes que es volen explorar on no importa l'ordre de les preguntes sinó que l'entrevistador aconsegueix a través de les seves

habilitats, provocar respostes i endinsar-se a la subjectivitat de l'entrevistat (Berganza i Ruiz, 2005, p. 253). També s'ha realitzat l'**entrevista informal** basada en l'espontaneïtat i desenvolupada en el context natural d'una interacció durant l'observació de la investigadora.

S'han plantejat preguntes amb respostes obertes on els testimonis orals elaboren les pròpies respostes que ajuden a conèixer la seva perspectiva i opinió del projecte d'acord amb un dels objectius específics mencionats anteriorment. S'han elaborat un total de cinc entrevistes en profunditat. Una d'elles, realitzada a la mestra impulsora del projecte a principis d'any, inclou preguntes de caràcter informatiu d'exploració del projecte. Aquesta primera entrevista ha facilitat definir els objectius i la present recerca en si.

La resta d'entrevistes dutes a terme a la direcció del centre educatiu i a les referents vinculades amb l'escola i l'ens públics, s'estructuren en dues parts:

- **Part 1: El projecte**, s'inclouen preguntes d'exploració i valoració del projecte.
- **Part 2: Imaginari**, s'inclouen preguntes enfocades a la pròpia perspectiva del projecte de cara el curs vinent. És a dir, es pregunta al subjecte com s'imaginaria el projecte en màxims de cara el pròxim curs.

A més a més, abans de les dues parts acabades de mencionar, a l'entrevista s'inclouen preguntes concretes amb relació al càrrec que té cada testimoni. Per exemple, es plantegen un seguit de preguntes al director de l'escola enfocades al context i característiques del centre educatiu i a les educadores socials, se'ls demana un seguit de preguntes relacionades amb el context del municipi que ajuden a configurar el marc contextual de la recerca.

Pel que fa a l'entrevista a les famílies informants de l'escola que no participen en el projecte, també s'estructura en dues parts, però no s'inclou la part d'imaginari:

- **Part 1: La tasca de l'AFA a l'escola**, s'inclouen preguntes relacionades a la diversitat, comunicació, participació i vincle entre escola i famílies.
- **Part 2: Exploració del projecte**, s'inclouen preguntes de coneixença i valoració del projecte, els beneficis que aquest aporta i suggeriments que poden fer des de l'AFA.

Per altra banda, s'han realitzat un total de tres entrevistes informals a les famílies que participen en el projecte. Aquestes han tingut lloc durant l'observació i després de

finalitzar la sessió d'empoderament. S'han fet preguntes relacionades amb la coneixença i valoració del projecte i suggeriments de cara al curs vinent.

Abans de cada entrevista informal i en profunditat s'inclouen preguntes de caràcter sociodemogràfic.

La segona tècnica qualitativa de recollida d'informació és **l'observació participant**. A través de les sessions d'empoderament familiar que es realitzen cada setmana, la investigadora participa en una d'elles per setmana i col·labora amb la professional que du a terme la sessió ajudant-la amb el que faci falta. Després d'assistir a cada sessió, escriu un **diari de camp** on descriu els fets esdevinguts complementant-los amb apreciacions personals i qüestions. Es tracta de recordar tot el que es pugui sobre l'observació per això és vital prendre notes tan aviat com es pugui després de l'observació (Piñeiro, 2015, p. 87). L'eina del diari ha estat utilitzada com a recurs professional per a una persona que necessita reflexionar. Aquesta eina dona suport en el procés del treball de camp però no es publica. L'observació i les anotacions del diari permeten identificar les necessitats, interessos, preocupacions i inquietuds de les famílies i analitzar si l'espai respon a les necessitats d'aquestes, dos dels objectius específics de la recerca.

L'últim instrument de recollida d'informació és **l'espai de discussió** (vegeu Annex 1 pàgina 64). Aquest consisteix a trobar un espai col·lectiu, un espai de diàleg amb les professionals que impulsen el projecte amb la finalitat que puguin imaginar com el dissenyarien de cara al curs vinent. Igual que en els grups de discussió, en aquest espai és necessari que els integrants tinguin una experiència adequada i similar a l'objecte que s'analitza i els subjectes que tenen diferents graus d'experiència, no poden formar part del mateix grup (Mejía, 2000, p.175). Per aquest motiu, es busca un espai de discussió només amb les dues professionals creadores del projecte i la tercera acompanyant en el projecte. Aquest espai permet codissenyar el projecte amb famílies de cara als cursos vinents.

En primer lloc, es plantegen un seguit de preguntes amb relació a la valoració del projecte i amb perspectiva de futur.

Seguidament, per posar les professionals en situació, se'ls demana que pensin en la paraula participació i que escriguin les primeres cinc paraules que els venen al cap.

Per acabar, es planteja un cas hipotètic on es disposen de recursos i un grup de persones que es dedicaran a pensar el projecte per l'any vinent, i se'ls demana com se l'imaginem. Per facilitar-ho, s'utilitza la tècnica de les nou preguntes: què, per a què, per què, per a qui, on, quan, amb qui, amb què i com. Finalment, s'aterra el projecte a la realitat pensant en les condicions i recursos que es disposen.

Per tal d'acompanyar a les professionals a imaginar el projecte en màxims es plantegen un seguit de preguntes obertes del següent estil: *es podria ajudar a la comunitat amb el capital humà que es disposa? Si és així, com ho podríem fer?*

Aquest espai de reflexió, busca suggerir propostes de millora del projecte a través d'un espai de diàleg que permeti imaginar un altre tipus de projecte.

6.3. Tècniques d'anàlisi d'informació

La present investigació es basa en metodologies qualitatives on, a partir de les dades obtingudes, es vol acabar aportant un seguit d'orientacions que permetin redissenyar el projecte a partir dels diferents grups de col·lectius implicats. Per tal de transformar la informació en resultats d'investigació, que acabaran esdevenint aquests elements d'edició del projecte, es busca analitzar els recursos mitjançant l'anàlisi del contingut i la triangulació de les tècniques i instruments de recollida de la informació.

La investigació qualitativa treballa principalment amb paraules, i les paraules ocupen més espai que els números, i es necessita de dos a cinc vegades més temps per processar i ordenar les dades (Fernández, 2006). Per tal de preparar les dades perquè aquestes siguin tractades després de ser capturades, registrades i transcrites, es requereix una preparació prèvia. Aquesta, es fa a través de l'anàlisi de contingut que Weber la descriu com a "metodologia de recerca que utilitza un conjunt de tècniques per a fer inferències vàlides a partir de textos" (Weber, 1990, p.9), on es descompon el text amb fragments amb significació.

L'anàlisi de contingut s'inicia amb la lectura de les transcripcions de les converses amb les diferents persones, en el cas de les entrevistes i l'espai de discussió, i les dades que inclou el diari de camp. Simultàniament, s'identifiquen les veus i els elements més rellevants per a la investigació, es relacionen conceptes entre instruments i s'observa que hi ha unes categories i dimensions que coincideixen. S'agrupen els elements determinants i s'ordenen amb criteris de similitud i diferència en cada dimensió. Per fer aquesta anàlisi de dades qualitatives, no s'ha usat cap programa específic.

Com que no es pot pretendre obtenir tota la informació des d'una única tècnica, per acreditar la validesa de l'anàlisi, s'empra el mètode de triangulació. Aquest pretén aconseguir una visió més completa i profunda utilitzant totes les visions en l'estudi d'una dimensió particular de la realitat. Com a resultat s'assoleix una convergència dels resultats que en reforça la seva validesa (Sandín, 2003, p. 43). La triangulació feta en aquesta recerca és:

- **Triangulació d'instruments:** la recerca implica diversos instruments (entrevistes, espai de reflexió i observació participant amb diari de camp) en els que es triangulen construccions realitzades a partir de les seves perspectives i valoracions.

L'últim pas per preparar la informació obtinguda de manera entenedora i fàcil d'ordenar és fer la codificació dels informants i participants no per només identificar-los fàcilment, sinó per garantir la confidencialitat. Les taules adjuntades a continuació mostren el sistema utilitzat:

Taula 1

Codificació del gènere de l'informant

GÈNERE
[Dona]
(Home)
{No binari}

Nota. La codificació específica es realitza en funció del gènere de l'informant.

Taula 2

Codificació de la tipologia

TÍPUS D'INSTRUMENT
Entrevista: E
Diari de Camp: D
Espai de Discussió: S

Nota. La codificació específica es realitza en funció de l'instrument emprat.

Taula 3

Codificació del càrrec o rol en el projecte

CÀRREC o ROL EN EL PROJECTE	
Director	d
Mestre	m
Psicòloga	g
Futura treballadora social i col·laboradora en el projecte	t
Presidenta AFA	a
Participant en el projecte	p
Responsable d'Educació	r
Referent dels Serveis Socials al Vedruna Manlleu	s

Nota. La codificació específica es realitza en funció del càrrec o rol en el projecte

Abans de la barra baixa s'indica la informació sobre l'informant i després la informació sobre l'instrument. Primer s'explicita la naturalesa de l'informant, seguidament s'indica el tipus d'instrument utilitzat i per últim, es mostra el nombre de l'entrevista o espai de discussió que aquest va acompanyat d'un subíndex que indica el número d'entrevista. Per poder entendre el sistema de codificació introduït, a continuació es mostra un exemple:

(d_E1³)

En aquest cas, la codificació fa referència al director general del Vedruna Manlleu i que la informació és extreta de l'entrevista número 1, pregunta 3.

6.4. Criteris Ètics

Aquesta recerca pren com a objecte d'estudi un espai on les famílies es desenvolupen lliurement i la investigació de la perspectiva i opinió dels diferents agents que configuren l'estudi. És imprescindible dedicar un espai de la investigació a l'ètica de la recerca per garantir que l'estudi afavoreix i se cenyeix al codi ètic de la Universitat de Barcelona seguint els principis d'honestedat, responsabilitat, fiabilitat, rigor, respecte i independència (Vicerectorat de Recerca de la Universitat de Barcelona, 2020).

Els principals criteris que es garanteixen són els següents:

- Tots els participants i informants en la recerca són prèviament informats de les finalitats i naturalesa de l'estudi.
- Tots els participants i informants en la recerca ho fan amb total llibertat i de forma voluntària de tal manera que poden interrompre la seva participació en qualsevol moment. A tots ells se'ls proporciona un full de consentiment explicitant totes les qüestions i la garantia de la confidencialitat.
- El present estudi respecta la legislació vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal (Ley Orgánica 3/2018 de 5 de diciembre) i manté el compromís de confidencialitat sobre la informació aportada, assegurant que l'ús és únicament vinculat al marc dels objectius de la investigació.
- A fi de garantir l'anonimat dels informants, no apareixen els noms reals en el document sinó que són substituïts per una codificació que indica la naturalesa dels subjectes.

6.5. Procediment i fases de recollida de la informació

L'actual recerca s'ha desenvolupat durant el curs 2022-2023. Les dades i participació en les sessions d'Empoderament Familiar s'han dut a terme entre els mesos de febrer i maig de 2023. Per estructurar la investigació s'han considerat sis fases de recerca, algunes d'elles s'han realitzat de forma simultània.

La investigació s'inicia el gener atès que la investigadora passa el primer semestre d'Erasmus forma d'Espanya. A continuació es fa una descripció de les fases de recerca incloent la finalitat de la fase, les accions essencials pel desenvolupament de cada una, amb qui es desenvolupa i la variable de temps.

FASE 1- Aproximació a la temàtica

Aquesta fase dota de fonaments teòrics la present recerca. Primerament, es parteix d'una cerca bibliogràfica d'aspectes, referències i antecedents teòrics relacionats amb l'objecte d'estudi. A mesura que s'ha avançat en la recerca, aquesta cada vegada ha estat més específica. Per aquest motiu la variable de temps és extensa tenint una temporalització de gener a maig, atès que està en constant procés de construcció. La recerca s'ha fet a través d'autors i documents de text aconseguits a la biblioteca, en línia i en una conferència.

FASE 2- Aproximació contextual

Simultàniament a la cerca bibliogràfica es fa una aproximació al context. Aquest, consisteix a aproximar-se i conèixer l'entorn on es desenvolupa l'objecte d'estudi. Per l'apropament, es contacta amb la mestra impulsora del projecte, es demana permís al director general per poder observar i participar en les sessions que es duen a terme al centre educatiu i s'explica la finalitat de la recerca a l'escola per tal d'obtenir el consentiment informat que permet iniciar la recerca. Aquesta fase es comença al gener contactant amb la mestra i el febrer s'acorda una trobada amb el director on s'obté el consentiment informat.

FASE 3- Disseny de la investigació

Paral·lelament a les dues anteriors fases, es planifica què i com es durà a terme la investigació. Es defineix la metodologia i es creen els instruments necessaris per a la investigació. Aquests, han d'estar acabats el febrer atès que és el mes on es comença l'observació participant. Aquesta fase es desenvolupa amb la tutora del treball posant

en comú els instruments creats i també considerant els instruments amb les persones participants.

FASE 4- Recollida de la informació

En aquesta fase s'apliquen les tècniques de recollida d'informació per obtenir les dades que donen resposta a la present recerca. Aquí, s'accedeix al context i es desenvolupa amb tots els informants: director, mestre, psicòloga, col·laboradora, famílies participants en el projecte, l'AFA i les educadores socials de l'ajuntament. La variable de temps torna a ser molt extensa, de febrer fins a final de curs atès de la implicació personal de la investigadora en el projecte més enllà del present treball. Tanmateix, la recollida d'informació s'inicia el febrer (de seguida que s'aconsegueix el consentiment) i s'atura el maig. Simultàniament, a la recollida d'informació es duu a terme la transcripció de les dades.

FASE 5- Anàlisi de dades i interpretació de resultats

Un cop finalitzada la recollida d'informació s'analitzen les dades obtingudes amb la finalitat de respondre i organitzar sistemàticament la present recerca. En aquesta fase es fa la codificació de les dades transcrites, es defineixen les dimensions i s'unifiquen els instruments a través de la triangulació. Seguidament, s'extreuen les orientacions per configurar la proposta d'acompanyament familiar més participativa. La interpretació dels resultats es comenta amb les professionals impulsores del projecte. Aquesta fase es desenvolupa el mes de maig.

FASE 6- Retorn a la comunitat

El retorn a la comunitat consisteix a explicar i proporcionar les orientacions i la recerca en si a l'escola, reunint als professionals de l'escola que hi ha participat. Encara que aquesta fase es farà a finals de juny en finalitzar el curs després d'haver entregat la present recerca, es considera necessari incloure-la en el treball per mostrar que no només es queda en un Treball de Final de Grau sinó que és una proposta que pretén anar més enllà.

7. RESULTATS

Els resultats que es presenten són d'una mostra qualitativa de deu informants. La característica que tenen en comú és que tots tenen vinculació amb l'escola, la majoria viuen a Manlleu, i poden proporcionar quina és la seva visió envers el Projecte d'Empoderament Familiar perquè directament o indirectament hi estan involucrats. Els informants es classifiquen en els següents tres grups de col·lectius:

- Professionals de l'escola (4): el director, la mestra i la psicòloga del Vedruna Manlleu impulsores del projecte i l'estudiant de treball social col·laboradora en les sessions d'empoderament.
- Professionals de serveis socials (2): dues educadores socials, una de les quals és la responsable d'educació de l'Ajuntament de Manlleu que valora el projecte i fa de pont entre l'escola i l'ajuntament. L'altra educadora és la referent de serveis socials del centre educatiu i coneix algunes de les famílies que participen en el projecte.
- Les famílies (4): la presidenta de l'AFA des de fa quatre anys i tres mares participants en el projecte. Totes elles tenen fills que cursen primària a l'escola. De les tres mares participants, dues són novingudes i cap d'elles sap llegir ni escriure en català tot i que només una l'entén parlat. Totes tres parlen en amazigh, encara que només una el sap llegir i escriure. Totes tres han participat en les sessions de Glifing que ofereix l'escola i dues a la sessió de conta contes.

L'anàlisi de la informació es basa en les entrevistes, l'observació participant i l'espai de discussió realitzats. La informació dels resultats emprada per la triangulació es divideix per dimensions. Aquestes han estat identificades en la lectura de la informació, atès que en l'anàlisi de resultats s'observen unes dimensions i elements comuns en tots els instruments. A continuació es mostra una taula resum amb la classificació:

Taula 4

Apartats, dimensions i elements que configuren l'anàlisi de resultats

APARTATS	DIMENSIONS	ELEMENTS
Aspectes que defineixen l'espai familiar	Representació de l'objectiu del projecte	Apropar les famílies a l'escola Proporcionar eines i recursos a les famílies Garantir la màxima atenció dels infants des de l'escola i des de casa

	Percepció de la relació famílies-escola	Participació Comunicació
	Necessitats de les famílies	Incrementar les sessions d'empoderament Ensenyar la dinàmica escolar Formació lingüística de català Sentiment de pertinença Interacció amb altres famílies
Anàlisi valorativa del servei	Beneficis	Acompanyament des de casa Encoratjament Confiança, participació i comunicació
	Fortaleses	Contribució de l'Ajuntament Compromís de l'escola Implicació de les famílies
	Límits	Recursos econòmics Nombre de famílies acompanyades Finalitat Temps Programació
Possibilitats i reptes de la proposta	Propostes de millora i reptes	Demostrar que el projecte funciona Espai de formació per a les famílies
	Propostes de treball	Espai participatiu

Nota. Aquesta taula mostra un resum dels tres apartats que s'estructura l'anàlisi de resultats. Cada apartat es configura amb diverses dimensions, i cada dimensió inclou els propis elements que la conformen.

Els resultats que es presenten a continuació responen a un ordre temàtic: en primer lloc, es presenten els aspectes que defineixen l'espai familiar, seguidament es mostra l'anàlisi valorativa del servei, en últim lloc, es plantegen les possibilitats i reptes de la proposta. Altrament, en els resultats s'inclouen les veus dels informants per donar valor a tot el que diuen.

7.1. Aspectes que defineixen l'espai familiar

En aquest apartat s'aprofundeix en com és definit l'espai familiar pels diferents informants. Aquestes representacions s'han fet des de tres blocs d'anàlisi: l'objectiu del projecte, la percepció de la relació famílies-escola i les necessitats de les famílies.

Representació de l'objectiu del projecte

Atenen a la representació que tenen els informants sobre l'objectiu del projecte s'observa que les respostes donen un element que té a veure amb la importància d'apropar les famílies a l'escola, on els informants utilitzant principalment les paraules conèixer, implicació i participació per descriure-ho.

La majoria posen el focus en les famílies, que aquestes entrin, s'apropin i coneguin l'escola, s'impliquin més, interaccionin amb l'entorn i participin en l'acompanyament dels seus fills. Tres de les informants focalitzen l'objectiu en la tasca de l'escola on

aquesta ha de proporcionar eines i recursos a les famílies i empoderar-les perquè elles mateixes empoderin a més famílies. Dos dels informants focalitzen l'objectiu en els infants, mencionant que els alumnes són els que també han de sortir-ne enfortits i empoderats.

“L'objectiu a últim és aconseguir que els infants que venen a l'escola estiguin més ben atesos des de l'escola i des de casa i que siguin uns futurs ciutadans ben preparats.”

[g_E2²]

Tot i que no hi ha una unificació de respostes i que aquestes són molt variades, s'observa una relació entre elles. Tanmateix, també s'evidencia que l'objectiu no és clar per a tothom, atès que és la pregunta que més costa de respondre i quatre dels informants responen amb exemples: aprendre a català, defensar-se pel poble, convidar-les a explicar contes i posar límits.

“Aprendre català i ajudar els nostres fills.” [p_E5.3¹]

En les respostes s'observa la confusió entre l'objectiu del projecte i del servei, atès que per molt que la pregunta s'enfoqui a l'objectiu del projecte, algunes de les respostes acabades de mencionar encaixen amb l'objectiu del servei.

Percepció de la relació famílies-escola

Pel que fa a la dimensió de la percepció de la relació famílies-escola hi ha dos elements que tots els informants hi paren deteniment a l'hora d'entendre la relació: la participació i la comunicació. A continuació es descriuen:

- Participació

Els informants destaquen que la participació de les famílies a l'escola és fonamental per veure quins aspectes calen millorar. Des de l'ajuntament es ressalta que la responsabilitat de potenciar la relació i participació entre famílies i escola és del mateix centre: des de l'ajuntament es donen recursos, però qui ha de vetllar-ho és l'escola. El director manifesta que l'empoderament familiar té un efecte directe amb l'augment de la participació de les famílies al centre educatiu, atès que l'escola ha aconseguit acostar-se a les famílies i totes les que ho han provat volen repetir i participar més. Dos dels informants destaquen que la participació de les famílies novingudes ha millorat en comparació anys enrere, cada vegada hi ha més interès i implicació. Tanmateix, com a tot arreu hi ha famílies o membres d'una família que se'ls desconeix atès que la seva presència a l'escola és mínima o inexistent. Per altra banda, la presidenta de l'AFA

remarca que des de la pandèmia costa molt tornar a fer participar la gent i obrir l'escola a les famílies per la poca implicació. És cert, que les famílies participen en dies puntuals assenyalats cada any, però a banda d'això moltes propostes que s'han fet no funcionen.

“La veritat és que per part de les famílies novingudes, cada cop hi ha més interès en l'AFA i per participar, i ara mateix potser hi ha més interès per part de gent novinguda que per part d'altres famílies.” [a_E4²]

- **Comunicació**

Encara que sempre hi ha aspectes a millorar, els informants que se'ls ha preguntat per la comunicació entre famílies i escola tots destaquen la figura de la mediadora com a referent per a moltes famílies. Aquesta figura potencia i fa de pont comunicatiu entre l'escola i les famílies, coneix les famílies i manté aquests dos mons relacionats. Tots els informants destaquen com aquesta figura ha obert l'escola a les famílies i el canvi comunicatiu i participatiu que hi ha hagut des de la seva presència. El director també desputa com a figura referent per la comunicació la portera de l'escola.

Dos informants manifesten que la relació amb l'AFA i l'escola és molt fluida. A més, gràcies als grups de Whatsapp i Telegram constituïts per classes amb un referent de l'AFA a cada grup, la comunicació és immediata i àgil per a quan les famílies no són a l'escola, sent una manera per a contactar amb tothom.

“La mediadora social que l'exerceix una mestra exalumna que ens ha obert molt a la comunicació directa amb les famílies, i també l'hem implicat en el projecte d'Empoderament Familiar.” (d_E1⁷)

Necessitats de les famílies

La primera necessitat detectada per la qual s'han desenvolupat les sessions d'empoderament familiar ha estat ensenyar a les famílies a utilitzar el Glifing. Aquesta és una necessitat que sorgeix de les mestres i l'escola decideix prioritzar aquest ensenyament a les famílies. Tanmateix, en l'observació participant i en les entrevistes s'han detectat cinc necessitats principals de les famílies que tenen a veure en fer més sessions d'empoderament, ensenyar la dinàmica escolar, oferir sessions lingüístiques, fomentar el sentiment de pertinença al centre i interaccionar amb altres famílies.

A continuació, es descriuen les necessitats més mencionades pels informants:

- **Incrementar les sessions d'empoderament**

Aquesta necessitat ha estat detectada pels tres agents. En veure els resultats positius i els beneficis que les sessions d'empoderament han aportat a les famílies tots ells evidencien la necessitat d'incrementar les sessions. L'acompanyament en l'escolarització no només aporta beneficis als infants sinó que les famílies, l'entorn i la societat també hi guanyen. La limitació de professionals i recursos és un aspecte que es manifesta des de l'escola cap a l'ajuntament. Així i tot, les famílies demanen explícitament més sessions.

"Si fos totes les tardes millor." [p_E5.2³]

- **Ensenyar la dinàmica escolar**

La necessitat de conèixer i mostrar la manera de funcionar de l'escola ha estat detectada, principalment, per l'educadora social referent de l'escola, en veure que moltes famílies desconeixen el funcionament de les notes, les orientacions acadèmiques i les entrevistes escolars.

"Entendre la dinàmica escolar o participar en les entrevistes amb l'escola o no entenen les orientacions i notes escolars." [s_E3.2⁸]

- **Formació lingüística de català**

Aquesta necessitat ha estat expressada principalment per les famílies. Encara que l'escola expressa que la falta d'alfabetització i les traves en el llenguatge han estat solucionades incorporant una referent que parla el mateix idioma que les famílies, les famílies reclamen poder fer sessions lingüístiques. A més, la responsable d'educació de l'ajuntament remarca que hi ha molta demanda i pocs recursos d'aprenentatge en català.

"Més sessions de català com el Glifing però per nosaltres." [p_E5.3³]

- **Sentiment de pertinença**

L'educadora referent de l'escola detecta la necessitat que les famílies prenguin les rendes en positiu fet que implica una mobilització i que elles en siguin les protagonistes. Ambdues educadores socials destaquen la importància de generar més vincles incrementant més el clima de confiança amb l'escola. Totes les famílies participants estan d'acord que hi hagi espais més participatius tot i que una d'elles expressa que li fa vergonya. En definitiva, es detecta que tots els informants acaben mencionant, encara que no sigui explícitament, la necessitat que les famílies sentin que l'escola és seva.

“Els s’han de veure que tot i l’escola i els recursos ells són els principals i han de mobilitzar ells, ells són els protagonistes.” [s_E3.2¹⁰]

- **Interacció amb altres famílies**

Les famílies informants, expressen que els agradaria que hi hagués més participació i interacció amb altres famílies on poguessin intercanviar coneixements i ajudar a altres mares i pares. Una de les informants també manifesta que troba a faltar les trobades per compartir moments.

“Crec que falten aquestes trobades informals per compartir moments i ni que sigui veure’ns i obrir-ho a tothom. Penso que és molt enriquidor i això no es fa.” [a_E4¹⁰]

Amb la descripció dels tres blocs d’anàlisi que especifiquen els aspectes que defineixen l’espai familiar es conclou el primer apartat de l’anàlisi de resultats.

7.2. Anàlisi valorativa del servei

En el present apartat s’examinen els elements que permeten valorar el projecte d’empoderament familiar i l’espai en famílies. L’anàlisi valorativa s’estructura a partir de tres elements valoratius del servei: els beneficis, les fortaleses i les limitacions.

Beneficis

S’entén per beneficis tot allò que s’ha aconseguit gràcies a l’empoderament del present curs. Es percep que tots els informants han mencionat dos o més beneficis sent la pregunta que ha costat menys de respondre. Encara que sigui un espai familiar, els avantatges del projecte transcendeixen als pares i mares, atès que a partir de relacionar les famílies i l’escola, tota la comunitat en surt beneficiada. Així doncs, els principals beneficis que es desenvolupen a continuació, s’engloben en acompanyament des de casa, encoratjament i confiança, participació i comunicació.

- **Acompanyament des de casa**

En primer lloc, tots els informants coincideixen que el principal benefici pels infants és que no només reben acompanyament des de l’escola sinó també des de casa. A més, les informants impulsores del projecte congenien que es comparteix temps de qualitat entre pares, mares i fills a través d’una vivència conjunta.

“La mare o el pare primer practica la sessió de Glifing i després l’infant s’incorpora i fan la sessió junts. Les cares de felicitat, incertesa, vergonya... dels infants en veure els pares a l’escola perquè els infants no ho saben, són increïbles.” [m_S2¹]

- **Encoratjament**

Seguidament, s'observa que les informants participants fan valoracions molt positives de les sessions. Els beneficis esmentats entre tots els informants, especialment per les mares participants, segueixen les línies d'augment en la confiança i seguretat en elles mateixes, empoderament cultural, disposició encoratjadora, ensenyament indirecte d'habilitats parentals, coneixement d'eines i recursos que poden utilitzar i sentiment de pertinença a l'escola.

"Moltes vegades, tenen por a que no sabran fer les coses. És encoratjar-les a que vinguin, provin i ho facin." [m_S2¹]

"La confiança en nosaltres mateixes." [p_E5.2³]

- **Confiança, participació i comunicació**

En darrer terme, en els beneficis que aporta el servei a l'escola, s'identifica l'abast de les famílies de 1r, 2n i 3r de primària en el Glifing i l'ensenyança de l'eina entre elles en un espai fora de l'escola; s'incrementa la confiança amb l'escola facilitant-ne el funcionament; es millora la participació i comunicació en la comunitat educativa i s'augmenta el clima de confiança amb les famílies.

"Per part de l'escola també aporta molts beneficis. Aquelles famílies tenen més confiança amb l'escola i responen molt més, et facilita molt més el funcionament de tot. El principal entre les famílies i l'escola és la confiança i així la millores molt."

[r_E3.1⁶]

Fortaleses

S'entén per fortaleses aquells elements positius que potencien i faciliten poder desenvolupar el servei. Principalment, els informants en destaquen tres:

- **Contribució de l'Ajuntament**

El suport i ajuda de l'Ajuntament per poder dur a terme el projecte i continuar creixent és essencial. Les informants de l'escola expressen la seva gratitud cap al govern local atès que sense el seu finançament l'espai familiar no hagués estat possible.

"Comptar amb el recolzament de l'Ajuntament ha estat vital. Com a escola d'alta complexitat difícilment ho haguéssim tirat endavant." (d_E1¹⁴)

- **Compromís de l'escola**

Les informants impulsores del projecte destaquen que una de les fortaleses és que la direcció permeti desenvolupar les sessions en horari escolar per logística familiar i

perquè així els infants també poden participar-hi si s'escau. A més a més, el director del centre avantatja la fortalesa de disposar de professionals que creuen en el projecte. En acabar, el fet que l'escola tingui una comissió inclusiva també potencia i facilita la tasca.

“És un punt fort agrair a la direcció del centre que permetés fer les hores del projecte en horari escolar perquè així els infants també hi poden participar.” [g_S2¹]

- **Implicació de les famílies**

Les informants de l'escola i de serveis socials despunten les ganes que han mostrat les famílies participants, la seva implicació i voluntat d'estar obertes a tot.

“El que vulgueu i proposeu de l'escola serà benvingut.” [p_E5.1³]

Límits

Finalment, es conclou l'anàlisi valorativa amb els límits que s'entenen pels elements i factors que impedeixen o condicionen el ple desenvolupament del servei familiar. Els informants que han proporcionat evidències sobre aquesta categoria coincideixen en les mateixes cinc limitacions, que com s'observa a continuació, es condicionen entre elles:

- **Recursos econòmics**

Els recursos econòmics són el principal impediment que causa la resta de limitacions que tenen a veure amb el nombre d'acompanyants i acompanyats que formen part del projecte, el temps disposat i la finalitat.

“Si tinguéssim més recursos tindriem més professionals.” (d_E1¹⁷)

- **Nombre de famílies acompanyades**

El nombre de famílies que s'atén és una limitació condicionada pels recursos econòmics, prioritzant les famílies de l'escola dels cursos de 1r, 2n i 3r de primària, cursos escolars on s'utilitza el Glifing, que desconeixen l'eina d'aprenentatge.

“Per logística no hem pogut abarcar a totes les famílies.” [m_S2¹]

- **Temps**

El temps és un altre límit que ve condicionat pels recursos econòmics perquè les sessions d'empoderament s'han realitzat dos dies per setmana amb una durada d'hora per sessió. Aquest element no només condiciona el volum de famílies que s'acompanyen, sinó que també condiciona la finalitat.

“Amb una hora a la setmana amb la quantitat de gent que hi ha només hauran fet una ronda a la setmana.” [r_E3.1⁴]

- **Finalitat**

Durant el present curs, encara que s'hagin treballat habilitats parentals de forma indirecta, la tasca principal ha recaigut en ensenyar el funcionament del Glifing a les famílies, necessitat detectada per a l'escola. També s'ha tingut temps de fer quatre sessions d'acompanyament en l'explicació de contes en les quals només hi han pogut participar dues mares. A causa del volum de famílies i la disposició de poc temps, la resta de famílies han assistit un cop en tot el curs en les sessions d'empoderament familiar.

"Aquest any ens hem centrat en les famílies que no el fan servir." [m_S2⁶]

- **Programació**

Per altra banda, es menciona com a últim límit la falta de programació. En ser el primer any que es duu a terme el servei, implica anar setmana a setmana en funció de les necessitats que sorgeixen sense tenir una visió realista de futur.

"Falta de programació per tal que no se'ns escapi res." (d_E1¹⁵)

Amb l'anàlisi de les tres dimensions que permeten valorar el servei familiar, es conclou el segon apartat de l'anàlisi de resultats.

7.3. Possibilitats i reptes de la proposta

El darrer apartat aprofundeix en les possibilitats i reptes de la proposta de cara el curs vinent. Aquestes possibilitats s'han fet des de dues dimensions d'anàlisi: les propostes de millora i reptes per l'espai familiar, i les propostes de treball que argumenten l'anterior element. Per donar-los visibilitat i facilitar la lectura, les propostes de millora es presenten en negreta en el següent apartat. En canvi, les propostes de treball s'estructuren en negreta i guions.

Propostes de millora i reptes

D'entrada, s'han aportat dotze elements de millora pels pròxims cursos. Aquests es classifiquen en tres categories principals que corresponen a: (a) demostrar que el projecte funciona, (b) l'espai de formació per a les famílies i (c) l'espai participatiu.

a) Demostrar que el projecte funciona

La primera categoria plantejada inclou les propostes de millora que contribueixen a mostrar que el projecte funciona. Es destaca la inevitabilitat de **trobar una avaluació** i valoració objectiva per demostrar que el projecte ha funcionat i que aquest esdevingui un referent. També es proposa que el Vedruna **expliqui l'experiència a les altres escoles del municipi**. Aquesta avaluació i comunicació contribueix a la **consolidació del servei**,

repte que totes les informants manifesten com a imprescindible per tal que hi hagi una continuïtat.

“Consolidar que realment tinguéssim una partida de l'ajuntament o del departament o diputació que s'hi donés molta importància.” (d_E1¹⁹)

b) Espai de formació per a les famílies

La segona categoria brinda els reptes educatius de formació per a les famílies. La principal proposta és oferir un **espai de formació per a les famílies** dins la mateixa escola on es puguin **treballar les habilitats parentals i el temps de qualitat** amb l'infant i fer **formació lingüística** del català. D'aquesta manera, les famílies viuen l'escola d'una altra manera. Encara que aquest curs s'hagin treballat aquests aspectes de forma indirecta, les famílies també demanen poder tenir un espai per disposar d'una formació més exhaustiva.

“Estan aprenent català dins de l'escola dels seus fills i estan coneixent l'escola i viuen l'escola d'una altra manera, com que en formen part elles.” [r_E3.1⁴]

“Que l'escola sigui un espai de formació per les famílies ha de ser interessant.”

[r_E3.1⁵]

c) Espai participatiu

L'última categoria que es planteja té a veure amb propostes de millora que s'engloben dins de la creació d'un espai més participatiu. S'observa que en comparació amb les altres dues categories on els mateixos informants proposen sense pensar-se millores que els agradaria incorporar de cara als cursos vinents, en aquesta, se'ls demana específicament per l'element participatiu i és llavors quan els informants suggereixen reptes relacionats amb aquest. En el plantejament d'una proposta més participativa apareixen idees contràries entre les informants, que es desenvolupen en les propostes de treball.

Les respostes que donen les informants de l'escola i les participants en el projecte s'agrupen en **obrir l'espai** per a tothom, cada tarda i la **interacció entre famílies**. Aquesta última, una de les informants impulsadora del projecte la posa en dubte, igual que la proposta de **vinculació amb l'entorn** i la **dinamització de l'espai per part de les mateixes famílies**, recomanada per l'educadora responsable d'educació de l'ajuntament. Per últim, es proposa escoltar i **recollir l'opinió de les famílies**.

“El que falta és recollir les propostes de les mateixes famílies i que la participació i la demanda surti d'elles.” [s_E3.2¹¹]

En el següent quadre resum es poden veure els elements acabats de descriure:

Taula 5

Propostes de millora i reptes

PROPOSTES DE MILLORA I REPTES		
Demostrar que el projecte funciona -Consolidar l'espai -Trobar una avaluació -Compartir experiències entre escoles	Espai de formació per a les famílies - Treballar habilitats parentals i temps de qualitat - Oferir formació lingüística	Espai participatiu -Obrir l'espai - Interacció entre famílies -Vinculació amb l'entorn -Famílies dinamitzadores de l'espai -Recollir propostes de les famílies

Nota. Aquesta taula mostra les propostes de millora del projecte i espai en famílies pels cursos vinents. Aquests es mostren en negreta. La taula també conté les propostes de treball que justifiquen com es poden dur a terme els reptes. Les propostes de treball es mostren amb guions.

Propostes de treball

Al seu torn, les propostes de treball pretenen argumentar des de quina manera i des de quines accions es poden dur a terme els reptes i millores presentats a l'aparat anterior segons els informants. Per aquest motiu es conserven les mateixes categories i elements.

a) Demostrar que el projecte funciona

Per mostrar que el projecte funciona se suggereixen un seguit d'accions i línies a seguir:

- Consolidar l'espai

Per treballar en la implantació del servei en base sòlida aconseguint una partida de l'ajuntament, els informants de l'escola coincideixen que cal tenir-ho tot programat i cal fer l'espai fixa amb una professional.

“Fer l'espai fixa amb una persona.” [g_5⁶]

- Trobar una avaluació

Una altra acció que es proposa des de l'escola és la valoració dels projectes mitjançant una mesura objectiva. Actualment, s'ha vist que és possible consolidar el Glifing perquè ha estat la principal proposta del present curs, però per veure com es poden consolidar la resta d'activitats, es remarca que primer cal fer-les.

“Fer un seguiment longitudinal a partir d'una mesura objectiva per demostrar que el projecte ha funcionat .” [g_S¹]

- **Compartir experiències entre escoles**

L'acció suggerida per l'ajuntament per la reconeixença del servei és l'explicació d'aquest, en un espai de trobada amb altres centres educatius de Manlleu per tal que s'emmirallin entre ells.

“Que coneguin les petites experiències que ja estan en marxa i que els hi vinguin ganes de fer coses semblants.” [r_E⁹]

b) Espai de formació per a les famílies

Les accions per dur a terme la proposta de crear un espai de formació per a les famílies segueixen les següents línies:

- **Treballar habilitats parentals i temps de qualitat**

Les informants de l'escola plantegen per sobre diferents formats de treball relacionats amb les habilitats parentals i el temps de qualitat tot i que costa establir una única línia, atès que són propostes que no s'han desenvolupat com el Glifing. Una de les informants remarca molt que la proposta formativa sigui dinamitzada per mestres de l'escola. La mestra i la psicòloga proposen fer sessions d'habilitats en grup reduït, amb un compromís setmanal considerant que no s'arribaria a gaires famílies. Suggereixen que la formació sigui a llarg termini i continuar incloent el taller de conte contes. En el temps de qualitat proposen que les famílies s'impliquin més i que surti d'elles el que volen fer, trobant-se mensualment i implicant a altres famílies.

“Fer sessions per treballar les habilitats parentals amb un grup reduït de pares amb un compromís setmanal.” [m_S⁴]

“El més xulo seria que fos una mestra de l'escola que fes les classes, però se n'ha de saber.” [g_S⁶]

- **Oferir formació lingüística**

Pel que fa a la formació lingüística, les impulsadores plantegen oferir un espai d'alfabetització de 16.00 h a 17.00 h a l'escola amb la finalitat que els pares puguin recollir la mainada en acabar. D'aquesta manera, els pares i mares aprenen català dins l'escola dels seus fills, la coneixen i la viuen d'una altra manera sentint-se que en formen part. Des de l'AFA es suggereix practicar el català oral amb famílies que en saben.

“Venen els pares que tenen els fills a l'escola i creen comunitat.” [m_S⁶]

c) Espai participatiu

L'espai participatiu és la categoria amb més idees contràries per part de les informants.

Les accions proposades són les següents:

- Obrir l'espai

En primer lloc, totes coincideixen amb la millora d'obrir l'espai a tothom i cada tarda. Partint que aquest curs el servei ha estat centrat en les famílies que no fan servir el Glifing, es contempla l'opció d'obrir l'espai a tothom prioritzant a les famílies que més ho necessiten. Les informants de l'escola mencionen el gran repte d'implicar a la gent i aconseguir diversitat de famílies. A més a més, una de les accions que proposa l'escola és obrir una aula durant una hora a la setmana a la tarda per tal que les famílies que vulguin, puguin fer Glifing. S'evidencia la importància de la presència d'una tutora de qualsevol curs de l'escola dinamitzant l'espai.

“Que els pares tinguin aquest espai per poder venir a practicar i els que ho sàpiguen fer que vinguin a també. Cal facilitar que les famílies vinguin a fer això.” [m_S¹]

- Interacció entre famílies

Pel que fa a la interacció entre famílies, una de les informants de l'escola la veu perillosa sempre que no sigui des d'una mateixa habilitat i coneixement que totes tinguin en comú. Remarca que si no és així es pot crear superioritat, diferència de nivells i dicotomia i que cal buscar elements on totes les famílies siguin per igual. Contràriament, l'educadora social responsable d'educació recomana potenciar l'intercanvi de famílies trencant la bidireccionalitat entre docents i famílies per tal que hi hagi interacció entre elles. Per exemple, a través de l'eina Glifing on unes famílies ensenyen a les altres o s'ajuden a vincular-se a l'AFA.

“Jo veig perillós fer intercanvi de famílies. Es pot crear molta superioritat d'unes cap a les altres. Crec que pot ser perillós perquè hi poden haver molts retrets.” [g_S⁶]

“El que veuria bé és aconseguir que mares catalanes i marroquines vinguin una tarda i preparin un berenar saludable. Això sí que ho veuria bé perquè demanes una habilitat que totes tenen.” [g_S⁶]

- Vinculació amb l'entorn

Respecte al repte d'assolir una vinculació amb l'entorn, la responsable d'educació veu molt clar vincular les accions amb l'ApS de La Salle o amb els alumnes que estudien el grau d'Integració Social a l'Institut Antoni Pous de Manlleu. Tanmateix, la mateixa

informant de l'escola no veu correcte la vinculació de les famílies amb alumnes d'ESO per la manca de formació d'aquests, però sí que veu correcte la vinculació amb estudiants del grau superior de Tècnic d'Educació Infantil i de Tècnic d'Integrator Social.

"Hi ha moltes possibilitats, tot el que és vincular l'entorn té un potencial i uns efectes que van molt més enllà de l'objectiu." [r_E11]

- **Recollir propostes de les famílies i que dinamitzin l'espai**

Finalment, tot i que la majoria d'informants defensen un espai més participatiu on les famílies tinguin un paper més actiu, incloses les mateixes famílies, cap acaba d'especificar cap proposta d'acció concreta. No obstant això, l'informant referent de Serveis Socials és l'única que proposa que es deixi d'imposar recursos i s'escoltin i es recullin les propostes de les famílies. Per contra, l'informant de l'escola expressa desacord en el fet que siguin les famílies les dinamitzadores de l'espai, posicionant-se en els professionals de l'escola.

"És una mica veure quines expectatives i ganes té la família i que realment aquestes propostes siguin recollides i escoltades." [s_E11]

Amb la descripció dels reptes i propostes de millora i les propostes de treball es conclou el darrer apartat de l'anàlisi de resultats.

8. CONCLUSIONS

El present treball dona resposta a l'anàlisi del projecte d'Empoderament Familiar de l'escola Vedruna Manlleu a partir d'un procés col·laborador definit amb diverses veus. D'acord amb els objectius generals del treball, valorar la incidència i el procés d'acompanyament de les famílies en el projecte Empoderament Familiar, i, proposar orientacions i elements per codissenyar el projecte amb un col·lectiu que no són educadores socials, es considera que han estat assolits. Els objectius exposats s'han pogut assolir mitjançant el compliment dels set objectius específics corresponents. Aquests tenen a veure amb identificar les necessitats i interessos de les famílies i analitzar si l'espai respon a aquestes d'acord amb el primer objectiu general. Identificar com es pot treballar amb les famílies i l'escola per millorar el vincle i la participació, definir les eines i estratègies per afavorir el canvi i recollir les propostes de millora a través d'un espai de diàleg, corresponen al segon objectiu general. El darrer objectiu específic que té a veure en conèixer la perspectiva de les persones implicades en el projecte, també ha permès assolir ambdós objectius generals. Al voltant de l'assoliment dels objectius es poden aportar els resultats destacats que donen llum a les següents temàtiques:

En primer lloc, s'ha vist que aquest primer any el projecte i, per tant, l'espai en si, s'ha basat majoritàriament en les necessitats de l'escola on s'ha ensenyat a les famílies a utilitzar el Glifing, eina imprescindible pel centre. Gràcies a les mirades dels tres grups de col·lectius implicats s'ha permès crear un procés col·laborador amb els informants definit a través de les diverses veus que han compartit la seva opinió, valoració i propostes de futur del projecte. Així doncs, s'han detectat noves necessitats i interessos de les famílies que tenen a veure en fer més sessions d'empoderament, ensenyar la dinàmica escolar, oferir sessions de formació lingüística de català, crear sentiment de pertinença a l'escola i fomentar la interacció amb les famílies. Per tant, es pot dir que tot i que el projecte d'Empoderament Familiar a priori és un espai pensat per a les famílies, les necessitats que s'han atès fins ara evidencien que principalment s'ha cobert la demanda que prové del centre educatiu i no la de les famílies, el qual s'hauria de basar l'espai.

Per altra banda, a l'hora d'entendre la relació entre famílies-escola i el vincle que s'estableix, la comunicació i la participació són dos elements que es perceben com a fonamentals. Un dels punts forts detectats que influeix en aquests dos elements ha estat la figura de la mediadora. Aquesta figura referent per a moltes famílies, potencia i fa de pont comunicatiu mantenint els dos mons units. Ha obert l'escola a les famílies i ha incrementat positivament la participació de famílies d'origen estranger al centre educatiu en comparació a anys anteriors. Els autors que s'han treballat reafirmen que els vincles positius entre la família i l'escola afavoreixen i permeten l'aprenentatge i el desenvolupament sent els professionals de l'educació els responsables de millorar aquestes relacions (Collet i Tort, 2011).

Gràcies a la comunicació el vincle és molt més proper, tot i que falta incentivar més la participació, s'ha vist que això tan sols és l'engegada i que l'escola encara s'ha d'obrir i apropar més a les famílies. El procés de canvi és un procés lent i tot i que el projecte d'Empoderament Familiar hi ajuda, cal un enfocament més obert que compti amb un paper més actiu de les famílies. Si es vol aconseguir que repercuteixi en l'educació dels infants les famílies s'han de sentir verdaderament participants del procés d'acompanyament dels seus fills, atès que un dels factors d'èxit de l'alumnat és la participació de les famílies a l'escola (Christenson, et al., 1992), i l'educació social ho facilita a partir de l'acompanyament socioeducatiu (Sáez, 2019).

Una altra línia que no es pot obviar és que s'ha vist que els projectes familiars amb més èxits, parteixen de les potencialitats i capacitats de cada família mitjançant l'acompanyament que es construeix amb l'altre a través de l'escolta, atenció, la pedagogia de la pregunta i el treball col·lectiu (Alonso, Forés, Mir i Trinidad, 2004). Algunes de les veus informants en l'anàlisi de resultats es caracteritzen per un posicionament de lideratge dins d'uns marcs amb tendències unidireccionals. D'acord amb els autors citats és necessari ampliar aquests objectius per crear espais dialògics i de construcció compartida reals. Els espais de relació és on s'originen les relacions de proximitat i els espais no formals obren l'espai per construir diàleg donant sentit a les pràctiques (Ahlers, 2023). Per tant, per poder arribar a les propostes d'intervenció, es necessita establir una relació que permeti al professional ser acceptat en l'acompanyament (López, 2011).

Aquesta recerca plasma l'opinió i perspectives dels tres grups de col·lectius implicats. Partint dels límits que s'han detectat i de les propostes de treball suggerides pels informants s'aporten els resultats descrits a continuació. S'ha observat que els factors que limiten el ple desenvolupament del projecte i de l'espai són els recursos econòmics que aquests condicionen el nombre de famílies acompanyades, el temps i la finalitat de l'espai. Aquestes limitacions s'interpel·len amb les propostes de millora proposades pels informants que tenen a veure amb la consolidació del servei, l'espai de formació per a les famílies, obrir l'espai, la interacció entre famílies, la vinculació amb l'entorn i que les famílies dinamitzin l'espai. S'analitza que hi ha una relació entre els factors que limiten el desenvolupament i les accions suggerides. Per tant, per no limitar el nombre de famílies i obrir l'espai a tothom, es pot aprofitar el capital humà de l'escola i l'entorn per obrir l'espai cada tarda i expandir la seva finalitat. És a dir, si s'habilita un espai obert a tothom pel Glifing a una aula de l'escola on les mateixes famílies s'ajudin entre elles, s'està garantint la interacció entre famílies, l'obertura de l'espai i un rol més dinamitzador per part de les famílies. Si a més a més, s'estableix que dues tardes a la setmana s'ofereix formació lingüística o qualsevol altre tipus de treball a demanda de les famílies amb una professional fixa, es garanteix l'espai de formació i l'expansió de la finalitat, un paper més actiu de les famílies i la consolidació del servei. Si en totes aquestes accions hi ha una vinculació amb estudiants del grau superior de Tècnic d'Educació Infantil o d'Integració Social de l'Institut de Manlleu, es garanteix la vinculació amb l'entorn.

El treball permet aportar els següents elements per avançar en el redisseny del projecte i servei per a les famílies des d'una proposta més participativa, socioeducativa i de construcció compartida, en l'escola on s'ha fet la recerca:

- Incorporar una mirada més social que garanteixi les aportacions que reafirmen els autors. Aquesta requereix la consideració de la incorporació d'altres professionals especialitzats en aquest tipus d'espais com ara la figura de l'educador/a social.

Tal com s'ha vist, la figura de la medidora ha tingut un impacte positiu que ha permès obrir l'escola a les famílies i millorar-ne la comunicació i el vincle. Per tant, la incorporació de professionals, com l'educador social, que atenen les problemàtiques i desequilibris d'entorn familiar, social i grup d'iguals que influeixen en el creixement

personal i desenvolupament acadèmic dels infants, faciliten el desenvolupament de relació i comunicació amb els membres que constitueixen la comunitat educativa.

- Incorporar elements formatius a l'equip de professionals per entendre el poder de manera diferent. Una de les claus de canvi és establir relacions horitzontals que donin confiança a l'altre.

Les relacions horitzontals promouen un ambient d'aprenentatge de col·laboració i participació on l'altre és vist com a protagonista del procés educatiu. Quan els acompanyats se senten valorats s'estableix un ambient de respecte que facilita la participació activa assumint un paper actiu al llarg del procés. En considerar a l'altre com a col·laborador, aquest té l'oportunitat de prendre decisions i assumir responsabilitats, fet que fomenta l'autonomia i que prengui les rendes del seu procés. Un cop la persona adquireix el paper actiu i protagonista pot generar compromisos, col·laboració i treball compartit (Fundació Idea, 2021, p. 37).

- Partir de les necessitats i prioritats dels acompanyats exposades a l'anàlisi de resultats ampliant l'eix del Glifing i sortint únicament del focus de les necessitats de l'escola.

Preguntar i considerar les necessitats i prioritats dels acompanyats els dona veu a les seves experiències creant un sentiment de pertinença, necessitat que contempen els informants en el present projecte d'empoderament del Vedruna. A més, quan les necessitats i prioritats es tenen en compte augmenta el nivell d'implicació, despertant compromís en col·laborar activament en el projecte. Demostrant que es té en compte l'opinió dels acompanyats també enforteix la relació entre professionals i famílies.

- Convidar a l'equip a fer formacions sobre com dinamitzar espais familiars. Aquests han de poder donar un espai de confiança per poder detectar i potenciar les capacitats familiars fugint del saber què és millor per a l'altre.

En el desenvolupament de la finalitat educativa, cal potenciar el principi d'enfocament positiu establert des de les oportunitats, fortaleces i potencialitats de les famílies que són l'estructura del punt de partida. En el model comunitari, per exemple, es busca treballar amb la família, el principal recurs a tenir en compte a l'hora de treballar-hi són les potencialitats i capacitats de cada una. Es reconeix als progenitors com a les úniques famílies que coneixen la pròpia situació particular, competents i amb experiència (Capote i Máiquez, 2001).

- Treballar per la implantació del servei mitjançant la programació i planificació pel curs vinent tenint en compte les propostes recollides: formació lingüística, temps de qualitat, habilitats parentals i tot el que puguin suggerir les famílies.

Consolidar l'espai en base sòlida aconseguint una partida de l'ajuntament, establir mesures objectives per valorar l'espai i els projectes que es duen a terme i participar en un espai de trobada amb altres centres educatius de Manlleu per explicar la proposta i que s'emmirallin en aquesta, són accions que ajuden a reconèixer i demostrar que el projecte funciona per tal de poder-lo consolidar i garantir la continuïtat.

- Crear un espai familiar sense limitació d'accés per tal que puguin accedir-hi moltes més famílies que també els agradaria aprendre i practicar el Glifing i altres elements. Ofereix la possibilitat d'incrementar la participació per part de famílies que aquest any els hagués agradat participar en el projecte i no ho han pogut fer perquè els seus fills no compleixen amb l'edat establerta. A més, també aporta poder expandir la coneixença del funcionament del Glifing.
- Potenciar un rol més actiu i participatiu de les famílies, fent-les participis de les decisions, escoltant i recollint les seves propostes.

Permetre que les famílies participants adquireixin un rol més actiu les empodera i les fa sentir escoltades i valorades. Aquest fet genera sentiment de pertinença i de construcció compartida atès que se senten part del procés tenint l'oportunitat d'influir en les decisions i resultats. Involucrar els participants activament recollint les seves propostes, assegura qualitat i rellevància d'aquests, atès que parteixen de les seves necessitats i interessos. Per tant, com s'ha desenvolupat anteriorment, també es fomenta el compromís i implicació de les famílies.

- Habilitar una sala per poder fer Glifing algunes tardes aprofitant el capital humà de l'escola i l'entorn, trencant la bidireccionalitat entre docents i famílies perquè hi hagi interacció entre elles.

Es garanteix la interacció entre famílies, l'obertura de l'espai i un rol més dinamitzador per part de les famílies, tres reptes i propostes de millora mencionades pels informants com a suggeriment de cara als cursos vinents.

- Combinar sessions de treball, grups reduïts d'acompanyament familiar i espais oberts per a tothom on les famílies adquireixin un rol actiu.

Teixir un espai més relacional i present que ofereixi la possibilitat de combinar diferents estratègies i formes de treballar en funció de les necessitats de cadascú. És a dir, oferir un treball a tres formats: un espai obert per a tothom, per exemple, per poder treballar amb el Glifing, oferir grups reduïts d'acompanyament per l'espai de formació com la formació lingüística i conservar les sessions de treball individuals per atendre a demandes més concretes.

Aquest treball no hauria estat possible sense la col·laboració de l'escola Vedruna Manlleu. La present recerca gaudeix d'un seguit de fortaleces interessants a destacar:

- El suport de l'escola: la investigació ha estat desenvolupada amb plena confiança i suport del Vedruna que ha permès a la investigadora acompanyar-los en el projecte.
- El suport de la comunitat educativa: professionals de l'escola, professionals de l'ajuntament i les famílies han compartit la seva visió, han proporcionat interès i ajuda en tot moment i han estat predisposats a col·laborar en la recerca.
- El suport de la mestra: la barrera idiomàtica amb les famílies no ha estat una limitació gràcies al suport de la mestra que ha facilitat la comunicació i el vincle en tot moment.
- Les característiques del centre educatiu: el Vedruna Manlleu busca la participació de tota la comunitat educativa en la vida escolar i el diàleg entre escola i famílies en un marc de corresponsabilitat educativa i de suport mutu. Aquesta postura facilita poder dur a terme investigacions com la present.

Tot i les fortaleces, la recerca presentada disposa d'algunes limitacions que cal remarcar. Cal tenir present que qualsevol investigació amb un enfocament qualitatiu posseeix certes concrecions inherents a la possibilitat de generalitzar els resultats obtinguts. Per la seva pròpia naturalesa, aquestes limitacions estan relacionades amb el tipus de mostra i anàlisi utilitzada en l'estudi. Les limitacions de la recerca són les següents:

- El temps: es disposa d'una cronologia determinada que limita la recollida d'informació. Hagués estat bo poder conèixer l'opinió de totes les famílies que han participat en el projecte així s'hauria aconseguit moltes més propostes i uns resultats més generalitzats.
- Protecció de dades: hauria estat interessant entrevistar exalumnes amb actuals germans a l'escola per conèixer la seva vivència i perspectiva, mentre els seus pares

han participat en les sessions d'empoderament a l'escola, durant l'etapa educativa dels seus germans i no en la seva. Per protecció de dades no ha estat possible.

- Falta de continuïtat rigorosa: sobretot ara de cara a final de curs, un cop acabades les sessions Glifing i el conta contes, no hi ha hagut tanta continuïtat rigorosa en les sessions. Les festes de lliure elecció, els festivals, la manca de finançament i el període d'avaluació, limiten les setmanes que es pot fer empoderament.

Aquest treball ha permès fer una recerca on s'ha investigat sobre les necessitats de les famílies, la coneixença del projecte, l'anàlisi valorativa i les propostes i reptes de futur. Aquesta recerca proporciona informació base i orientacions que permeten redactar un programa per a treball amb famílies des d'una mirada més social, participativa i de construcció compartida a través de les diferents veus entrevistades.

Així doncs, les línies de futur plantejades amb relació als resultats obtinguts i reflexions al llarg del desenvolupament del treball comencen per fer un retorn a la comunitat de la recerca. A dia de presentació del treball aquest retorn no s'ha pogut fer, però queda pendent explicar i proporcionar les orientacions i la recerca a l'escola, reunint als professionals que hi han participat.

Com s'ha dit, la investigació ofereix informació i orientacions per desenvolupar un servei més participatiu que aporta un seguit de beneficis tal com descriuen els autors citats en la recerca. Una línia de futur relacionada amb aquest darrer punt, és crear un grup de discussió amb les professionals impulsadores del projecte i algunes de les famílies participants per posar en comú les línies que es volen seguir de cara el curs vinent. Aquesta acció permetrà establir la programació pel setembre i redissenyar el projecte per tornar-lo a presentar a l'Ajuntament i veure si s'aconsegueix més finançament.

Per acabar, l'última línia de futur que es proposa és investigar sobre el tipus d'avaluació més adient pel servei. Es pot contemplar l'opció d'establir trobades freqüents i conjuntes amb la comunitat educativa que en forma part per avaluar i millorar el servei de forma participativa.

9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Ahlers, G. (2023, 27 d'abril). *Vínculo familiar y acompañamiento a la parentalidad* [Conferència]. Facultat d'Educació de la UB, Barcelona, Espanya.
- Alonso, J., Forés, A., Mir, E. i Trinidad, C. (2004). Construint una pedagogia de l'acompanyament: acompanyar des de la didàctica per despertar vides. *Revista Catalana de Pedagogia*, 2, 35-35. <https://raco.cat/index.php/RevistaPedagogia/article/view/299909>.
- Altarejos, F. (2002). La relación familia-escuela. Estudios Sobre Educación. *Servicio De Publicaciones De La Universidad De Navarra*, 113(3), 113-119. <https://dadun.unav.edu/bitstream/10171/8235/1/Nb.pdf>
- Amorós, P., Fuentes, N., Mateos A. i Pastor, C. (2014). Aprender juntos, crecer en familia: Características del programa (2a ed). Obra Social "la Caixa".
- Arpal, E. (2019). L'educació social a l'escola des del punt de vista dels professionals de l'educació social. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 71, 180-201.
- ASEDES Asociación Estatal de Educación Social. (2007). *Documents Professionalitzadors*. Asociación Estatal de Educación Social. https://www.ceesc.cat/images/simplefilemanager/556d9518310849.79010543/Doc_prof_cat.pdf
- Berganza, M.R. i Ruiz, J. (2005). *Investigar en comunicación: Guía práctica de métodos y técnicas de investigación social en Comunicación*. McGraw-Hill. https://gc.scalahed.com/recursos/files/r161r/w24604w/investigar_comunicacion_guia.pdf#page=272
- Bisquerra, R. (2004). *Metodología de la Investigación educativa*. La Muralla, S.A.
- Burguet, M. (2011). *Alfabeto relacional: de la relación interpersonal a la alteridad*. Universitat de Barcelona. http://som.esbrina.eu/jornadesuni/docs/Marta_Burget_IJRPU.pdf
- Capote, C. i Máiquez, M.L. (2001). Modelos y enfoques en intervención familiar. *Intervención Psicosocial*, 10(2), 185-198. <https://www.copmadrid.org/webcopm/publicaciones/social/76937.pdf>
- Caramés, M. i Bardés, N. (2020). A d'Abecedari de l'acompanyament socioeducatiu a famílies. *Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa*, (74), 167-191. <https://doi.org/10.34810/EducacioSocialn74id365147>.

- Casas, P. i Crosas, C. (2007). *Nouvinguts a la ciutat: La construcció urbana de Manlleu, 1900-2005* (1a ed.). Eumo Editorial.
- Catalunya. (2009). Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. (DOGC, núm 5422, 16 de juliol de 2009, p.1-7). <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2009/07/10/12>
- Christenson, S.L., Rounds, T. I Gorney, D. (1992). Family factors and Student achievement: An avenue to increase student's succès. *School Psychology Quarterly*, 7(3), 178-206. <https://doi.org/10.1037/h0088259>
- Codinachs, J., Collet, J., Crespo, F., Maydeu, M., Soler, J. i Tort, A. (2015). *L'educació a la comarca d'Osona*. Antoni Tort i Bardolet.
- Col·lectiu professional d'Educació Social i Escola del Col·legi d'Educaodres i Educadors Socials de Catalunya, CEESC. (2018, juliol 28). Els educadors i educadores socials a l'Escola. Treballem plegats? *El Diari de l'educació*. <https://diarieducacio.cat/els-educadors-i-educadores-socials-a-lescola-treballem-plegats/>
- Collet, J. i Tort, A. (2011). *Famílies, escola i èxit: Millorar els vincles per millorar els resultats*. Fundació Jaume Bofill.
- Collet, J. i Tort, A. (2017). *Escola, Famílies i Comunitat: La perspectiva imprescindible per educar avui*. Ortadero Editorial.
- Duschatzky, L. (2009). A acompañar se aprende acompañando. *Novedades Educativas*, 280, 86-89.
- Escola Mare de Déu de Montserrat. (2016). *Projecte Educatiu de Centre*. Escola Mare de Déu de Montserrat. <https://agora.xtec.cat/ceipmontserrat/wp-content/uploads/usu1716/2019/11/PEC-NOU.pdf>
- Escola Mare de Déu de Montserrat. (s.d.). *Escola Mare de Déu de Montserrat Comunitat d'aprenentatge*. Escola Mare de Déu de Montserrat. <https://agora.xtec.cat/ceipmontserrat/>
- Fabregat, A. (s.d.). *Intervenció a la unitat familiar: Atenció a les unitats de convivència*. Recuperat de https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Recursos/fp_iso_m06_/web/fp_iso_m06_htmlindex/media/fp_iso_m06_u1_pdfindex.pdf
- Fernández, L. (2006). Com analitzar les dades qualitatives. *Butlletí LaRecerca*, 7, 1-13. <https://www.ub.edu/idp/web/sites/default/files/fitxes/ficha7-cat.pdf>
- Flecha, R. (1998). *Comunitats d'aprenentatge: una alternativa educativa*. Fundación Ecoem.

- Fundació Bofill. (2021, juny 7). Manlleu, 30 anys d'acords contra la segregació escolar. <https://fundaciobofill.cat/blog/manlleu-30-anys-acords-segregacio-escolar>
- Fundació Bofill. (2021). *Com transformar el sistema educatiu*. Fundació Jaume Bofill. https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/w/u/z/jw4-fbofill_propostes_transformar_digital.pdf
- Fundació Idea. (2021). *Model Idea d'Intervenció Social (afecte, acollida, acompanyament i acció)*. Fundació Idea. https://fundacioidea.net/wp-content/uploads/2022/02/FundacioIdea_Model-dIntervencio-Social-Juliol-2021_.pdf
- Garreta, J. (2007). Relación familia-escuela. Edicions de la Universitat de Lleida- Fundación Santa Maria.
- Gómez, C. (2009). La familia y su participación en la comunidad educativa. *Revista Digital Innovación y Experiencias Educativas*. 23, 1-10. https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/csicsif/revista/pdf/Numero_23/CARMEN_JURADO_GOMEZ01.pdf
- Gratacós, P. i Ugidos, P. (2011). *Diversitat cultural i exclusió escolar: Dinàmiques educatives, relacions interpersonals i actituds del professorat*. Fundació Jaume Bofill. <https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/i/7/c/w/t/c/5/6/0/545.pdf>
- IDESCAT Institut d'Estadística de Catalunya. (2022). *Moviments migratoris*. Migracions totals Manlleu. Recuperat el 13 de març de 2023 de <https://www.idescat.cat/pub/?id=mm&n=5489&geo=mun:081120>
- IDESCAT Institut d'Estadística de Catalunya. (2022). *Població estrangera a 1 de gener. Per municipis. Osona*. Recuperat el 13 de març de 2023 de <https://www.idescat.cat/poblacioestrangera/?b=8&geo=com:24>
- IOC Institut Obert de Catalunya. (2011). *Intervenció amb famílies i atenció als infants en risc social*. Institut Obert de Catalunya. https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Recursos/fp_edi_m01_/web/fp_edi_m01_htmlindex/WebContent/u4/a2/continguts.html
- Jaeggi, J.M., Osiek, F., i Favre, B. (2003). *Families, école et quartier. De la solitude au sens: échec ou réussite scolaire d'enfants de milieu populaire*. Service de la recherche en éducation. http://syneval.ch/database/pdf/Jaeggi_et_al_2003_milieu_populaireGE.pdf
- La Maison Verte. (s.d.). *La Maison verte: Pour les tout-petits (0 à 3 ans) accompagnés de leurs parents*. La Maison Verte. <https://www.lamaisonverte.asso.fr/maison-verte>

- Laaroussi, Z. (2009). La mediadora intercultural i la seva tasca en l'acompanyament socioeducatiu de l'alumnat immigrant i la seva família. *Revista Electrònica d'Investigació i Innovació Educativa i Socioeducativa*, 2(1), 85-98. <http://hdl.handle.net/11162/6002>
- López-Arostegui, R. (1996). Models d'intervenció amb famílies a la Comunitat Autònoma Basca. *Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa*, (4), 94-101. <https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/142326>
- López, P. (2011). Intervenció estratègica amb famílies: reduir la complexitat per potenciar els seus recursos. *Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa*, (49), 49-70. <https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/250178/334763>
- Mejía, J. (2000). El muestreo en la investigación cualitativa. *Investigaciones Sociales*, 4(5), 165-180. <https://doi.org/10.15381/is.v4i5.6851>
- Piñero, A. (2015). Observación participante, una introducción. *Revista San Gregorio*, 1, 80-89. <https://revista.sangregorio.edu.ec/index.php/REVISTASANGREGORIO/article/view/116/72>
- Planella, J. (2008). Educación social, acompañamiento y vulnerabilidad: hacia una antropología de la convivencia. *Revista Ibero Americana de Educación*, 46(5), 1-14. <https://doi.org/10.35362/rie4651955>
- Riberes, G. i Vilar, J. (2017, juny 22). Què aporta l'educació social a l'escola?. *El Diari de l'educació*. <https://diarieducacio.cat/que-aporta-leducacio-social-lescola/>
- Rico, G. (2021, març 14). Ensenyar més enllà de l'institut: Alumnes de l'Antoni Pous de Manlleu fan classes de llengua a les famílies nouvingudes. *El 9 nou*. <https://el9nou.cat/osona-ripolles/actualitat/ensenyar-mes-enlla-de-linstitut/>
- Sáez, L. (2019). Educadors socials a l'escola: El seu sentit, noves necessitats i noves estratègies. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 71, 15-38.
- Sandín, M.P. (2003). *Investigación cualitativa en educación: Fundamentos y tradiciones*. McGraw-Hill Interamericana de España. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=151994>
- TERMCAT Centre de Terminologia (s.d.). Apoderament o Empoderament? - Diccionari de criteris terminològics. Recuperat el 25 de maig de 2023 de <https://www.termcat.cat/es/diccionaris-en-linia/187/fitxa/MzM5MzQ3Nw%3D%3D>

Thió de Pol, C. Societat, escoles i famílies: tots canviem. El paper de la família i el paper de l'escola. Noves necessitats educatives i socials. *Revista Catalana de Pedagogia*, 8, 32-39.
<https://raco.cat/index.php/RevistaPedagogia/article/view/305063>.

Vedruna Manlleu. (s.d.). *Eixos Educatius*. Vedruna Manlleu.
<https://carnevedrunamanlleu.org/projecte-educatiu/#1486108754202-a34a6e70-d807>

Vicerectorat de Recerca de la Universitat de Barcelona. (2020). *Codi d'integritat en al recerca de la Universitat de Barcelona: Normatives i Documents*. Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona. <http://hdl.handle.net/2445/166917>

Weber, R. P. (1990). *Basic Content Analysis*. Newbury Park: Sage.

10. ANNEXOS

ÍNDEX:

10.1. ANNEX 1. Instruments de recollida d'informació.....	63
10.2. ANNEX 2. Entrevistes Transcrites.....	68
10.3. ANNEX 3. Fulls de consentiment.....	96

10.1. ANNEX 1. Instruments de recollida d'informació

1- ENTREVISTA DIRECTOR

Informació sociodemogràfica

- **Nom:**
- **Gènere:**
- **Edat:**
- **Càrrec:**
- **Quant temps fa que treballa en l'àmbit:**

Part 1: Context i característiques de l'escola

- Quin és el nombre d'alumnes de l'escola?
- Quin és el nombre de docents i altres professionals al Vedruna Manlleu?
- Quantes famílies formen part de l'AFA?
- Tinc entès que sou escola d'alta complexitat, quan vau començar a ser-ho i per què?
- Quin és el percentatge d'alumnes nous?
- Disposeu d'una comissió social a l'escola?
- Com és la relació famílies-escola? Com la valoreu?
  - Quines són les necessitats que té l'escola en aquest sentit?
- Creus que és important que les famílies participin en l'escola? Per què?
  - Totes les famílies participen de la mateixa manera?
    - Com són les famílies que participen més i menys a l'escola?
  - Es podria millorar el nivell de participació? De quina manera es podria fer?
- Des de l'escola què es fa per garantir la diversitat?

Part 1: El projecte

Exploració de l'origen del projecte

- Com neix el projecte *d'Empoderament Familiar*?
- Per què decidiu emprendre un projecte *d'Empoderament Familiar*?
- Quin és l'objectiu del projecte?
- Què significa per a tu el projecte?

Valoració del projecte

- Com valoreu el que s'ha fet fins ara?
  - Quines són les fortaleses del projecte?
  - Quines millores es podrien incorporar?
- Quin és l'objectiu de l'espai que teniu ara? Hi ha algun objectiu/objectius que t'agradaria incloure?
consolidació
- Quins beneficis aporta el projecte a les famílies, a l'escola i sobretot als infants?
- Partint de tota la molt bona feina que heu fet com a escola a partir del projecte *d'Empoderament familiar*, què més podria atendre aquest espai amb famílies?
  - Quins reptes et proposes?

Part 2: Imaginari

- Si haguessis de pensar el projecte en màxims de cara el curs vinent, com te l'imagines i com ho faries?
  - Què esperaries del programa i del treball en famílies?
  - On voldries arribar sense limitacions i obstacles?
  - Què es proposaria en aquest espai?
  - Com t'agradaria que fos aquest espai familiar?
  - Quina seria la vostra intenció des de l'escola?

2- ENTREVISTA I ESPAI DE DISCUSSIÓ A LES PROFESSIONALS DE L'ESCOLA

Informació sociodemogràfica

- **Nom:**
- **Gènere:**
- **Edat:**
- **Càrrec:**
- **Quant temps fa que treballa en l'àmbit:**

Part 1. El projecte

- Com valoreu el que s'ha fet fins ara?
  - Quines són les forteses del projecte?
  - Quines millores es podrien incorporar?
- Quin és l'objectiu de l'espai que teniu ara? Hi ha algun objectiu/objectius que us agradaria incloure?
- Quins beneficis aporta el projecte a les famílies, a l'escola i sobretot als infants?
- Partint de tota la molt bona feina que heu fet com a escola a partir del projecte *d'Empoderament familiar*, què més podria atendre aquest espai amb famílies?
  - Quins reptes us proposeu?

Part 2. Espai de Discussió

Es tracta de trobar uns espais col·lectius, un espai de diàleg, amb les professionals (mestra i psicòloga del centre) perquè puguin anar imaginant com dissenyarien el projecte de cara al curs que ve d'una forma més participativa. Això és fa a través d'un imaginari que s'acaba aterrant a la realitat.

Participació

Penseu en la paraula participació i escriviu les 5 primeres paraules que us venen al cap.

Cas Hipotètic

Si haguéssim d'imaginar el projecte en màxims de cara al proper curs com ho faríeu?

- *Si ara disposéssim d'un grup de persones que es dedicaran a pensar aquest projecte per l'any vinent, com us l'imaginaríeu?*

La tècnica de les 9 preguntes per acotar el projecte

- **Què volem fer (proposaríem fer en aquest espai a part del que no es fa ara)? Què esperaríem del programa, espai i del treball en famílies?**
  - L'objecte/ acció del projecte
- **Per què es crea aquest projecte?**
  - La finalitat/finalitats que hauria de tenir

- **Per a què volem crear aquest projecte?**
  - Definir els objectius, quins aspectes ha de tractar el projecte
- **Per a qui es dissenya aquest espai?**
  - Destinataris
- **Quina és la nostra intenció des de l'escola?**
  - Quin seria el nostre rol?
- **On es durà a terme el projecte? On voldríem arribar sense limitacions i obstacles?**
  - Espai
- **Quan es durà a terme?**
  - Calendarització de les accions
- **Amb qui comptem per dur endavant el nostre projecte?**
  - Persones i entitats amb les que comptem
- **Amb què comptem per fer el projecte?**
  - Recursos materials (amb què comptem i què necessitarem)
- **Com durem a terme el projecte/ com ha de ser aquest espai/ com ens agradaria que fos aquest espai?**
  - Metodologia i avaluació prevista

Bateria de preguntes (per a mi):

- T'imagines sessions on les famílies tinguin un paper més actiu...?
  - Com es podria potenciar aquesta participació?
- Es podrien arribar a incloure els infants en aquest programa (o potser hi ha el perill d'estigmatitzar-los)?
- T'imagines que poguéssim incloure altres famílies i enfortim la relació entre famílies novingudes i les que fa temps que ja viuen al territori?
  - T'imagines un projecte incloent a més famílies i sent una oportunitat de relació per trencar estereotips?
- Podríem ajudar a la comunitat amb el capital humà que tenim? Si és així, com ho podríem fer? (*És a dir, es podria fer alguna proposta on els nens i nenes que ja saben fer anar al Gliffing podrien ensenyar-ho a aquestes famílies o fins i tot les mateixes famílies que n'han après aquest any*).
  - Es pot seguir contemplant el gliffing però d'una manera més social i més col·laborativa?
- Què més et pots imaginar que es pot fer en un espai com aquest?

3- ENTREVISTA A SERVEIS SOCIALS

Informació sociodemogràfica

- **Nom (pot ser anònim):**
- **Gènere:**
- **Edat:**
- **Càrrec:**
- **Quant temps fa que treballa en l'àmbit:**
  - **Rol en el projecte:**

Part 1. Context

- Hi ha algun espai familiar a manlleu?

Part 1. Exploració del projecte

- Quin és l'objectiu del projecte?
- Què significa per a tu el projecte?
- Com valors el que s'ha fet fins ara?
  - Quines són les fortaleses del projecte?
  - Quines millores es podrien incorporar?
- Partint de l'objectiu actual que tenen amb l'espai *d'Empoderament Familiar*, hi ha algun altre objectiu/objectius que t'agradaria incloure?
- Quins beneficis aporta el projecte a les famílies, a l'escola i sobretot als infants?
- Partint de tota la molt bona feina que han fet com a escola a partir del projecte *d'Empoderament Familiar*, què més podria atendre aquest espai amb famílies?
- Quina és la vostra intenció com Ajuntament de Manlleu?
  - Tasca i accions per facilitar la comunicació entre escola i famílies.
  - Com incentivaríeu la participació?
- Des de l'Ajuntament de Manlleu, quins reptes us proposeu per millorar la comunicació, vincle i participació famílies-escola?
- Se us acudeix alguna altra proposta de treball o suggeriment en relació amb el projecte *d'Empoderament Familiar*?

Part 2. Imaginari

- Si haguessis de pensar el projecte en màxims de cara el curs vinent, com t'agradaria que fos aquest servei?
  - Què esperaries del programa i del treball en famílies?
  - On voldries arribar sense limitacions i obstacles?
  - Què t'agradaria que es proposés en aquest espai?
  - Com t'agradaria que fos aquest espai familiar?
  - Quina seria la vostra intenció des de l'Ajuntament de Manlleu?

4- ENTREVISTA AFA

Informació sociodemogràfica

- **Nom (pot ser anònim):**
- **Gènere:**
- **Edat:**
- **Càrrec:**
- **Quant temps fa que treballa en l'àmbit:**

Part 1. La tasca de l'AFA a l'escola

- Com a grup de famílies, què feu per garantir la diversitat a l'escola?
  - Per quins interessos vetlleu per garantir la diversitat a l'escola?
  - Teniu alguna proposta de treball o feu alguna acció? Quina/quines?
- Com penseu que és la comunicació, participació i vincle entre Famílies-Escola?
- Per quins interessos vetlleu des de l'AFA en relació a la comunicació entre famílies i escola?
  - Quina és la vostra tasca per garantir que hi hagi una bona comunicació entre l'escola i les famílies?

- Quines accions feu?
- Feu alguna acció per incentivar la participació de totes les famílies a l'escola? Quina/quines?

Part 2. Exploració del projecte

- Coneixeu el projecte *d'Empoderament Familiar*?
  - Què coneixeu d'ell?
  - Quina és la seva finalitat?
  - Heu rebut algun feedback d'aquest espai? Creieu que serveix d'alguna cosa?
- Com valoreu el projecte?
  - Quines creieu que són les seves forteses?
  - Quins creieu que són els aspectes a millorar?
- Penseu que aporta algun benefici a les famílies, a l'escola i sobretot als infants? Si és així quin/quins?
- Creieu que vosaltres us podríeu beneficiar d'aquest espai familiar d'alguna manera?
  - Quins beneficis us podria aportar?
- Des de l'AFA estaríeu interessades a participar-hi? Com creieu que ho podríeu fer?
- Se us acudeix alguna proposta de treball que es pugui fer des de l'AFA en relació amb el projecte *d'Empoderament Familiar*?

5- ENTREVISTA INFORMAL A LES FAMÍLIES QUE PARTICIPEN AL PROJECTE

Informació sociodemogràfica

- **Nom (pot ser anònim):**
- **Gènere:**
- **Edat:**

Preguntes

- Quina creieu que ha estat la finalitat/objectiu de l'empoderament familiar?
- Com valoreu les sessions que heu fet fins ara?
  - Quins beneficis us han aportat?
  - Milloraríeu algun aspecte?
- Teniu ganes de fer més sessions de cara el curs vinent?
  - Quins aspectes us agradaria tractar?
  - Què us agradaria fer?
- Us agradaria disposar d'un espai més participatiu on hi hagués interacció amb altres famílies?
  - Si és que sí, podries ensenyar coses en aquest espai? Què podries fer o ensenyar a altres famílies?

10.2. ANNEX 2. Entrevistes transcrites

1- ENTREVISTA DIRECTOR

Informació sociodemogràfica

- **Nom:**
- **Gènere:** Masculí
- **Edat:**
- **Càrrec:** Director General del vedruna Manlleu
- **Quant temps fa que treballa en l'àmbit:** 41 anys treballant en l'àmbit educatiu i 7-8 anys com a director de l'escola.

Part 1: Context i característiques de l'escola

1- Quin és el nombre d'alumnes de l'escola?

Rondem als 570 alumnes. És una escola d'alta complexitat catalogada pel departament. Tenim 23 nacionalitats. Cada 20 dies pots rebre un correu d'inspecció dient que tenim un alumne nou. El model Manlleu, on es reparteixen els infants amb necessitats educatives especials de manera equilibrada entre els escoles del municipi. És una escola que disposa d'una aula d'acollida des de fa un any i d'una aula SIEI. Són 30 hores d'un mestre i 30 hores d'una educadora social en aquesta aula SIEI.

2- Quin és el nombre de docents i altres professionals al Vedruna Manlleu?

54 docents, 3 persones dins del PAS i 4 persones en el servei de neteja. Per tant podem parlar d'un total de 60 persones. També tenim personal subcontractat en els serveis com menjador, tant cuina com monitoratge.

3- Quantes famílies formen part de l'AFA?

Una família per aula, per tant (9 aules a infantil i 16 a primària), per tant 25 famílies que estan representades de tot el col·lectiu de les 300 llargues de família que son aquí.

4- Tinc entès que sou escola d'alta complexitat, quan vau començar a ser-ho i per què?

Oficialment encara no tenim el document, però l'any passat vam veure que els competències bàsiques, les proves que realitzen a finals de sisè, en el nostre barem ja hi estàvem catalogats. Vam entendre que el departament tenia unes dades, i per tant ens incloïa en aquest règim d'escola d'alta complexitat. Aquest any ens ho han acabat de corroborar i des del Departament s'ha dit que ho som. Ens en n'hem assabentat abans pels mitjans que no per l'oficialitat.

5- Quin és el percentatge d'alumnes nous?

Una taxa d'un 40% d'alumnes amb necessitats educatives especials. Tant sigui NEE A NEEB i NEE C.

6- Disposeu d'una comissió social a l'escola?

Sí, ens reunim un cop al mes i hi ha la representant de benestar social de l'ajuntament, una infermera del CAP, un professional de l'EAP, la psicòloga, jo com a director i a vegades ve la mestra de normalització lingüística. En aquesta comissió social tractem els termes urgents a nivell d'alumnat o de família, com per exemple en els primers freds de novembre desembre hem de detectar si hi ha una família que pateixi un dèficit elèctric o energètic.

7- Com és la relació famílies-escola? Com la valores?

Evidentment sempre buscareis una cosa millorable, però sí que a través de l'aula SIEI, una d'aquestes dotacions és la mediadora social que l'exerceix una mestra exalumna (la Laila) que ens ha obert molt a la comunicació directa amb les famílies, i també l'hem implicat en el projecte d'Empoderament Familiar.

Una altra cosa és l'AFA, la relació amb l'AFA i l'escola és molt fluïda. No hi ha setmana que jo em posi en contacte amb la presidenta o puntualment que tinguem una videoconferència o cada mes i hi ha tríbades amb l'AFA i si la meva presència ho requereix jo hi vaig.

Qualsevol família té una suggerència o una queixa ve aquí i l'atenc jo o qui li pugui resoldre la qüestió.

Amb aquesta relació amb les famílies, a part de la Laila hi ha la psicòloga que és la Laura Font que també atén a famílies i fa les tasques d'empoderament familiar que acosten a la família a l'escola i viceversa.

a. Quines són les necessitats que té l'escola en aquest sentit?

A vegades la dificultat, jo penso, que entra en el nostre pla, en el nostre nivell. Tu et penses que coses molt òbvies no es fan perquè hi ha un desconeixement cultural o perquè no ha arribat la informació i és una trava. Per exemple, durant la pandèmia, quan havíem de fer els cribratges vam tenir un % molt elevat de famílies reticents. A l'establir la figura de la mediadora, vam trucar a les famílies, i allò que era una trava va esdevenir una cosa normal. Qui diu això, diu de moltes coses, com pot ser que dones un paper i no arriba? Doncs perquè moltes famílies no tenen un mínim d'alfabetització i tu et penses que sí. Per tant, hem de posar-nos en un altre paràmetre que et fa canviar la realitat de

les coses. La diversitat cultural és una riquesa, jo un trobo brutal, però a l'hora et fa que et penses una cosa i no.

8- Creus que és important que les famílies participin en l'escola? Per què?

És vital, perquè l'escola la fem tots. L'escola està oberta a tot i per a tot. La participació de les famílies és fonamental, la seva opinió, el seu acontentament, i els seus descontentaments et fan veure cap a on anem i què hem de millorar.

a. Totes les famílies participen de la mateixa manera?

Hi ha famílies que no les veus mai, o membres d'una família que tampoc el veus mai. Penso que és molt important el factor de la porteria on per allà t'arriben tots els imputs i totes les realitats de les famílies. En ser un tarannà molt receptiu les famílies van a expressar les seves coses. Cal tenir persones referents, vincles, com la Laila i l'Alicia que són persones que potencien i fan de pont de plata entre la comunicació.

i. Com són les famílies que participen més i menys a l'escola?

A vegades hi ha dificultats amb algunes, per pobresa econòmic o vegades que no saps per què aquell document que creus que és molt important no arriba i s'hi ha d'anar al darrere.

Però al llarg dels anys he vist que hi ha coses que actualment han canviat. Abans es veia qui tenia xandall i qui no i ara difícilment veus un nen sense xandall. Això fa pensar que hem fet molts avenços. Un altre aspecte és la reunió de principi de curs. Les persones novingudes era difícil que vinguessin i ara es fa difícil que no hi sigui, perquè hi anem molt al darrere a través de la figura de medicació.

b. Es podria millorar el nivell de participació? De quina manera es podria fer?

Jo penso que el que estem intentant posar a la taula, són els tallers d'Empoderament Familiar. Son una eina molt potent per l'acostament, veure que l'escola s'ha de fer més de casa... son eines bàsiques on l'objectiu és que pugui trencar aquestes dificultats que tenim d'acostament de que les famílies vinguin. Les famílies que ho han provat estan encantades: podem tornar a venir i a repetir?

9- Des de l'escola què es fa per garantir la diversitat?

Part 1: El projecte

Exploració de l'origen del projecte

10- Com neix el projecte *d'Empoderament Familiar*?

Veiem que teníem una sèrie de famílies que ens agradaria explicar-los com funciona l'escola. Entre la idea i el punt que l'Ajuntament ens va dir què costa el projecte, vam fer els números de les mestres que es volen dedicar amb aquests tallers d'empoderament, fa dos cursos que ho vam iniciar. La nostra intenció és anar-hi apostant i fer-ho com una cosa conjuntural.

11- Per què decidiu emprendre un projecte d'Empoderament Familiar?

12- Quin és l'objectiu del projecte?

Consolidar, arribar a les famílies que això a banda de que la família en surti beneficiada, els alumnes també en surtin enfortits i empedrats. D'alguna manera pensem que això és un engranatge que ha d'anar a més i puntualment veiem que per contentament de les famílies com que també hem vist que això ha començat a tenir un resultat (hem vist que hi ha moltes traves de llenguatge i a partir de la figura de la Laila és molt fàcil arribar a aquestes famílies i és fàcil de trencar, com l'exemple dels cribratges).

13- Què significa per a tu el projecte?

Aquestes tipologies d'escola hauria de ser una part important. Ara tot just estem a l'inici, però per la realitat que tenim per la societat on estem ha de ser una cosa referent. Com més famílies empoderades, com més famílies que el fet d'agafar un llibre el vegin habitual a casa, el fet que els expliquin un conte amb la llengua que sigui, aquestes coses fan que la qualitat del nen o la nena hi guanyi primer i de ben segur que la família, l'entorn i la societat anirem a més. És molt potent.

Valoració del projecte

14- Com valora el que s'ha fet fins ara?

a. Quines són les fortaleces del projecte?

b. Quines millores es podrien incorporar?

Contar amb el recolzament de l'Ajuntament ha estat vital. Com a escola d'alta complexitat difícilment ho haguéssim tirat endavant, la fortalesa també és disposar de professionals que hi creguin i que ho portin a terme. Això hauria de fer com de taca d'oli, tant de bo d'aquí a un o dos cursos, les tardes de a dos quarts de 4 fins les 5 les mares poguessin estar una hora i mitja fent coses i empoderar-se, llavors venir a buscar la mainada i emportar-se-la. O sigui conciliar moltes coses és una part molt important. L'ajuda de l'ajuntament, l'ajuda dels professionals d'aquí a la casa i anar-hi creient i

enfortint. Això no pot tenir una engegada de cavall i una aturada de ruc, sinó que ens ho hem d'anar creient.

15- Quin és l'objectiu de l'espai que teniu ara? Hi ha algun objectiu/objectius que t'agradaria incloure?

L'objectiu hauria de ser la consolidació. Tenir-ho ben programat de manera que no se'ns escapés res. Hi ha tantes coses que és lògic que se'ns escapi. Però jo penso que la implantació del programa amb base sòlida hauria de ser una de les prioritats. El projecte ha de ser un referent per l'escola i ha de tenir una continuïtat.

16- Quins beneficis aporta el projecte a les famílies, a l'escola i sobretot als infants?

Confiança, seguretat, empoderament cultural... tot són riqueses.

17- Partint de tota la molt bona feina que heu fet com a escola a partir del projecte d'Empoderament familiar, què més podria atendre aquest espai amb famílies?

a. Quins reptes et proposes?

Més continuïtat. Nosaltres vam començar amb un estudi assistit i veiem que l'estudi assistit era producte del voluntariat que aquest era molt intermitent. La fluctuació d'assistència era constant i ara hi ha famílies que demanen perquè elles no hi van i nosaltres com escola tenim una limitació tant per professionals, com per l'espai, com per tot. Des de l'ajuntament ens han reconegut el propi estudi assistit i l'empoderament familiar també estan encantadíssims, però si tinguéssim més recursos tindríem més professionals... L'estudi assistit és enfocat al nen però la família s'ha de comprometre que el nen hi anirà. Això no vol dir que la mestra del projecte no es posi en contacte amb la família.

Les preguntes que venen a continuació s'enfoquen a la pròpia perspectiva del projecte de cara el curs vinent.

Part 2: Imaginari

18- Si haguessis de pensar el projecte en màxims de cara el curs vinent, com te l'imagines i com ho faries?

a. Què esperaries del programa i del treball en famílies?

Tenir uns espais claus físics, uns espais de professionals i mestres que el vestissin i el projectessin i poder donar a totes les famílies, cosa que és impossible perquè pel volum

que tenim segur que se'ns escaparan algunes i potser algunes tampoc els hi interessaria. Com més tinguem famílies que vagin entrant en aquesta dinàmica el tomb qualitatiu ha de ser important.

b. On voldries arribar sense limitacions i obstacles?

Consolidar que realment tinguéssim una partida de l'ajuntament o del departament o diputació que s'hi donés molta importància.

Estem molt contents dels serveis que ens ha dotat l'Ajuntament perquè sense això no seria possible.

c. Què es proposaria en aquest espai?

d. Com t'agradaria que fos aquest espai familiar?

e. Quina seria la vostra intenció des de l'escola?

Consolidar-ho al 100% i tant de bo que en 10 anys diguéssim que ja no té raó de ser. Fa 200 anys la fundadora de Vedruna era Joaquina de Vedruna i va dir que les nenes tinguin igualtat de condicions i puguin participar a l'escola, i això ara ja és una cosa superada. Doncs ara tant de bo les famílies nouvingudes formessin part d'una cosa òbvia i que la societat ja ho tenim per mà i normalitzat.

A vegades, no sempre la implementació del repartiment trobes més reticents o no i personalment dius, si tornéssim al 1850 i pico les nenes i noies eren a casa i quan poguessin tenir 12 anys anar a la fàbrica. La figura de la noia, Joaquina de Vedruna va tenir molta visió d'igualtat i de que tots hi hem d'anar-hi: igualtat d'oportunitats, de gènere... d'alguna manera aquelles nenes del 1800 ara són aquestes famílies que ens arriben i això ho hem de tenir molt clar. La funció social no la podem tirar endarrere, el contrari l'hem de potenciar.

2- ENTREVISTA I ESPAI DE DISCUSSIÓ A LES PROFESSIONALS DE L'ESCOLA

Informació sociodemogràfica

- **Nom (pot ser anònim):**
- **Gènere:** Dona, dona i dona
- **Edat:**
- **Càrrec:** Psicòloga del Vedruna Manlleu, Educadora del SIEI i estudiant de treball social a la Universitat de Girona.
- **Quant temps fa que treballa en l'àmbit:** 23 anys en l'educació formal i fa 19 anys que treballa al Vedruna Manlleu, 3 anys que treballa a l'escola, estudiant de 4t any de carrera.

Part 1. El projecte

1. Com valoreu el que s'ha fet fins ara?

a. Quines són les fortaleces del projecte?

La implicació de les famílies. Moltes vegades, tenen por a que no sabran fer les coses. És encoratjar-les a que vinguin, provin i ho facin, aquesta és la gran fortalesa en el que hem fet fins ara amb el Glifing, el conte contes i la biblioteca.

Va anar molt bé començar per una cosa que van demanar les mestres de l'escola. Elles van prioritzar la necessitat del Glifing i serà bo veure ara a final de curs si hi ha hagut una millora en la lectura.

El temps de qualitat entre pares i fills: la mare o el pare primer practica la sessió de Glifing i després l'infant s'incorpora i fan la sessió junts. Les cares de felicitat, incertesa, vergonya... dels infants en veure els pares a l'escola perquè els infants no ho saben, són increïbles.

L'horari ideal seria en horari escolar i és un punt fort agrair a la direcció del centre que permetés fer les hores del projecte en horari escolar perquè així els infants també hi poden participar.

b. Quines millores es podrien incorporar?

Per logística no hem pogut avarcar a totes les famílies. La millora que es podria incorporar és consolidar les coses. No podem anar provant coses i no valorar-les. És a dir, les coses que valorem que van bé llavors les podem consolidar.

De cara l'any que ve, una hora a la setmana hi ha d'haver una aula oberta a l'escola amb els ordinadors i que les famílies que vulguin puguin venir a fer Glifing. Que els pares tinguin aquest espai per poder venir a practicar i els que ho sàpiguen fer que vinguin a també. Cal facilitar que les famílies vinguin a fer això. La consolidació del Glifing és una tasca que no requereix una preparació de feina. És important que hi hagi algú de l'escola en aquest espai, que hi hagi alguna tutora de qualsevol curs dona molta seguretat a les famílies i és una implicació que té l'escola.

Trobar una avaluació i fer un seguiment longitudinal per veure el nivell d'aprenentatge. Trobar una mesura objectiva a part de la percepció subjectiva de veure que les famílies estan contentes i ha funcionat.

2- Quin és l'objectiu de l'espai que teniu ara? Hi ha algun objectiu/objectius que us agradaria incloure?

Aquest any hem provat diferents coses, els contes, el Glifing, empoderaments individualitzats.

Laila: l'objectiu que crec que tenim és empoderar a unes quantes famílies perquè aquestes empoderin a les altres. Fer de taca d'oli, la unió fa la força. Per exemple, aquestes mares que les hem convidat a explicar els contes, l'any que les podem convidar que elles formin facin l'empoderament i que facin la formació de les següents.

L'objectiu a últim és aconseguir que els infants que venen a l'escola estiguin més ben atesos des de l'escola i des de casa i que siguin uns futurs ciutadans ben preparats.

3- Quins beneficis aporta el projecte a les famílies, a l'escola i sobretot als infants?

Que els infants que venen a l'escola estiguin més ben atesos des de l'escola i des de casa i que siguin uns futurs ciutadans ben preparats. Fer de taca d'oli entre les famílies i que indirectament entre elles s'ensenyin com funciona el Glifing.

4- Partint de tota la molt bona feina que heu fet com a escola a partir del projecte d'Empoderament familiar, què més podria atendre aquest espai amb famílies?

a. Quins reptes us proposeu?

Nosaltres hem anat a demanda de les necessitats de l'escola. En total hem tingut un total de 40-50 famílies. Un altre repte seria treballar les habilitats parentals, nosaltres ara les hem treballat de forma indirecta a través de coses concretes de l'escola que volíem treballar. Però també es podrien fer sessions per treballar les habilitats parentals amb un grup reduït de pares amb un compromís setmanal. Aquí es canvia l'enfocament i la metodologia seria fer formació a les famílies però no arribaríem a tantes.

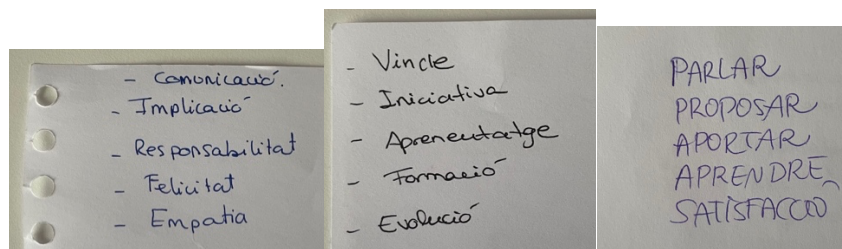
El temps en qualitat és un altre repte: com jugar a jocs de taula, com passar temps junts... aquí indirectament ja es treballen habilitats parentals però d'una altra manera.

Part 2. Espai de Discussió

Es tracta de trobar uns espais col·lectius, un espai de diàleg, amb les professionals perquè puguin anar imaginant com dissenyarien el projecte de cara al curs que ve d'una forma més participativa. Això és fa a través d'un imaginari que s'acaba aterrant a la realitat.

5- Participació

Penseu en la paraula participació i escriviu les 5 primeres paraules que us venen al cap.

6- Cas Hipotètic

Si haguéssim d'imaginar el projecte en màxims de cara al proper curs com ho faríeu?

- a. *Si ara disposéssim d'un grup de persones que es dedicaran a pensar aquest projecte per l'any vinent, com us l'imaginaríeu?*

La tècnica de les 9 preguntes per acotar el projecte

- a. Què volem fer (proposaríem fer en aquest espai a part del que no es fa ara)? Què esperaríem del programa, espai i del treball en famílies?

- i. L'objecte/ acció del projecte

Hi ha tres eixos importants:

- 1- Oferir l'espai obert a tothom (amb la prioritat d'acostar-nos amb les famílies que no ho utilitzen)
- 2- Consolidar-ho (és a dir, fer l'espai fixa amb una persona)
- 3- A part de l'espai Glifing, continuar tenint l'espai per fer els jocs, visites a la biblioteca... poder continuar i consolidar aquestes activitats i mirar com funcionen aquestes activitats. Per què de vegades fins que no ho has fet uns quants mesos no pots veure com ho pots consolidar i ara hem vist com podem consolidar el Glifing però no hem vist les altres perquè no hem tingut temps.
  - a. Amb això dels jocs podríem consolidar-ho per exemple, que hi hagi un grup de mares que un cop al mes es queden a l'escola i impliquen altres mares a jugar. Però fins que no s'iniciï no sabem com ho podrem consolidar.
- 4- Habilitats parentals, poder fer una formació a llarg ples amb determinades famílies (perquè l'escola ho proposa o perquè s'obra i s'uneixen els famílies que volen i aquí es poden ajuntar molts perfils diferents).

- 5- Oferir als nostres pares de 16.00h a 17.00h formació lingüística a l'escola perquè així es puguin emportar els fills quan acaben la formació. Durant aquella hora la mestra del servei de normalització lingüística que sap com fer educació per adults, pot fer alfabetització. D'aquesta manera venen els pares que tenen els fills a l'escola i creen comunitat. El més xulo seria que fos una mestra de l'escola a que fes les classes, però se n'ha de saber de fer alfabetització (Laura).

Dedicar una tarda a la setmana on la tutora pot estar amb dos o tres nens i els seus pares fent activitat.

La mestra com a professional té molt clar que el que passa a l'escola ho gestiona a l'escola i que no generes prejudicis cap a determinats alumnes però un pare o una mare que no té aquesta sensibilitat pot utilitzar la informació que ha vist de l'escola fora de l'escola i amb això s'ha de vigilar. Hi ha el risc de la part relacional i social que de vegades se te'n pot anar del que tu pretenies.

b. Per què es crea aquest projecte?

- i. La finalitat/finalitats que hauria de tenir

c. Per a què volem crear aquest projecte?

- i. Definir els objectius, quins aspectes ha de tractar el projecte

Per millorar l'aprenentatge dels infants. L'objectiu a últim és aconseguir que els infants que venen a l'escola estiguin més ben atesos des de l'escola i des de casa i que siguin uns futurs ciutadans ben preparats.

d. Per a qui es dissenya aquest espai?

- i. Destinataris

Per a tothom ja que aquest any ens hem centrat en les famílies que no el fan servir. Aquí ens apareix el problema que si no les impliquem tu sempre seran les mateixes famílies que s'impliquen sempre. Per molt que s'impliqui a tothom hi ha d'haver prioritat a les famílies que no l'utilitzen.

e. Quina és la nostra intenció des de l'escola?

- i. Quin seria el nostre rol?

S'ha comentat.

f. On es durà a terme el projecte? On voldríem arribar sense limitacions i obstacles?

- i. Espai

A l'escola.

g. Quan es durà a terme?

- i. Calendarització de les accions

Durant tot l'any. Si s'ha de fer algun treball amb els infants s'hauria d'aprofitar l'horari escolar perquè així no estan cansats i s'aprofita més.

h. Amb qui comptem per dur endavant el nostre projecte?

- i. Persones i entitats amb les que comptem

Els infants són els beneficiaris del projecte i les famílies són beneficiàries del servei.

Jo per exemple, gent sense suficient informació no ho veig correcte. No veig correcte que els nens de 3r i 4t d'ESO vinguin a fer tasques d'empoderament familiar. En canvi, les pràctiques universitàries o gent que estigui fent l'últim any de carrera, o els estudiants del grau del TIS i del TEI.

Jo no veig correcte que siguin les pròpies famílies que dinamitzin aquest espai. Bé, depèn de l'espai, per exemple un espai de joc sí. Però imagina't que ho porta una mare i es pica amb una altra (Laura). Un espai de formació d'habilitats parentals l'han de dinamitzar professionals, perquè de vegades per molt que hi hagi bona voluntat per part de les famílies poden acabar fent algun comentari fora de lloc que pot fer sentir malament als altres. Que vinguin les mares a dinamitzar l'espai és el recurs gratis, podem aconseguir que llavors les mares quedin un dissabte per jugar amb els seus fills perfecte, però el context ja és diferent. Si aconseguim això a partir de fer grups de joc, perfecte, però no que la mare vingui a fer la feina que hem de fer nosaltres.

i. Amb què comptem per fer el projecte?

- i. Recursos materials (amb què comptem i què necessitarem)

Poder aconseguir una mare que ens acabi fent ella el suport de Glifing, ella tampoc és una professional. Una tarda de jocs sí que la podria fer, hi ha coses que sí i hi ha coses que no.

j. Com durem a terme el projecte/ com ha de ser aquest espai/ com ens agradaria que fos aquest espai?

i. Metodologia i avaluació prevista

Espai individualitzat per una banda.

Jo veig perillós fer intercanvi de famílies. Es pot crear molta superioritat d'unes cap a les altres. Crec que pot ser perillós perquè hi poden haver molts retrets. Hi ha d'haver un professional que dinamitzi l'espai perquè aquesta és la feina del professional. A vegades volem suplir coses que s'han de fer amb un professional i que hi facin les famílies. El que veuria bé és aconseguir que mares catalanes i marroquines vinguin una tarda i preparin un berenar saludable. Això sí que ho veuria bé perquè demanes una habilitat que totes tenen, aquí demanes una habilitat que totes tenen i venen a aportar el que elles saben i no vas a fer una cosa que una sap i l'altra no perquè aquí crees una diferència de nivells. Cal buscar el benefici per a tots (Oumayma).

Si creem dinàmiques per barrejar famílies ha de ser per fer coses on totes les famílies aportin des de la seva cultura i coneixement i no perquè una en sap i l'altra no. Cal buscar coses on totes aportin. La sensibilitat de voler unificar i de voler aconseguir que totes les comunitats que hi ha a l'escola participin per igual és anar fent perquè de vegades ells van fent la seva. Buscar coses on tots els pares siguin iguals.

Importància de torbar una cosa on totes les famílies siguin per iguals perquè sinó es crea una dicotomia que no és bona.

3- SERVEIS SOCIALS

ENTREVISTA 3.1.

Informació sociodemogràfica

- **Nom (pot ser anònim):**
- **Gènere:** Dona
- **Edat:**
- **Càrrec:** Responsable d'educació
- **Quant temps fa que treballa en l'àmbit:** Des de l'octubre del 2015 té aquest càrrec i porta a l'Ajuntament des del 2007
  - **Rol en el projecte:** Des de l'Ajuntament una de les tasques que fem és ajudar als centres educatius a fer millor la seva feina. L'Ajuntament no té competències amb l'educació però sí que té aquesta part del que és el municipi, ajudar els centres amb la part comunitària (fer coses en comú entre els centres, el treball amb les famílies...). En aquest cas és una demanda que va fer l'escola a l'Ajuntament i que vam dir endavant, per tant l'Ajuntament ho finança i com que ho financem els vam anar a veure i a fer-los seguiment.

Part 1. Context

1- Hi ha algun espai familiar a manlleu?

A Manlleu n'hi ha a l'escola Puig Agut i a l'escola Quatre Vents, aquests venen des de la secretaria d'Immigració. És un projecte relacionat amb l'acollida que fan formació per dones, mares de cada escola, la formació de coneixement de l'entorn, de català... amb la gràcia de fer-ho dins de l'escola.

A l'Antoni Pous, hi ha el projecte AFEX (aprenem Famílies en Xarxa), projecte de l'AFEPAC que va començar finançat per l'AFEPAC que tenia subvencions per desenvolupar aquests projectes en centres, i van seleccionar l'Antoni Pous i després se'ls va acabar el finançament i l'Antoni Pous ens va demanar auxili que volien continuar això i no tenien diners i també ho hem pagat des de l'Ajuntament. En aquest projecte de l'Antoni Pous hi ha al contractació d'algú que fa la coordinació i la resta són voluntàries, estudiants de Batxillerat. És a dir, amb els grups, directament, són aquestes dues voluntàries.

Part 1. Exploració del projecte

2- Quin és l'objectiu del projecte?

Està estudiat que els infants que tenen les famílies que els poden acompanyar amb l'escolarització, que coneixen bé l'escola, que estan a sobre dels deures, que comenten com ha anat, que coneixen bé l'escola i estan al seu costat, aquesta canalla tenen més èxit escolar. Aquí a Manlleu hi ha moltes famílies que tenen dificultats per fer aquest rol, potser perquè elles no han anat mai a l'escola i no entenen el que es fa dins de l'escola o l'escola on van anar elles és molt diferent de l'escola actual i d'aquí, desconeixement de l'idioma... Hi ha una sèrie de desavantatges que tenen les famílies i els infants que repercuteix amb el rendiment d'aquests infants i amb la seva experiència escolar l'objectiu és que aquestes famílies entrin a l'escola, coneguin bé el que es fa i puguin fer millor aquest acompanyament.

3- Què significa per a tu el projecte?

A Manlleu tenim el Pla Educatiu d'Entorn que és un conveni amb la Generalitat amb el Departament d'Educació. El PEE és de fa molts anys si és com les escoles s'obren a l'entorn i com l'entorn ajuda a les escoles. Dins d'aquest projecte, hi ha diferents eixos i un dels principals és l'estudi assistit, ara s'anomenen tallers d'acompanyament educatiu (tallers en horari extraescolar on un professional ajuda a nens i nenes que necessiten un

suport per fer els deures adreçat a criatures que les famílies no els poden donar aquest suport, famílies vulnerables), té un altre eix que és de l'educació fora escola (extraescolars, activitats d'estiu...), però estem veient que la part de formació de famílies dins l'escola és molt clau, perquè quan s'ha fet realment repercuteix. Per part nostre, de l'equip d'educació, és una cosa que estem començant a fer créixer i articulant a veure com ho podem fer (que es pugui fer a totes els escoles de Manlleu). Aquest any, és el primer any que ho hem posat aquest curs en una fitxa com a una de les línies de treball del pla d'entorn tot i que no tenim finançament per fer això ja que nosaltres estem finançant amb recursos propis de l'Ajuntament, la Generalitat no contempla aquesta línia.

El que significa per a mi, crec que és un camí que estem obrint i la meua idea és que això es pugui arribar a fer a totes les escoles, que cada escola ho pugui arribar a fer a la seva manera que és el que està passant ara (cada escola té la seva dinàmica, les seves necessitats...). Aquesta experiència ens servirà per valorar el positiu que és que ho estiguin fent mestres de l'escola que els hi estan fent a les mares i pares. Jo crec que això és molt xulo, però en una escola pública això no podrà ser així perquè les mestres no tenen hores per fer fora de l'horari de dedicació al centre. Per això a les públiques s'ha de fer amb externs, a l'institut amb exalumnes voluntàries...

Crec que ara és anar coneixent conèixer què funciona i que no i poder-ho estendre.

4- Com valoren el que s'ha fet fins ara?

a. Quines són les fortaleces del projecte?

b. Quines millores es podrien incorporar?

Té molt valor donar a conèixer als pares totes aquestes eines i coses que passen entre l'escola, coses que poden treballar-ho fora. Després les mestres es van trobar amb pares mares que no sabien ni llegir ni escriure. Com pot ser que una tutora no sàpiga que els pares de X nens no saben llegir? El coneixement de les famílies és molt important per poder ajudar a els criatures.

L'altre cosa molt interessant que fan és donar l'espai per tenir una experiència conjunta negre pares i fills. Segurament hi ha pares que no ho havien fet mai, o ho fan molt poc o no ho valoren el fet de seure a fer junts una cosa de l'escola que és teva (del fill) però jo m'assec amb tu i t'ajudo. Només de veure les mirades dels infants és increïble. Quan veuen a la mare o al pare que han entrat a l'escola queden parats.

Són aquests dos mons que estan molt separats (l'escola i la família) i que es troben allà i per la criatura són dos mons molt importants. Que no hi hagi aquesta relació jo crec que ha de ser molt estrany.

També s'està mostrant que és molt insuficient, perquè amb una hora a la setmana amb la quantitat de gent que hi ha només hauran fet una ronda a la setmana si es descuiden. Jo crec que hauran de canviar el sistema de cara a l'any que ve però és un inici on tindran el coneixement de totes les famílies que no coneixien el Gliffing i això és un indicador de les dificultats o mancances que poden tenir aquestes famílies i com se les pot ajudar. Les ganes les han mostrat tots, mai és falta d'interès però aquesta distància entre l'escola i la família a vegades fa que la mateixa escola vegi a les famílies com si no els interessés, no els preocupés... Però quan li dones el coneixement, són les primeres de voler fer. Tothom vol que els seus fills vagin bé a l'escola però si no saps què has de fer ni el que estan fent i no entens allò...

Només el fet de que entrin i es trobin i facin coses junts, ja de per si té uns efectes. Una altra cosa que es pot fer és agafar aquestes famílies i que vagin a l'escola a aprendre català, estan aprenent català dins de l'escola dels seus fills i estan coneixent l'escola i viuen l'escola d'una altra manera, com que en formen part elles. No és el lloc on deixa la filla i me'n vaig sinó que jo també formo part d'això i en aquesta mestra també li tinc molta confiança perquè m'està ajudant a mi. No sé si tendiran a fer formació de mares i pares o treballar més aquesta part de conèixer coses de l'escola i poder ajudar els fills. Crec que tot anirà bé sigui com sigui.

*En el pla d'entorn tenim un projecte que és anar explicar contes a les escoles amb llengües maternes. Tenim un grup de voluntàries de diferents escoles que expliquen contes. Pels nens en sentir la seva llengua materna dins la classe té molt de valor: comencen a traduir en el del costat que saben que no ho entendrà, i el que sempre ho entén tot veu el que és no entendre, i la mestra que tampoc entén res veu l'experiència de dir m'hi fixo. Hi ha un canvi de rols on et poses el lloc de l'altre. Aquí les mares senten que l'escola és seva, els nens veuen que al seva mare entra a l'aula i fa un rol com de mestra.

5- Partint de l'objectiu actual que tenen amb l'espai d'Empoderament Familiar, hi ha algun altre objectiu/objectius que t'agradaria incloure?

No ho tinc gaire reflexionat però crec que com que tenim pocs recursos d'aprenentatge del català, en general, per la demanda que hi ha, està dins l'escola i practicar català oral, fer classes a dins de l'escola crec que podria ser un altre objectiu. Que l'escola sigui un espai de formació per les famílies ha de ser interessant. Per a mi encara més, que els famílies entrin més a les aules (però això ho ha de voler l'escola).

Hem conegut l'experiència d'una escola de Terrassa escola Montserrat, és una escola molt similar al Puig Agut de Manlleu i sempre dins de l'aula hi ha la mestra i 4 o 5 adults, pares i mares fent. Aquests pares i mares potser no saben multiplicar però la mestra dona un seguit d'instruccions i es posen en petits grups i ajuden a tots els nens perquè la mestra troba la manera. Els pares aprenen, els nens també aprenen molt més i fas l'empoderament de tots. L'objectiu era millorar el rendiment acadèmic i tenen uns resultats per sobre de la mitjana de les escoles ordinàries. Està comprovat que això funciona.

Per tant crec que el pròxim pas seria formar-se i entrar a les aules.

6- Quins beneficis aporta el projecte a les famílies, a l'escola i sobretot als infants?

S'ha comentat.

Per part de l'escola també aporta molts beneficis. Aquelles famílies tenen més confiança amb l'escola i responen molt més, et facilita molt més el funcionament de tot. El principal entre les famílies i l'escola és la confiança i així la millores molt.

7- Partint de tota la molt bona feina que han fet com a escola a partir del projecte d'Empoderament Familiar, què més podria atendre aquest espai amb famílies?

S'ha comentat.

8- Quina és la vostra intenció com Ajuntament de Manlleu?

- a. Tasca i accions per facilitar la comunicació entre escola i famílies.**
- b. Com incentivaríeu la participació?**

Fa tres anys vam fer un espai de Debat educatiu que quedem els mig dies cada dos tres mesos, i és un espai de debat entre mestres, famílies, AFAs i gent del grup impulsor del projecte educatiu de ciutat on hi ha jubilats i gent voluntària. Vam estar dos o tres cursos parlant de la relació de les famílies amb l'escola i a la conclusió que vam arribar és que la responsabilitat de millorar aquesta participació és de l'escola. Qui ha de fer els ponts de comunicació, obrir la porta, acollir i tenir la iniciativa ha de ser l'escola. L'escola és qui s'ha d'assegurar que les famílies entenen les coses i escoltar-les. Cada escola ho ha

d'anar fent com pugui. Partint d'aquesta idea, l'Ajuntament el ha de fer és ajudar a que els escola ho puguin fer.

L'objectiu de l'Ajuntament és ajudar que cada escola trobi la millor manera d'anar fent això perquè es pot fer de moltes maneres. Estimular que les escoles ho facin cada cop més i que cada escola trobi la seva manera i si les hem d'ajudar econòmicament ho fem.

9- Des de l'Ajuntament de Manlleu, quins reptes us proposeu per millorar la comunicació, vincle i participació famílies-escola?

El repte és de les escoles, nosaltres les estimulem i potenciem que sentint la necessitat perquè n'hi ha que no senten la necessitat a partir de petites experiències.

Ara el que farem és que Vedruna pugui explicar a les altres escoles el que ha fet, que l'Institut pugui explicar la seva experiència. Que coneguin experiències i maneres de fer, que s'emmirallin unes a les altres perquè si això no ho promou l'Ajuntament tampoc ho fan.

El repte nostres que coneguin les petites experiències que ja estan en marxa i que els hi vinguin ganes de fer coses semblants, que s'ho adaptin a la seva manera i que ens demanin.

10- Se us acudeix alguna altra proposta de treball o suggeriment en relació amb el projecte d'Empoderament Familiar?

Fer formació i que entrin més a les aules.

Part 2. Imaginari

11- Si haguessis de pensar el projecte en màxims de cara el curs vinent, com t'agradaria que fos aquest servei?

- a. Què esperaries del programa i del treball en famílies?
- b. On voldries arribar sense limitacions i obstacles?
- c. Què t'agradaria que es proposés en aquest espai?
- d. Com t'agradaria que fos aquest espai familiar?
- e. Quina seria la vostra intenció des de l'Ajuntament de Manlleu?

S'ha comentat en les preguntes de sobre

Hi ha un altra cosa que és millorar les habilitats parentals. Crec que és un objectiu d'aquest projecte: com posem límits... a part del tema més acadèmic, altres temes d'educació de compartir entre l'escola i la família i fer suport a les famílies.

Una altra possibilitat, de cara el futur, que siguin les mateixes famílies les que dinamitzin aquest espai.

Per exemple, amb això del Gliffing, convidar a la resta de famílies de l'escola que ja ho saben fer i convidar-les a fer intercanvi potenciant intercanvi entre famílies sense que sigui bidireccional entre professors i mares i pares. Això seria un element a millorar.

També hi ha l'altre tema de com vincular aquestes famílies que tenen més dificultats i que mai han estat a una AFA com ajudar-les a que puguin vincular-se. Segur que tenen capacitat, idees i habilitats però s'inhibeixen (perquè potser no dominen la llengua, em sento inferior...).

És a dir, mares i pares que hagin passat per aquest procés i vulguin ensenyar a altres però també altres famílies de l'escola que voluntàriament vulguin ajudar. Ajudar que aquestes famílies arribin a l'AMPA. L'ApS de La Salle. L'ApS de l'Antoni Pous dels alumnes que estudien Integració Social. Hi ha moltes possibilitats, tot el que és vincular l'entorn té un potencial i uns efectes que van molt més enllà de l'objectiu. Quan fas xarxa neixen coses, relacions, intercultural, intergeneracional... i això és enriquiment per a cadascú i per a la comunitat.

La nostra intenció de l'Ajuntament de Manlleu és continuar-los ajudant i que això pugui créixer segur que sí. L'objectiu l'han de posar ells, nosaltres els podem ajudar a pensar-ho. Com més interacció amb l'entorn hi hagi, més es trenquin barreres, més es potenciï el diàleg l'intercanvi i la solidaritat entre la gent molt millor.

ENTREVISTA 3.2.

Informació sociodemogràfica

- **Nom (pot ser anònim):**
- **Gènere:** Dona
- **Edat:**
- **Càrrec:** Educadora Social i Referent de Serveis Socials al Vedruna Manlleu
- **Quant temps fa que treballa en l'àmbit:** 31 anys i 10 anys com a referent

Part 1. Context

1- Hi ha algun espai familiar a manlleu?

A part dels que fomenten els AFA's no.

Part 1. Exploració del projecte

Algunes de les següents preguntes no estan respostes la professional no coneix el projecte d'empoderament familiar.

- 2- **Quin és l'objectiu del projecte?**
- 3- **Què significa per a tu el projecte?**
- 4- **Com valeres el que s'ha fet fins ara?**
  - a. **Quines són les fortaleses del projecte?**
  - b. **Quines millores es podrien incorporar?**
- 5- **Partint de l'objectiu actual que tenen amb l'espai d'*Empoderament Familiar*, hi ha algun altre objectiu/objectius que t'agradaria incloure?**
- 6- **Quins beneficis aporta el projecte a les famílies, a l'escola i sobretot als infants?**
- 7- **Partint de tota la molt bona feina que han fet com a escola a partir del projecte d'*Empoderament Familiar*, què més podria atendre aquest espai amb famílies?**
- 8- **Quina és la vostra intenció com Ajuntament de Manlleu?**
  - a. **Tasca i accions per facilitar la comunicació entre escola i famílies.**
  - b. **Com incentivaríeu la participació?**

Sobretot fem una tasca en les famílies que tenen vulnerabilitat. Aquest és el nostre àmbit d'actuació i intentem que aquestes famílies que de vegades els costa entendre la dinàmica escolar, o participar en els entrevistes amb l'escola, o no entenen les orientacions i notes escolars. Intentem facilitar que aquestes famílies cada vegada s'apropin més a l'escola, que demanin més amb tutors... també facilitem d'explicar-los nosaltres de quina manera poden entendre les notes escolars, en que poden demanar ajuda i en que no, de quina manera poden afavorir els aprenentatges del seu infant, de quina manera poden millorar. Fem una mica que l'engranatge sigui més fluid. Que aquestes famílies en un moment donat poden tenir dificultats per entendre l'escola i la dinàmica intentem que es geneirn més vincles de confiança. Quan l'infant té una situació de mancança o de dificultat personal fem un treball conjunt perquè no sigui només l'escola sinó que sigui un treball conjunt entre escola, serveis socials i sobretot la família i que pugui ajudar a l'infant en el desenvolupament.

Aquest treball el faig en entrevistes. Venen al servei i fem entrevistes en el Serveis Socials amb els pares. També podem fer entrevistes conjuntes amb el tutor, EAP o pediatria. De vegades també utilitzem traductors del consell comarcal perquè no entenen l'idioma. També intentem apropar a les famílies a recursos que hi hagi pels infants: tramitem recursos, els gestionem, fem informes socials per intentar que les recursos que hi ha arribin i els faciliti el tema de la millora de la vulnerabilitat.

9- Des de l'Ajuntament de Manlleu, quins reptes us proposeu per millorar la comunicació, vincle i participació famílies-escola?

Depèn de la família. A Manlleu tenim molta complexitat, portem casos des de vulnerabilitat fins a alt risc. També portem situacions de famílies que venen de moltes cultures diferents. A vegades això és la dificultat perquè hi ha molta complexitat dins d'això.

Jo penso que en general tots els pares i cultures volen que els seus fills estiguin bé. Per a mi és molt important crear un clima de confiança amb la persona que tu atens amb aquell pare i mare. Quan un pare i mare entenen que el que estàs fent és per millorar la situació del seu fill: l'aprenentatge, que vagi millor a l'escola, que es relacioni més amb els altres... genera que tu a l'hora d'oferir un recurs l'acceptin més fàcilment. Si els professionals volem imposar recursos això no funciona i això s'ha d'anar treballant amb les famílies. També et pots trobar en situacions de maltracta on de vegades s'ha d'insistir molt més. En general les famílies volen que estiguin bé.

A part del repte del treball individual, ara en aquets moments no tenim un projecte. El que jo havia proposat és que a les famílies nouvingudes subsaharianes tinguin un mediador o mediadora intercultural no només d'idioma perquè ens ajudi. Tenim una tongada d'immigració bastant nova a Manlleu tot i que ara ja es comencen a arrelar moltes famílies que son de molts països diferents amb cultures diferents i fa falta un mediador intercultural que ens ajudi perquè arribi tota aquesta informació i tota aquesta manera de funcionar nostre.

10- Se us acudeix alguna altra proposta de treball o suggeriment en relació amb el projecte d'Empoderament Familiar?

Part 2. Imaginari

11- Si haguessis de pensar el projecte en màxims de cara el curs vinent, com t'agradaria que fos aquest servei?

- a. Què esperaries del programa i del treball en famílies?
- b. On voldries arribar sense limitacions i obstacles?
- c. Què t'agradaria que es proposés en aquest espai?
- d. Com t'agradaria que fos aquest espai familiar?
- e. Quina seria la vostra intenció des de l'Ajuntament de Manlleu?

Jo penso que de vegades el que falta és recollir les propostes de les mateixes famílies i que la participació i la demanda surti d'elles. A vegades és una mica veure quines expectatives i ganes té la família i que realment aquestes propostes siguin recollides i escoltades. A vegades si generes activitats que la família no ha demanat tenim un problema.

En aquests moments hi ha diferents tipus de famílies i en aquests moments es podrien fer diferents actuacions. Per exemple actuacions per a famílies nouvingudes potser es farien actuacions més concertes amb mediadora intercultural per exemple. O altres d'explicar contes o cantar cançons, o que es treguin el carnet de la biblioteca... coses així que realment es puguin afavorir el recursos que té la pròpia persona dins d'un clima de confiança generant aquest clima de confiança.

Aquí a Manlleu portem molts anys i molta feina treballant amb les famílies i infants nouvinguts. Estan repartits en totes els escoles i treballem molt conjuntament i estem en constant coordinació entre nosaltres (pediatria, serveis socials, escoles...). Però tot i així es pot millorar com entenem aquestes cultures, de quina manera funcionen... això és un gran repte. No tothom està predisposat a fer-ho, no tenim la formació d'això n'hi ha molt poca, ens falta moltíssima informació... Venen de l'Àfrica però de països molt diferents. Moltes vegades ens venen persones amb motxilles molt gruixudes i venen a fer una vida nova.

El dol mal gestionat o que cap professional ha donat suport quan nens nouvinguts que han deixat el seu país amb una manera molt diferent de funcionar de la d'aquí i han deixat a la seva família. Tenim uns dols que moltes vegades pensem que s'hauria d'acompanyar molt més en tot aquest procés. Això amb suport psicopedagògic es podria fer a l'escola. Aquests dols són dols que costen molt de gestionar. Un altre tema és la mutilació genital femenina, tenim moltes nenes amb aquest tema.

Història immigració (context):

L'any 1991 hi havia les primeres famílies de Marroc. I vam començar a escolaritzar els primers nens del Marroc. El que veig ara és que tot i que continuen venint del Marroc, tenim una població bastant instaurada, una població que fa molts anys que hi és aquí. Jo ara ja veig segones generacions, fills d'aquella generació que va venir i d'aquests pares

que ja han fet escolarització aquí, que estan treballant aquí i que la majoria de la seva vida ja ha estat aquí. Aquesta generació està molt més integrada. Sempre que hi pot haver persones que no s'hagi integrat bé o que a nivell familiar han tingut molts problemes i ells encara en tenen, però la gran majoria si han tingut suport i ells han anat fent fan un procés normal (estudis, treballar...). Ara veig que en aquests moments venen molts famílies subsaharianes i que aquí a Manlleu fa uns 7/8 anys que van començar a venir dones amb fills. Ara tenim tot aquest procés de gent molt nouvinguda perquè els pares són nouvinguts, els ens han nascut a l'Àfrica i després els han portat aquí i tenen el dol migratori. Això no passa amb els nens del Marroc que ja són segones generacions i no tenen dol migratori perquè o eren molt petits quan han vingut o ja són criats aquí. Ara tenim sobretot gent subsahariana de països com Senegal, Nigèria, Ghana... famílies que venen amb situacions que no coneixen bé l'idioma, cultures diferents, molt masclisme, mutilació genital femenina. També hi ha molta gent amb casos d'Amèrica Llatina i també són els primeres generacions. Ara tenim a gent de tots els països i som un servei universal on pot venir tothom qui vulgui. A Manlleu i Vic hi ha molta diversitat i això també és una confrontació de realitats molt diferents que ens generen a nosaltres una sèrie d'engranatge de lluitar contra els prejudicis, més recursos...

La implicació de les famílies. Ells s'han de veure que tot i l'escola i els recursos ells són els principals i han de mobilitzar-los, ells són els protagonistes: ells són els que han de felicitar el seu fill, són ells els que han d'anar a la biblioteca, són ells els que han de cantar cançons. Mobilitzar-los perquè ells prenguin les rendes en positiu.

4- ENTREVISTA AFA

Informació sociodemogràfica

- **Nom (pot ser anònim):**
- **Gènere:** Dona
- **Edat:**
- **Càrrec:** Presidenta de l'AFA del Vedruna Manlleu
- **Quant temps fa que treballa en l'àmbit:** 4t any com a presidenta (abans era vocal)

Part 1. La tasca de l'AFA a l'escola

- 1- Com a grup de famílies, què feu per garantir la diversitat a l'escola?**

- a. Per quins interessos vetlleu per garantir la diversitat a l'escola?**
- b. Teniu alguna proposta de treball o feu alguna acció? Quina/quines?**

Des de l'AFA, com que l'Ajuntament de Manlleu promou el repartiment d'alumnes a les escoles i que no hi hagi diferència tant si és una escola concertada com si és una escola pública ja mantenim que hi hagi diversitat d'alumnes a l'escola. La qual cosa això ens ho posa bastant més fàcil perquè no quedin exclosos i puguin participar igual que la resta d'alumnes de l'escola, tenim una comissió inclusiva que intentem ajudar i potenciar que aquests alumnes no es quedin endarrere. Tot el tema de l'escola que fa el servei de Glifing perquè puguin aprendre a escriure en català, tenim mares de l'escola que venen algunes hores a participar i ajudar alumnes a fer Glifing conjuntament.

2- Com penseu que és la comunicació, participació i vincle entre Famílies-Escola?

Cada cop és més complicat. Crec que la pandèmia hi ha jugat un paper bastant important i la gent s'ha tornat molt unionista (jo soc jo, em quedo a casa i ja està). Intentem potenciar les activitats globals i aquesta connexió amb l'escola, obrir una mica més l'escola a les famílies però no acaba de funcionar. Hem d'acabar de veure com ens ho acabem gestionant, però intentem fer caminades, portes obertes per poder ajudar a muntar pati és a dir fer un pati nou a l'escola (els pares paletes, fusters, pintors poguessin participar) i sinó fem convenim amb La Salle on els alumnes a través del projecte FAIG venen i participen a l'escola.

A l'AFA som 27 persones (un representant de cada classe) i intentem que hi hagi un representant de cada classe i d'aquesta gent d'aquí uns quants som a junta i la resta formen part de comissions. Però a l'hora de la veritat a les reunions acabem sent 10, costa molt fer participar a la gent.

La veritat és que per part de les famílies novingudes, cada cop hi ha més interès en l'AFA i per participar, i ara mateix potser hi ha més interès per part de gent novinguda que per part de gent d'aquí.

3- Per quins interessos vetlleu des de l'AFA en relació a la comunicació entre famílies i escola?

- a. Quina és la vostra tasca per garantir que hi hagi una bona comunicació entre l'escola i les famílies?**
  - i. Quines accions feu?**

Perquè hi hagi comunicació el final acabem anat per grups de WhatsApp tot i que de vegades es complica, però és la manera en que estem comunicats. Des de l'escola funcionem amb el Telegram i és una comunicació unidireccional de l'escola cap a les famílies. Nosaltres pensem que per ser més àgils per si tenen preguntes i no som a l'escola, podem respondre entre tots, per grups de WhatsApp. Cada classe té el seu grup de classe i els de l'AFA tenim un grup general on hi som tots 27 i així és més ràpida la comunicació.

4- Feu alguna acció per incentivar la participació de totes les famílies a l'escola?

Quina/quines?

Sí, intentem buscar activitats que puguin compartir o fer. La nostra idea que hi ha la volíem començar a fer abans de la pandèmia en fer un esmorzar participatiu amb totes les cultures que tenim a l'escola, i que es poguessin conèixer sobretot quan entren a l3 que les famílies no són totalment desconegudes entre elles. Volíem intentar que poguessin fer grup ja des de petits i les famílies poguessin interactuar entre elles. El que sí que hem aconseguit és que quan fem el Carnestoltes, des de l'AFA fem una cafeteria, que mentre els alumnes són a dins quan han acabat la rua i acaben de fer la seva festa, els pares intentem que ens quedem a fora a comprar el berenar i ho fem des de l'AFA i tenim famílies que ens proporcionen te o pastes típiques i així és una manera de compartir amb tothom i fer una mica més de vincle.

Part 2. Exploració del projecte

5- Coneixeu el projecte d'Empoderament Familiar?

- a. Què coneixeu d'ell?
- b. Quina és la seva finalitat?
- c. Heu rebut algun feedback d'aquest espai? Creieu que serveix d'alguna cosa?

Sí, no he rebut cap feedback però des de l'AFA intentem participar i ajudar. Hem participat una bossa d'hores per ajudar aquestes noies que no les haguessin de casar als 13 anys i que poguessin tirar endavant a la vida, a aprendre i a fer el que elles vulguin. Vam aconseguir tenir una persona que dos dies a la setmana els ensenyava a complementar informació de l'administració pública, que les ensenyava a defensar-se

amb el vocabulari de carrer i més del dia a dia per tal de que es poguessin comunicar amb la gent del poble.

El projecte d'empoderament va sorgir de la necessitat aquesta, ens trobàvem que moltes noies d'aquí a Manlleu nouvingudes, amb 13 anys les intentaven casar. Llavors per intentar treure-les d'aquí i que poguessin seguir estudiant i seguir fent la vida que elles volien, vam trobar aquesta manera. Això ens ho trobàvem com a noies exalumnes, però era aquell llindar que patíem. Com que tenim un conveni amb La Salle allà sí que hi havia més casos i vam buscar una manera perquè això no els hi passés.

Ara mateix no me'n recordo de quina és la finalitat del projecte però suposo que les famílies estiguin aquí i puguin tenir uns recursos per poder-se defensar per aquí al poble. Conec que es fan les sessions de Gliffing que s'han de tornar a recuperar perquè la pandèmia ens ha trencat ben bé per la meitat. El que també volíem fer, que suposo que ho engegarem de cara el curs que ve és que les mares puguin venir aquí a l'escola quan els alumnes fossin aquí i ajudar-les a que elles practiquessin el català amb nosaltres i que se sentissin més integrades amb el grup.

A l'AFA estem repartits per comissions i la comissió inclusiva és la que està més a sobre però la resta de gent de l'AFA si per horari es pot acabar quadrant també vindrà i participarà.

6- Com valoreu el projecte?

a. Quines creieu que són les seves forteses?

b. Quins creieu que són els aspectes a millorar?

Jo crec que és bo que podem donar aquest empoderament i aquesta visió i que elles puguin defensar-se per no deixar-les excloses de tot allò. Es poden millorar moltes coses però acaba de començar, per tant, tot ha de ser positiu, o sigui s'ha d'anar madurant.

7- Penseu que aporta algun benefici a les famílies, a l'escola i sobretot als infants?

Si és així quin/quins?

Sí que aporta un benefici perquè moltes vegades ens trobem que si no et comuniqués amb l'infant, amb les famílies és impossible. Llavors penso que si hi ha una part de la família que coneix una mica l'idioma és molt més fàcil la comunicació. Moltes vegades no es presenten a reunions amb el professorat, no es presenten a activitats que fem o no es presenten a activitats dels seus propis fills perquè no ho han entès. Llavors jo crec que és totalment necessari.

El pont de la Laila i la feina que fa la Laila és impressionant. Durant la pandèmia quan s'havia de fer els pcrcs dels alumnes quan sortia un cas el principi que es va tornar a obrir tot, si no hagués estat per la Laila hi haguessin hagut molts més problemes dels que ja hi havia de normal per la situació.

Abans de que hi hagués la Laila ho fèiem com podíem. S'ha notat molt la diferència de l'escola amb la Laila o sense. Moltes vegades, quan les famílies nouvingudes venien a l'escola i no hi havia la figura de la Laila, només buscaven el referent masculí, si tu anaves allà i intentaves ajudar-les al ser un referent femení, ja passaven olímpicament de tu. Un dia jo estava parlant amb el director i va venir una família nouvinguda, el referent masculí en aquest cas, a fer una pregunta que feia referència a l'AFA el qual era molt fàcil que contestés jo. No em va mirar ni assentir, va passar de mi, no va contestar i només es mirava el director de l'escola. El director va repetir el mateix que vaig dir jo i li va fer cas.

El tenir la figura de la Laila que a més a més coneix l'idioma de la majoria de famílies de l'escola obres una mica més.

8- Creieu que vosaltres us podríeu beneficiar d'aquest espai familiar d'alguna manera? (Tant si coneixen el projecte com si no el coneixen)

a. Quins beneficis us podria aportar?

Els beneficis són aquests, que les famílies nouvingudes puguin venir aquí i es puguin empoderar a elles mateixes això ja fa que la comunitat ens abali i que puguin ser més participatives per lo qual així ja és un benefici tant per ells mateixos com per l'escola.

9- Des de l'AFA estaríeu interessades a participar-hi? Com creieu que ho podríeu fer?

Sí, nosaltres amb la comissió i amb tots podríem aportar estones del nostre temps per ajudar a fer Gliffing pels adults o ensenyar-los d'una altra manera. Segur que trobaríem famílies interessades en participar.

10- Se us acudeix alguna proposta de treball que es pugui fer des de l'AFA en relació amb el projecte d'Empoderament Familiar?

Ho hauria de parlar amb la resta de la gent, ara mateix no però que sorgeixen idees. Jo penso que la gent després de la pandèmia tothom va voler tornar a veure's i crec que falten aquestes trobades informals per compartir moments i ni que sigui veure'ns i obrir-ho a tothom. Penso que és molt enriquidor i això no es fa.

5- ENTREVISTA INFORMAL A LES FAMÍLIES QUE PARTICIPEN AL PROJECTE

ENTREVISTA 5.1.

Informació sociodemogràfica

- **Nom (pot ser anònim):**
- **Gènere:** Dona
- **Edat:**

Preguntes

- 1- **Quina creieu que ha estat la finalitat/objectiu de l'empoderament familiar?**
Implicar-nos més amb l'escola.
- 2- **Com valoreu les sessions que heu fet fins ara?** Molt agraïdes de que puguem venir a l'escola i la Laila ens pugui ajudar.
  - a. **Quins beneficis us han aportat?** El gran benefici que m'ha aportat és el record que m'emporto de poder explicar un conte a la classe del meu fill.
  - b. **Milloraríeu algun aspecte?** No.
- 3- **Teniu ganes de fer més sessions de cara el curs vinent?** Sí.
  - a. **Quins aspectes us agradaria tractar? Què us agradaria fer?** El que vulgueu i proposeu de l'escola serà benvingut.
- 4- **Us agradaria disposar d'un espai més participatiu on hi hagués interacció amb altres famílies?** Sí i no.
  - a. **Si és que sí, podries ensenyar coses en aquest espai? Què podries fer o ensenyar a altres famílies?** Sí per compartir i no perquè em fa vergonya.

ENTREVISTA 5.2.

Informació sociodemogràfica

- **Nom (pot ser anònim):**
- **Gènere:** Dona
- **Edat:**

Preguntes

- 1- **Quina creieu que ha estat la finalitat/objectiu de l'empoderament familiar?**
Poder entrar a l'escola i participar en les activitats dels nostres fills.
- 2- **Com valoreu les sessions que heu fet fins ara?** Molt positives, gràcies aquestes hores podem aprendre i algú pot estar per nosaltres i que ens entengui amb la nostra llengua.
  - a. **Quins beneficis us han aportat?** La confiança en nosaltres mateixes.
  - b. **Milloraríeu algun aspecte?** No.

- 3- **Teniu ganes de fer més sessions de cara el curs vinent?** Sí i si fos totes les tardes millor.
- a. **Quins aspectes us agradaria tractar? Què us agradaria fer?**
- 4- **Us agradaria disposar d'un espai més participatiu on hi hagués interacció amb altres famílies?** Sí.
- a. **Si és que sí, podries ensenyar coses en aquest espai? Què podries fer o ensenyar a altres famílies?** Estaria bé poder ajudar a altres mares a llegir, escriure o algun joc.

ENTREVISTA 5.3.

Informació sociodemogràfica

- **Nom (pot ser anònim):**
- **Gènere:** Dona
- **Edat:**

Preguntes

- 1- **Quina creieu que ha estat la finalitat/objectiu de l'empoderament familiar?**
Aprendre català i ajudar els nostres fills.
- 2- **Com valoreu les sessions que heu fet fins ara?** Valoro molt positivament l'experiència de poder formar part d'aspectes escolars dels meus fills.
- a. **Quins beneficis us han aportat?** Més seguretat en mi mateixa a l'hora de demanar alguna cosa a la mestra.
- b. **Milloraríeu algun aspecte?** No.
- 3- **Teniu ganes de fer més sessions de cara el curs vinent?** Sí, moltes.
- a. **Quins aspectes us agradaria tractar? Què us agradaria fer?** Més sessions de català com el Glifing però per nosaltres.
- 4- **Us agradaria disposar d'un espai més participatiu on hi hagués interacció amb altres famílies?** Sí.
- a. **Si és que sí, podries ensenyar coses en aquest espai? Què podries fer o ensenyar a altres famílies?** En sabem molt i estaria bé poder compartir el que sé amb les altres i que les altres em poguessin ensenyar el que saben.

10.3. ANNEX 3. Fulls de consentiment

CONSENTIMENT INFORMAT PER ENREGISTRAMENT DE VEU

Benvolgut/ Benvolguda,

En primer lloc, li agraeixo en el meu nom la seva participació en la recerca.

Com ja ha sigut prèviament informat/informada, soc l'Helena Codony i Güell estudiant de 4t del grau d'Educació Social de la Universitat de Barcelona.

En aquest moment estic desenvolupant el meu Treball de Fi de Grau sota el títol ***“Les famílies i el seu procés d'acompanyament”***.

El projecte s'emmarca dintre de la formació de Grau d'Educació Social de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona. Està tutoritzat per la professora Ana Novella del Departament de Teoria i Història de l'Educació.

L'objectiu de la recerca és valorar el procés d'acompanyament de les famílies en el projecte *Empoderament Familiar* de l'escola Vedruna Manlleu, aportant elements i millores en el projecte del centre i acompanyant a l'equip perquè la iniciativa tingui un impacte i mirada des de l'educació social.

Gràcies a la seva iniciativa en el projecte, he seleccionat el seu perfil per a aprofundir més en la seva experiència personal amb la realització d'una entrevista en profunditat.

Per la present, sol·licito el seu consentiment per enregistrar amb una gravadora de so l'entrevista, per tal de poder elaborar l'anàlisi qualitativa posteriorment.

Helena Codony i Güell em comprometo a respectar la legislació vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal (Ley Orgánica 3/2018 de 5 de diciembre) i mantinc especialment el compromís de confidencialitat sobre la informació aportada, assegurant que l'ús estarà únicament vinculat al marc dels objectius de la investigació.

Nom..... Cognoms.....

He sigut informat/da sobre els objectius de la recerca i autoritzo Helena Codony i Güell perquè gravi l'entrevista en profunditat, i autoritzo que les dades que es recolliran siguin utilitzades per Helena Codony i Güell amb finalitats estrictament acadèmics, científics i/o divulgatius, complint amb les condicions ètiques establertes en la Ley Orgánica de Protección de Datos, LOPD (Ley Orgánica 3/2018 de 5 de diciembre).

a ..... el ..... de ..... de 2023

Signatura:

CONSENTIMENT INFORMAT PER ENTREVISTAR A LA COMUNITAT EDUCATIVA

Benvolgut/ Benvolguda,

En primer lloc, li agraeixo en el meu nom la seva participació en la recerca.

Com ja ha sigut prèviament informat/informada, soc l'Helena Codony i Güell estudiant de 4t del grau d'Educació Social de la Universitat de Barcelona.

En aquest moment estic desenvolupant el meu Treball de Final de Grau sota el títol ***“Les famílies i el seu procés d'acompanyament”***.

El projecte s'emmarca dintre de la formació de Grau d'Educació Social de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona. Està tutoritzat per la professora Ana Novella del Departament de Teoria i Història de l'Educació.

L'objectiu de la recerca és valorar el procés d'acompanyament de les famílies en el

projecte *Empoderament Familiar* de l'escola Vedruna Manlleu, aportant elements i millores en el projecte del centre i acompanyant a l'equip perquè la iniciativa tingui un impacte i mirada des de l'educació social.

Per aprofundir més en la meua recerca i conèixer diverses perspectives del projecte *Empoderament Familiar*, m'agradaria entrevistar algun membre de l'AFA, alguna de les famílies que han participat en el projecte i poder trobar un espai de reflexió amb les professionals que l'han ideat per incloure la seva opinió i visió.

Per la present participació, sol·licito el seu consentiment per poder entrevistar a la comunitat educativa per tal de poder completar la meua recerca.

Helena Codony i Güell em comprometo a respectar la legislació vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal (Ley Orgánica 3/2018 de 5 de diciembre) i mantinc especialment el compromís de confidencialitat sobre la informació aportada, assegurant que l'ús estarà únicament vinculat al marc dels objectius de la investigació.

Nom..... Cognoms.....

He sigut informat/da sobre els objectius de la recerca i autoritzo a l'Helena Codony i Güell perquè entrevisti a la comunitat educativa (l'AFA, les professionals que han ideat el projecte d'Empoderament Familiar i famílies que han participat en el projecte), i autoritzo que les dades que es recolliran siguin utilitzades per Helena Codony i Güell amb finalitats estrictament acadèmics, científics i/o divulgatius, complint amb les condicions ètiques establertes en la Ley Orgánica de Protección de Datos, LOPD (Ley Orgánica 3/2018 de 5 de diciembre).

a ..... el ..... de ..... de 2023

Signatura:

CONSENTIMENT INFORMAT PER ENTREVISTA INFORMAL

Benvolgut/ Benvolguda,

En primer lloc, li agraeixo en el meu nom la seva participació en la recerca.

Com ja ha sigut prèviament informat/informada, soc l'Helena Codony i Güell estudiant de 4t del grau d'Educació Social de la Universitat de Barcelona.

En aquest moment estic desenvolupant el meu Treball de Fi de Grau sota el títol ***“Les famílies i el seu procés d'acompanyament”***.

El projecte s'emmarca dintre de la formació de Grau d'Educació Social de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona. Està tutoritzat per la professora Ana Novella del Departament de Teoria i Història de l'Educació.

L'objectiu de la recerca és valorar el procés d'acompanyament de les famílies en el projecte *Empoderament Familiar* de l'escola Vedruna Manlleu, aportant elements i millores en el projecte del centre i acompanyant a l'equip perquè la iniciativa tingui un impacte i mirada des de l'educació social.

Gràcies a la seva participació en el projecte, he seleccionat el seu perfil per a aprofundir més en la seva experiència personal amb la realització d'una entrevista informal.

Per la present, sol·licito el seu consentiment per utilitzar les dades de les respostes de l'entrevista informal amb finalitats acadèmiques per tal de poder elaborar l'anàlisi qualitativa posteriorment.

Helena Codony i Güell em comprometo a respectar la legislació vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal (Ley Orgánica 3/2018 de 5 de diciembre) i mantinc especialment el compromís de confidencialitat sobre la informació aportada, assegurant que l'ús estarà únicament vinculat al marc dels objectius de la investigació.

Nom..... Cognoms.....

*He sigut informat/da sobre els objectius de la recerca i autoritzo que les dades que es recolliran siguin utilitzades per Helena Codony i Güell amb finalitats estrictament acadèmics, científics i/o divulgatius, complint amb les condicions ètiques establertes en la Ley Orgánica de Protección de Datos, LOPD (Ley Orgánica 3/2018 de 5 de diciembre).
a ..... el ..... de ..... de 2023*

Signatura:

CONSENTIMENT INFORMAT PER PARTICIPAR A LES SESSIONS D'EMPODERAMENT FAMILIAR

Benvolgut/ Benvolguda,

En primer lloc, li agraeixo en el meu nom la seva participació en la recerca.

Com ja ha sigut prèviament informat/informada, soc l'Helena Codony i Güell estudiant de 4t del grau d'Educació Social de la Universitat de Barcelona.

En aquest moment estic desenvolupant el meu Treball de Final de Grau sota el títol ***“Les famílies i el seu procés d'acompanyament”***.

El projecte s'emmarca dintre de la formació de Grau d'Educació Social de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona. Està tutoritzat per la professora Ana Novella del Departament de Teoria i Història de l'Educació.

L'objectiu de la recerca és valorar el procés d'acompanyament de les famílies en el projecte *Empoderament Familiar* de l'escola Vedruna Manlleu, aportant elements i millores en el projecte del centre i acompanyant a l'equip perquè la iniciativa tingui un impacte i mirada des de l'educació social.

Per aprofundir més en la meua recerca participo en les sessions *d'Empoderament Familiar* que es duen a terme cada dimarts i divendres a la tarda del curs 2022-2023 durant l'hora de suport extraescolar a famílies vulnerables.

Per la present participació, sol·licito el seu consentiment per poder acudir presencialment i fer una observació de registre a través d'un diari de camp i una autoetnografia, per tal de poder completar la meua recerca.

Helena Codony i Güell em comprometo a respectar la legislació vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal (Ley Orgánica 3/2018 de 5 de diciembre) i mantinc especialment el compromís de confidencialitat sobre la informació aportada, assegurant que l'ús estarà únicament vinculat al marc dels objectius de la investigació.

Nom..... Cognoms.....

He sigut informat/da sobre els objectius de la recerca i autoritzo a l'Helena Codony i Güell perquè assisteixi a les sessions d'Empoderament Familiar, i autoritzo que les dades que es recolliran siguin utilitzades per Helena Codony i Güell amb finalitats estrictament

acadèmics, científics i/o divulgatius, complint amb les condicions ètiques establertes en la Ley Orgánica de Protección de Datos, LOPD (Ley Orgánica 3/2018 de 5 de diciembre).
a ..... el ..... de ..... de 2023

Signatura: